

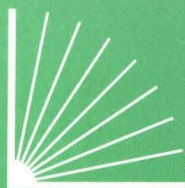
Rapport 4/94

Forskning og annen faglig aktivitet i den regionale høgskolesektoren

Ole-Jacob Skodvin
Svein Kyvik

1969 – 1994

Utredningsinstituttet

FOR FORSKNING OG HØYERE UTDANNING

Rapport 4/94

Forskning og annen faglig aktivitet i den regionale høyskolesektoren

Ole-Jacob Skodvin

Svein Kyvik

Oversikt over tidligere publikasjoner som berører forskning og andre faglige aktiviteter i den regionale høgskolesektoren

Sandvand, O.J. (1976): *Distriktshøgskolene - universitetskopier eller alternative institusjoner?* Oslo, NAVF's utredningsinstitutt, Melding 1976:2.

Kyvik, S. (1980): *Desentralisering av høgre utdanning og forskning.* Oslo, NAVFs utredningsinstitutt, Melding 1980:2.

Kyvik, S. (1981): *The Norwegian Regional Colleges. A Study of the Establishment and Implementation of a Reform in Higher Education.* Oslo, NAVFs utredningsinstitutt, Melding 1981:1.

Furseth, I. (1986): *Forskning i den regionale høgskolesektoren.* Oslo, NAVFs utredningsinstitutt, Notat 11/86.

Roll-Hansen, N. (red.) (1992): *Forskning i de regionale høgskolene - noen prinsipielle spørsmål.* Oslo, NAVFs utredningsinstitutt, Rapport 12/92.

Forord

Denne rapporten er basert på en spørreskjemaundersøkelse blant lærerpersonalet ved de regionale høgskolene i 1993. Arbeidet med rapporten har vært finansiert av Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet. Formålet er å gi en oversikt over omfanget av forskning og andre faglige aktiviteter i den regionale høgskolesektoren.

Rapporten er utarbeidet av utredningskonsulent Ole-Jacob Skodvin og seksjonsleder Svein Kyvik. Skodvin har stått for hoveddelen av arbeidet med undersøkelsen og sistnevnte har vært prosjektleder.

Birgitta Næss, Nils Røttingen, Hans Skoie, Steinar Stjernø og Martin Svendsen har bidratt med nyttige kommentarer.

Oslo, juni 1994

Johan-Kristian Tønder

Svein Kyvik

Innhold

SAMMENDRAG	7
1 Innledning	11
1.1 Bakgrunnen for undersøkelsen	11
1.2 Målsetting og opplegg	11
1.3 Delundersøkelsene	14
2 FORSKNINGENS Plass I DE REGIONALE HØGSKOLENE	17
2.1 Kort historikk	17
2.2 Begrunnelser for FoU-virksomhet	18
2.3 Forskning, FoU og andre faglige aktiviteter	20
2.4 Arbeidsdeling mellom universiteter og regionale høyskoler	21
2.5 Organisering av FoU ved høyskolene	22
2.6 Ressurser til FoU	24
2.7 Vurdering av muligheter til å drive FoU-arbeid	25
2.8 FoU i regionale høyskoler - noen dilemmaer	27
3 STILLINGSSTRUKTUR OG KOMPETANSEPROFIL	31
3.1 Personalet i den regionale høyskolesektoren i 1992	31
3.2 Doktorgrader i den regionale høyskolesektoren i 1992	33
3.3 Tidligere arbeidserfaring blant det faglige personalet i den regionale høyskolesektoren	34
4 TIDSBRUK	38
4.1 Innledning	38
4.2 Metodevalg og usikkerheter i datamaterialet	39
4.3 Sammenligning mellom høyskoler	40
4.4 Pedagogiske høyskoler	42
4.5 Distriktshøyskoler	49
4.6 Sosialhøyskoler	55
4.7 Ingeniørhøyskoler	60
4.8 Helsefaghøyskoler	61
5 FAGLIG KONTAKT	63
5.1 Innledning	63
5.2 Sammenligning mellom høyskoler	63
5.3 Pedagogiske høyskoler	66

5.4	Distriktshøgskoler	71
5.5	Sosialhøgskoler	72
5.6	Ingeniørhøgskoler	74
5.7	Helsefaghøgskoler	74
6	PUBLISERING	75
6.1	Innledning	75
6.2	Sammenligning mellom høgskoler	75
6.3	Pedagogiske høgskoler	76
6.4	Distriktshøgskoler	78
6.5	Sosialhøgskoler	79
6.6	Ingeniørhøgskoler	81
6.7	Helsefaghøgskoler	81
7	PROSJEKTARBEID	82
7.1	Innledning	82
7.2	Sammenligning mellom høgskoler	82
7.3	Pedagogiske høgskoler	84
7.4	Distriktshøgskoler	90
7.5	Sosialhøgskoler	94
7.6	Ingeniørhøgskoler	99
7.7	Helsefaghøgskoler	100
	LITTERATUR	102
	TABELLOVERSIKT	104
	FIGUROVERSIKT	107
	VEDLEGG	108
	Vedlegg 1 Svarprosenter	108
	Vedlegg 2 Mulighetene for å utføre forskning og annen faglig virksomhet ved de ulike regionale høgskolene	112
	Vedlegg 3 Noen eksempler på organiseringen av FoU-virksomhet ved høgskolene	118
	Vedlegg 4 Samarbeidsavtaler med hensyn til FoU-virksomhet, hovedfagsutdanning og doktorgradsutdanning	127
	Vedlegg 5 Personalet ved de regionale høgskolene	131
	Vedlegg 6 Spørreskjema	132

Sammendrag

Formålet med denne rapporten er å gi en oversikt over hva som foregår av faglige aktiviteter utenom undervisning blant lærerpersonalet i de ulike skoleslagene i den regionale høgskolesektoren. Spørsmål som står i fokus er i hovedsak relatert til omfanget av forskning, utviklingsarbeid, annet faglig arbeid, tidsbruk på ulike faglige aktiviteter, prosjektarbeid og publiseringsvirksomhet blant lærerpersonalet.

Den regionale høgskolesektoren omfatter i rapporten distriktshøgskoler, pedagogiske høgskoler, kommunal- og sosialhøgskoler, ingeniørhøgskoler (inklusive maritime høgskoler) og helsefaghøgskoler. I alt utgjør dette 84 høgskoler.

Data er hovedsaklig hentet inn ved hjelp av spørreskjemaundersøkelser våren og høsten 1993. Svarprosenten er høy ved alle institusjonene. I tillegg ble intervjuing foretatt ved 17 utvalgte høgskoler, både med ledelsen og representanter fra lærerpersonalet.

Forskning, FoU og andre faglige aktiviteter

I forskningsstatistikken opererer man med FoU-begrepet, som er et samlebegrep for forskning og utviklingsarbeid. Det inkluderer grunnforskning, anvendt forskning og utviklingsarbeid. Vi har dessuten en del viktige tilgrensende faglige aktiviteter som ikke fanges opp av FoU-begrepet, f.eks. utredningsvirksomhet og forsøksvirksomhet. Dette er aktiviteter som det i praksis kan være vanskelig å skille fra FoU-virksomhet. Bruken av FoU-begrepet i stortingsmeldinger o.l. viser til dels stor variasjon i hva man legger i begrepet.

I vår studie tar vi sikte på å skille mellom forskning, utviklingsarbeid, utredningsvirksomhet og forsøksvirksomhet for å få fram et mest mulig nyansert og dekkende bilde av de faglige aktivitetene.

Engasjement i forskning, utviklingsarbeid og annen faglig aktivitet

Vår undersøkelse viser at ved distriktshøgskolene, sosialhøgskolene og de pedagogiske høgskolene er hovedtyngden av *personalet med høgskolelektor-kompetanse eller høyere* involvert i slik virksomhet (80-90 prosent). Ved ingeniørhøgskolene og helsefaghøgskolene var bare ca. en fjerdedel og ca. en tredjedel i den tilsvarende stillingsgruppen involvert i slike aktiviteter. Distrikthøgskolene skiller seg klart ut fra de øvrige regionale høgskolene med hensyn til hvor stor andel av personalet som brukte tid til *forskning*. Mens ca. 80 prosent ved distriktshøgskolene oppga å bruke tid til slik virksomhet, var denne andelen henholdsvis ca. 50 prosent og 40 prosent for personalet ved sosialhøgskolene og de pedagogiske høgskolene.

Arbeidsinnsats og tidsbruk

Lærerpersonalet i den regionale sektoren oppga en gjennomsnittlig arbeidstid pr. uke i 1992 som varierer mellom 44 timer ved de pedagogiske høgskolene, 45 timer ved henholdsvis sosialhøgskolene og helsefaghøgskolene, 46 timer ved ingeniørhøgskolene og 47 timer ved distriktshøgskolene, inklusive arbeidstid medgått til aktiviteter som er honorert eller betalt utover ordinær lønn i høgskolestillingen. Tilsvarende undersøkelse for universitetspersonalet (1991) viste en gjennomsnittlig arbeidsuke på 50 timer.

Målsettingen for personalets tidsbruk på ulike aktiviteter er idag vagt formulert og varierer både mellom og innenfor de ulike skoleslagene. KUF har ikke gitt klare retningslinjer med hensyn til personalets arbeidsoppgaver. Det er derfor praksis at den enkelte høgskolen selv fastsetter sin egen "tidsfordelingsnøkkel".

Tidsbruken blant lærerpersonalet ved de regionale høgskolene viser at personalet ved de pedagogiske høgskolene brukte langt mer av sin tid på undervisning og langt mindre tid på "FoU-aktiviteter" enn sine kolleger ved distriktshøgskolene og sosialhøgskolene. Mens lærerpersonalet ved de pedagogiske høgskolene brukte vel 60 prosent av den samlede tiden til undervisning, var de tilsvarende tallene for distriktshøgskolene og sosialhøgskolene i underkant av 50 prosent. Omvendt brukte lærerpersonalet ved de to sistnevnte høgskoleslagene ca. 30 prosent av sin arbeidstid til "FoU-aktiviteter" mot kun 19 prosent ved de pedagogiske høgskolene. De få "FoU-involverte" ved ingeniørhøgskolene og helsefaghøgskolene brukte mellom 50 - og 60 prosent til undervisning og henholdsvis 21 prosent og 25 prosent til "FoU".

Sammenligner vi resultatene for de regionale høgskolene med tilsvarende undersøkelse for universitetene, finner vi at universitetspersonalet anvender en mindre andel av sin tid til undervisning (29 prosent), langt mer til faglig veiledning av hovedfags- og doktorgradsstudenter (13 prosent), og noe mer til forskning og egenutdanning (31 prosent). Selv om begrepsbruken er litt forskjellig er tallene sammenlignbare og indikerer at arbeidsbetingelsene ved distriktshøgskolene og sosialhøgskolene ikke er særlig forskjellige fra universitetenes.

Både ved universitetene og ved de ulike regionale høgskolene finner vi det samme mønsteret med hensyn til den prosentvise fordelingen av arbeidstid for de forskjellige stillingsgruppene. Gjennomsnittlig oppgitt tid til undervisning øker jo lavere man befinner seg i stillingshierarkiet, mens det motsatte er tilfelle med forskning.

Faglig kontakt

Personalet ved distriktshøgskolene har i langt større grad enn sine kolleger ved andre høgskoler etablert ulike former for utadvendt faglig kontakt. Både omfanget av forskningssamarbeid med kolleger ved andre institusjoner, samt faglige reiser og konferansedeltakelse i utlandet er langt større ved distriktshøgskolene enn de øvrige

regionale høgskolene. I motsatt ende av skalaen finner vi helsefaghøgskolene og ingeniørhøgskolene, hvor den faglige kontakten utad er svært beskjeden.

Publisering

Studier av publiseringsmønstre kan gi viktig innsikt i hvordan forskningsinstitusjoner fungerer. Forskning er imidlertid ingen primærvirksomhet ved de regionale høgskolene, og publiseringsvirksomheten må vurderes med dette for øye. Likevel forteller publiseringsdata mye om hva som kommer ut av det faglige arbeidet ved disse institusjonene.

Den faglige vitenskapelige publiseringen omfatter i vår undersøkelse artikler i faglige tidsskrifter, artikler i fagbøker, lærebøker og konferanserapporter, fagbøker og lærebøker på forlag og rapporter i rapportserie.

Resultatene viser at personalet ved distriktshøgskolene publiserer langt flere faglige arbeider enn sine kolleger ved de pedagogiske høgskolene og sosialhøgskolene, mens det er svært få av personalet ved ingeniørhøgskolene og helsefaghøgskolene som driver slik virksomhet. Vel 70 prosent av personalet med høgskolelektorkompetanse eller høyere ved distriktshøgskolene hadde minst en faglig vitenskapelig publikasjon i treårsperioden 1990-92 og i gjennomsnitt publiserte personalet 3 slike arbeider hver. Ved de pedagogiske høgskolene og sosialhøgskolene hadde rundt 40 prosent av personalet minst en faglig publikasjon i denne tidsperioden, og i gjennomsnitt publiserte personalet henholdsvis en og to slike arbeider hver.

Tilsvarende tall for universitetene viser at det ved disse institusjonene naturlig nok er et helt annet omfang på den *faglige* publiseringen. 90 prosent av det faste vitenskapelige personalet hadde minst en faglig vitenskapelig publikasjon i treårsperioden fra 1989-91 og i gjennomsnitt publiserte personalet 8 slike publikasjoner hver.

Prosjektarbeid

Det er langt vanligere å ha mottatt midler til prosjektarbeid ved distriktshøgskolene enn ved de øvrige regionale høgskolene. Ved de førstnevnte institusjonene har vel 70 prosent av lærerpersonalet med høgskolelektorkompetanse eller høyere mottatt prosjektmidler minst en gang i *femårsperioden* 1988 -92, mot ca. 55 prosent ved sosialhøgskolene og ca. 50 prosent ved de pedagogiske høgskolene. Blant personalet ved helsefaghøgskolene og ingeniørhøgskolene var de tilsvarende tallene henholdsvis ca. 40 prosent og ca. 15 prosent.

Prosjektmidlene kommer fra flere ulike hold, og omfatter både regionale og nasjonale kilder. Her er det klare forskjeller mellom høgskolene. Blant personalet ved de pedagogiske høgskolene, ingeniørhøgskolene og helsefaghøgskolene kommer prosjektmidlene oftest fra regionale finansieringskilder. Ved distriktshøgskolene var

det omtrent like vanlig å motta prosjektmidler fra nasjonale kilder som fra regionale kilder, mens prosjektmidler fra nasjonale kilder var vanligst blant lærerpersonalet ved sosialhøgskolene.

Med unntak av distriktshøgskolene, kommer hovedtyngden av de regionale prosjektmidlene fra vikarstipend (FoU-midler fra de regionale høgskolestyrene) eller midler fra egen institusjon. Ved distriktshøgskolene er det like vanlig å motta prosjektmidler fra lokalforvaltningen. De nasjonale prosjektmidlene kommer mest fra forskningsråd og offentlig forvaltning.

Stillingsstrukturen

Stillingsstrukturen ved de regionale høgskolene kan i noen grad sies å gjenspeile kompetanseprofilen. Rundt 2500 personer eller 75 prosent av lærerpersonalet ved distriktshøgskolene, sosialhøgskolene, de pedagogiske høgskolene, ingeniørhøgskolene og helsefaghøgskolene var pr. november 1992 tilsatt i fulltidsstillinger med høgskolelektorkompetanse eller høyere. Dette er stillinger som krever universitetseksamen av høyere grad. De resterende 25 prosent (ca. 850 personer) er høgskolelærere. Den sistnevnte er ment å være en ren undervisningsstilling.

Det er til dels stor variasjon i stillingsstrukturen mellom de ulike regionale høgskoleslagene. Ved distriktshøgskolene har en langt større andel av det faglige personalet førstestillings- og toppstillingskompetanse enn i de øvrige regionale høgskolene.

Ved distriktshøgskolene befinner tyngdepunktet av personalet seg i amanuensisgruppen, (85 prosent, herav 34 prosent førsteamanuenser). Distriktshøgskolene har også flest i toppstillingsgruppen og færrest høgskolelærere.

Ved de pedagogiske høgskolene, sosialhøgskolene og ingeniørhøgskolene er hoveddelen av lærerpersonalet høgskolelektorer. Ved helsefaghøgskolene er majoriteten av personalet høgskolelærere. Ved de sistnevnte høgskolene har kun i overkant av en femtedel av undervisningspersonalet høgskolelektorkompetanse. Utdanningsnivået blant lærerpersonalet ved helsefaghøgskolene forklarer naturlig nok langt på vei den lave FoU-aktiviteten.

1 Innledning

1.1 Bakgrunnen for undersøkelsen

I mars 1991 nedsatte Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet (KUF) seks regionale utvalg som skulle gå gjennom "det samlede regionale kunnskapssystem med sikte på samordning og forenkling", og bl.a. fremme forslag om sammenslåing av institusjoner. Hernesutvalgets ide om "Norgesnettet", et samlet system for arbeidsdeling og samarbeide mellom landets institusjoner for høyere utdanning og forskning, stod sentralt i dette arbeidet.

7. mai 1993 ble det vedtatt i statsråd at de 98 regionale høgskolene her i landet blir omorganisert til 26 nye høgskoleenheter. Den nye organiseringen forutsettes å tre i kraft fra 1. august 1994.

Ved siden av sammenslåing av regionale høgskoler, var styrking av forskningen i de regionale høgskolene et sentralt tema i utredningene fra de regionale gruppene. Med prinsippet om at all høyere utdanning skal være forskningsbasert, har dette blitt svært aktuelt for hele den regionale høgskolesektoren (KUF, 1992).

Dette er også noe av bakgrunnen for denne rapporten, nemlig å få en bred dokumentasjon på hva som faktisk foregår av faglige aktiviteter utenom undervisning blant personalet i de ulike skoleslagene i den regionale høgskolesektoren. Vi tenker her i første rekke på forskning, utviklingsarbeid, utredning og forsøksvirksomhet.

Utredningsinstituttet har tidligere foretatt to undersøkelser av FoU-virksomheten i den regionale høgskolesektoren. Den første av disse undersøkelsene er fra 1980, og tok for seg *forskning og utredningsvirksomhet* ved distriktshøgskolene (Kyvik, 1980). Dataene i denne undersøkelsen ble hentet inn ved hjelp av en spørreskjemaundersøkelse blant lærerpersonalet.

Den seneste undersøkelsen fra 1986 er en kartlegging av forskning og utviklingsarbeid ved de regionale høgskolene *utenom distriktshøgskolene* (Furseth, 1986). Denne undersøkelsen var ikke individbasert. Analysen var basert på brev sendt til ledelsen ved de regionale høgskolene med spørsmål om FoU-aktiviteter ved den enkelte høgskole i 1985/86.

Rådet for høgskoleutdanning i helse- og sosialfag har forøvrig gjennomført en undersøkelse av FoU-virksomheten i helsefaghøgskolene 1981-1990 (Granum, 1992).

1.2 Målsetting og opplegg

Foreliggende rapport er utarbeidet på oppdrag fra KUF. Arbeidet er utført i perioden mars 1993 til april 1994.

Siktemålet med rapporten er å få en oversikt over den faglige virksomheten i den regionale høgskolesektoren. Denne sektoren omfatter i utredningen følgende høgskoler:

- Distriktshøgskoler
- Pedagogiske høgskoler
- Kommunal- og sosialhøgskoler
- Ingeniørhøgskoler (inkludert maritime høgskoler)
- Helsefaghøgskoler

Det er et stort antall høgskoler som er med i undersøkelsen, 84 i alt. Av disse er 14 distriktshøgskoler, 25 pedagogiske høgskoler, 3 kommunal- og sosialhøgskoler, 15 ingeniørhøgskoler og 27 helsefaghøgskoler.

Spørsmål som står i fokus er i hovedsak relatert til omfanget av forskning, utviklingsarbeid, annet faglig arbeid, tidsbruk på ulike faglige aktiviteter, prosjektarbeid og publiseringsvirksomhet blant lærerpersonalet. Ved utarbeidningen av spørreskjemaet ble det lagt vekt på å bruke mest mulig likelydende spørsmål som i en tilsvarende undersøkelse foretatt blant samtlige ansatte i faste vitenskapelige stillinger ved de fire universitetene i 1992. Hensikten var å sammenligne de faglige aktivitetene ved de regionale høgskolene og universitetene.

Ved oppstartingen av prosjektet hadde vi i mars/april 1993 samtaler med representanter fra KUF, representanter fra henholdsvis Lærerutdanningsrådet, Ingeniørutdanningsrådet, Rådet for høgskoleutdanning i helse- og sosialfag, Norsk forskerforbund, Norsk ingeniørhøgskolelag, Norsk lærerhøgskolelag, og Nasjonalt råd for distriktshøgskolene.

Data er hentet inn ved hjelp av spørreskjemaundersøkelser og intervjuing av nøkkelinformanter, samt gjennomgang av litteratur og eksisterende datakilder.

Mer konkret omfatter prosjektet syv ulike spørreskjemaundersøkelser. Disse er rettet mot lærerpersonalet med høgskolelektorkompetanse eller høyere pr. november 1992 ved: distriktshøgskolene, de pedagogiske høgskolene og kommunal- og sosialhøgskolene. (Som eksempel på hvordan spørreskjemaene er utformet, er spørreskjemaet rettet mot de pedagogiske høgskolene vist i Vedlegg 6).

Ved ingeniørhøgskolene og helsefaghøgskolene ble det gjennomført to separate undersøkelser. Dette henger sammen med at vi var usikre på hvor mange av lærerpersonalet som var involvert i FoU-virksomhet ved disse høgskolene. Samtaler med representanter for ingeniørutdanningsrådet, Norsk ingeniørhøgskolelag og rådet for høgskoleutdanning i helse- og sosialfag indikerte at det er relativt få lærere som er involvert i FoU-virksomhet. Av den grunn fant vi det lite hensiktsmessig å sende spørreskjema til samtlige lærere ved ingeniørhøgskolene og helsefaghøgskolene. For å få en oversikt over hvor mange og hvem som var involvert i FoU-virksomhet i

1992, henvendte vi oss derfor først til rektorene ved disse høyskolene og ba disse oppgi navnene på de med lektorkompetanse eller høyere som utførte FoU-arbeid i 1992. Dernest henvendte vi oss til lærerpersonalet som i følge rektorene var involvert i FoU-arbeid i 1992.

For å få noenlunde sammenlignbare data på tvers av skoleslagene, har vi derfor i en del sammenhenger brukt samtlige med lektorkompetanse eller høyere ved *ingeniørhøgskolene* og *helsefaghøgskolene* som presentierungsgrunnlag. Dette har antakelig ført til at omfanget av den faglige virksomheten blant personalet med lektorkompetanse er litt underestimert ved disse to skoleslagene. Dette gjelder i større grad *ingeniørhøgskolene* enn *helsefaghøgskolene* på grunn av forskjeller i svarprosent, men feilmarginene er ikke store. På den annen side er det viktig å ta med i betraktningen at 80 prosent av lærerstaben ved helsefaghøgskolene er *høgskolelærere* og således ikke inkludert i undersøkelsen. (Jfr. kapittel 3).

Intervjuing ble foretatt ved 17 utvalgte høyskoler, både med ledelsen og med lærere. Dette var nødvendig for å få en god forståelse av hva som foregår i disse miljøene.

Av eksisterende datakilder har vi benyttet oss av Statskalenderen for 1993, Stortingsmeldinger og andre offentlige plandokumenter, samt ulike "policy- og plandokumenter" fra råd og interesseorganisasjoner fra de forskjellige høyskoletypene. I tillegg har vi benyttet dataregistre ved Utredningsinstituttet for forskning og høyere utdanning (dvs. forskerpersonalregisteret¹ og doktorgradsregisteret²).

I presentasjonen av resultatene for distriktshøgskolene og de pedagogiske høyskolene oppgir vi fordelingen for stilling, fagområde og kjønn. Ved sosialhøgskolene viser vi resultatene for hver enkelt sosialhøgskole. Ved ingeniørhøgskolene og helsefaghøgskolene blir ofte bare totalresultatene presentert.

---

¹ Utredningsinstituttet foretar FoU-statistiske undersøkelser ved *distriktshøgskolene* hvert annet år, basert på opplysninger fra sentralt hold. I *forskerpersonalregisteret* (som i tillegg til distriktshøgskolene også omfatter universitetene og de vitenskapelige høyskolene, samt instituttsektoren), finnes opplysninger om navn, kjønn, alder, stilling, sektortilhørighet i forskningssystemet, finansiering av stilling, utdanning (type og fag), doktorgrad (norsk eller utenlandsk) og år for kreering, samt arbeidsplass og fagtilknytning.

² Utredningsinstituttets doktorgradsregister omfatter alle personer som har tatt doktorgrad ved norske universiteter og høyskoler. Registeret oppdateres to ganger i året på grunnlag av oppgaver fra de enkelte læresteder, og inneholder opplysninger om navn, kjønn, alder, nasjonalitet, utdanning (embetseksamen) med angivelse av utdanningsår og sted, gradstype (tittel) med år for kreering og med angivelse av sted, og fagområde for grad.

1.3 Delundersøkelsene

Distriktshøgskolene

Undersøkelsen omfatter alle ansatte med lektorkompetanse eller høyere ved distriktshøgskolene (inkludert DH-delen ved høgskolesenteret i Nordland samt hele høgskolesenteret i Rogaland³) pr. november 1992.

Spørreskjemaene ble sendt ut i midten av mai. Det ble foretatt en purring (midten av juni).

I alt mottok 670 personer spørreskjemaet. Av disse ble 34 personer ekskludert fra undersøkelsen av ulike grunner; ikke faglig stilling (rektor, bibliotekar o.l.) (12 personer), permisjon fra stilling i det aktuelle tidsrommet (8 personer), sluttet før det aktuelle tidsrommet (9 personer) eller ikke ansatt ved høgskolen i det aktuelle tidsrommet det er spurt om (5 personer). Tar vi hensyn til dette, har i alt 636 personer mottatt spørreskjema. Av disse har 456 returnert skjemaet i utfylt stand. Dette medfører en svarprosent på 72. Svarprosenten for kvinner og menn er relativ lik; henholdsvis 72 prosent for kvinner (N=101) og 71 prosent for menn (N=535). (Mer om svarprosenter ved de ulike lærestedene i vedlegg 1).

De pedagogiske høgskolene

Undersøkelsen retter seg mot ansatte med lektorkompetanse eller høyere ved de pedagogiske høgskolene i Norge pr. november 1992.

Spørreskjemaene ble sendt ut i midten av mai. Det ble foretatt 2 purringer (hhv. midten av juni og midten av august).

I alt mottok 989 personer spørreskjemaet. Av disse ble 42 personer ekskludert fra undersøkelsen av ulike grunner; permisjon fra stilling i det aktuelle tidsrommet (17 personer)⁴, ikke faglig stilling i det aktuelle tidsrommet (7 personer), sluttet før det aktuelle tidsrommet (13 personer) og ikke ansatt i stillingen i det aktuelle tidsrommet det er spurt om (5). Tar vi hensyn til dette, har i alt 947 personer mottatt spørreskjema. 732 har besvart skjemaet. Dette innebærer en svarprosent på 77. Mennene har en høyere svarprosent enn kvinnene, 81 prosent (N=626) mot 70 prosent (N=321). (Mer om svarprosenter ved de enkelte høgskolene i vedlegg 1)

---

³ Ved høgskolesenteret i Rogaland har det vært umulig å skille de ulike høgskoletypene fra hverandre (DH-delen, siv.ing.delen og ing.delen), da disse i for høy grad er integrert i hverandre. Vi har derfor valgt å inkludere høgskolesenteret i distriktshøgskolene. Nærmere analyser av datamaterialet viser at dette bare fører til ubetydelige endringer i resultatene for distriktshøgskolenes vedkommende.

⁴ Ved alle de regionale høgskolene kan enkelte av de som har permisjon fra sin faste stilling drive med FoU-virksomhet på heltid.

Kommunal- og sosialhøgskolene

Undersøkelsen retter seg mot ansatte med lektorkompetanse eller høyere ved kommunal- og sosialhøgskolene i Norge pr. november 1992.

Spørreskjemaene ble sendt ut i midten av mai. Det ble foretatt 1 purring (midten av juni).

I alt mottok 94 personer spørreskjema. 5 personer ble ekskludert fra undersøkelsen, (henholdsvis på grunn av at de var ansatt i ikke-faglige stillinger (4), samt at 1 hadde sluttet i stillingen i det aktuelle tidsrommet som det var spurt om). Tar vi hensyn til dette, har 89 personer mottatt spørreskjema. Av disse har 65 besvart skjemaet, hvilket medfører en svarprosent på 73. Mennene har en noe høyere svarprosent enn kvinnene, henholdsvis 78 prosent (N=51) mot 66 prosent (N=38). (Mer om svarprosenten ved de ulike høgskolene i vedlegg 1).

Ingeniørhøgskolene

Spørreskjemaene til rektorene ved ingeniørhøgskolene (inkludert de maritime høgskolene) ble sendt ut i midten av mai. Etter noen telefonpurringer har samtlige besvart skjemaet.

Spørreskjemaet til rektorene ved disse høgskolene tok kun sikte på å kartlegge personalets kompetanseprofil, samt å få en oversikt hvor mange og hvem med *lektorkompetanse eller høyere* som var involvert i FoU-virksomhet i 1992.

I følge opplysningene fra rektorene, var 150 personer (139 menn og 9 kvinner) involvert i FoU-arbeid i 1992. Dette utgjør 23 prosent av det samlede personalet med lektorkompetanse eller høyere.

Spørreskjema til disse ble sendt ut i begynnelsen av oktober 1993. Det ble foretatt to purringer (hhv. begynnelsen av november og begynnelsen av desember).

117 personer har besvart skjemaet, hvilket innebærer en svarprosent på 78. (Mer om svarprosenten ved de ulike høgskolene i vedlegg 1).

Helsefaghøgskolene

Spørreskjemaene til rektorene ved helsefaghøgskolene, som i utforming er identisk med det som ble sendt til rektorene ved ingeniørhøgskolene, ble sendt ut i midten av mai. Etter noen telefonpurringer har samtlige besvart skjemaet.

I følge opplysningene fra rektorene var 79 personer med *lektorkompetanse eller høyere* involvert i FoU-arbeid i 1992. Dette utgjør 36 prosent av det samlede personalet med lektorkompetanse eller høyere ved helsefaghøgskolene. Det må her understrekes at personalet med *lektorkompetanse eller høyere* kun utgjør rundt en femtedel av det samlede personalet ved helsefaghøgskolene.

Spørreskjema ble sendt ut i begynnelsen av oktober 1993. Det ble foretatt en purring (i begynnelsen av november).

70 besvarte skjemaet, hvilket innebærer en svarprosent på 89. Svarprosenten for kvinner og menn er relativt lik, henholdsvis 88 prosent (N=58) mot 90 prosent (N=21). (Mer om svarprosenter ved de ulike høgskolene i vedlegg 1).

Oppsummering av delundersøkelsene

Svarprosenten i alle delundersøkelsene må betraktes som meget bra. Et usikkerhetsmoment i undersøkelsene er likevel de som ikke har svart. Driver disse med forskning og annen faglig aktivitet eller ikke? Det har vi ingen opplysninger om, og det kan tenkes at disse personene har en annen faglig profil enn de som er med i undersøkelsen. Den høye svarprosenten fører imidlertid til at frafallet under ingen omstendighet kan endre tendensene i datamaterialet.

Intervjuundersøkelsen

Målgruppene for *intervjuing* var representanter fra både ledelse og personalet ved noen utvalgte høgskoler innenfor alle skoleslagene. Vi har hatt foretatt intervjuer ved følgende institusjoner: Tromsø lærerhøgskole, Sogn og Fjordane DH (Sogndal), Sogndal lærerhøgskole, Volda lærerhøgskole, Møre og Romsdal DH Volda, Møre og Romsdal DH Molde, Telemark DH (Bø), Telemark lærerhøgskole (Notodden), Telemark ingeniørhøgskole (Porsgrunn), Agder DH (Kristiansand), Kristiansand lærerhøgskole, Stavanger lærerhøgskole, Sosialhøgskolen i Stavanger, Stord lærerhøgskole, Oslo ingeniørhøgskole, Bislet høgskolesenter og Norges kommunal- og sosialhøgskole (Oslo). Institusjonene er tilfeldig utvalgte.

Intervjuingen tok bl.a. sikte på å dekke følgende hovedområder:

- 1) Organiseringen av FoU-virksomheten ved høgskolen,
- 2) FoU-virksomheten ved høgskolen; flaskehalser og problemer/positive sider i tilknytning til den faglige virksomheten ved høgskolen,
- 3) Samarbeid og avtaler med andre institusjoner mht. FoU-virksomheten.

2 Forskningens plass i de regionale høgskolene

2.1 Kort historikk

Forskningsvirksomhet har svært forskjellig plass i de ulike regionale høgskoleslag. Dette er i stor grad historisk betinget og skyldes ulike målsettinger og tradisjoner samt forskjellig kompetanseprofil blant lærerpersonalet, blant annet som følge av forskjellig rekrutteringspolitikk. Distriktshøgskolene kom først i gang med slik virksomhet. Selv om disse institusjonene opprinnelig ikke var tiltenkt noen forskningsfunksjon, endret oppfatningene seg raskt. I behandlingen av St.prp. nr. 121 for 1969-70 om utvidet prøvedrift med distriktshøgskolene, ble behovet for forskningsvirksomhet på områder av særlig betydning for vedkommende distrikt understreket. Komiteinnstillingen hadde bl.a. følgende uttalelse (Innst.S.nr.249 (1969-70) s. 356):

"Med de begrensede ressurser som står til rådighet er det urealistisk å ta sikte på å bygge opp teknologisk og naturvitenskapelig forskningsvirksomhet av den mest omkostningskrevende art ved distriktshøgskolene.

Men det vil etter komiteens mening være naturlig at distriktshøgskolene utvikler egne forskningsmiljøer for visse typer av samfunnsfag, humanistiske fag og på næringsmessige og kulturelle områder av særlig betydning for vedkommende distrikt. Også forskning på mer individuell basis vil lærere ved distriktshøgskolene kunne engasjere seg i."

I St.meld. nr. 17 for 1974-75 ble dette prinsippet også utvidet til å gjelde samtlige regionale høgskoler, selv om lærerskolene, de tekniske skolene og sosialskolene først ble oppgradert til høyere utdanningsinstitusjoner fra 1977 av og sykepleierskolene først i 1981 (s. 63):

"Med det utvidede forskningsbegrep som benyttes i dag, vil det være naturlig at forskning og utredningsarbeid av ulik art også foregår ved institusjoner i regionene der personalet har tilstrekkelige kvalifikasjoner."

NAVFs vedtekter ble endret og fra 1978 av fikk representanter fra distriktshøgskoler, pedagogiske høgskoler og ingeniørhøgskoler plass i fagrådene.

Også Lov om lærerutdanning fra 1973 bør nevnes. Her ble de pedagogiske høgskolene pålagt å drive "pedagogisk utviklingsarbeid med sikte på å styrkje lærerutdanninga og fremje den pedagogiske og faglege utviklinga i dei skoleslag dei

utdannar lærarar for". Det er imidlertid viktig å ha klart for seg at slikt utviklingsarbeid ikke er forskning, noe vi skal komme tilbake til.

2.2 Begrunnelser for FoU-virksomhet

Det er gitt en rekke ulike begrunnelser for å drive forskning ved de regionale høgskolene, både fra departementet og personer i høgskolesystemet. Kyvik (1980) har identifisert 7 forskjellige argumenter for at distriktshøgskolene bør drive med forskning:

- a) Lærerne vil gi bedre undervisning dersom de selv drive forskning.
- b) Studentene vil lære mer dersom de kommer i kontakt med forskning.
- c) En vil rekruttere og beholde dyktige lærere dersom distriktshøgskolene tilbyr gode forskningsmuligheter.
- d) Lærerpersonalet er forskningskvalifisert og denne kompetansen bør tas vare på.
- e) Enkelte fag er nye og må selv framskaffe forskningsresultatene.
- f) Det er viktig å drive forskning på regionale problemer.
- g) Distriktshøgskolene skal formidle forskningsresultater til regionene, og dette kan best oppnås gjennom aktiv deltakelse i forskning.

Det framgår at argumentene for distriktshøgskolene som forskningssteder stort sett faller inn under to hovedpunkter. For det første at undervisningen antas å bli bedre gjennom tilknytning til aktiv forskning. For det andre at det ansees å være viktig å desentralisere norsk forskning, slik at regionale problemer i større grad kan bli belyst gjennom forskningsinnsats. Det er imidlertid noe usikkert i hvilken grad de ulike begrunnelsene for å innføre forskning ved distriktshøgskolene har påvirket omfanget av slik aktivitet. Det er mye som tyder på at de overfornevnte argumentene mer har vært brukt for å legitimere og videreutvikle allerede eksisterende forskning enn som begrunnelser for å sette i gang slik virksomhet.

Den viktigste årsaken til at distriktshøgskolene har utviklet seg til forskningssteder, synes å være at lærerpersonalet allerede fra starten av skulle være forskningskvalifisert. Storparten av lærerne var også motivert til å drive forskning og satte på eget initiativ relativt raskt i gang en rekke prosjekter. På dette viset ble det også skapt en slags legitimitet for distriktshøgskolene som forskningssteder. Tidligere Kirke- og undervisningsminister Kjølvs Egeland har beskrevet denne utviklingen på følgende måte (foredrag, Hurdalsjøen 21.04.77):

"Synet på forskning ved distriktshøgskolene har skiftet noe. Da undervisningen kom i gang i 1969, rådet det et restriktivt syn i denne sak, mest ut fra ressurs hensyn. Endringer har skjedd ikke minst ved at kvalifiserte folk - også forskningskvalifiserte - rykket inn i distriktshøgskolene og la fram sine

synsmåter på og krav om forskning - og dokumenterte gjennom sin virksomhet at forskning og utviklingsarbeid lot seg utføre i miljøer som var mindre enn, og i sin sammensetning forskjellig fra, universiteter og etablerte høyskoler. De viste at distriktshøgskolene ikke bare kunne gjøre de samme ting på andre steder, men at deres beliggenhet gjorde at forskere fikk øye på andre problemstillinger enn tidligere. Slik har distriktshøgskolens ansatte ved sitt nærvær og virke bidratt til å etablere og rettferdiggjøre hjemstavnsrett i forskningssystemet, og rett til delaktighet i forskningsmidlene."

De samme argumenter som er blitt brukt for å fremme forskning ved distriktshøgskolene kan i stor grad også anføres for de andre regionale høyskolenes vedkommende, og dette er da også i en viss utstrekning gjort. I et notat fra Norsk lærerhøgskolelag om "forskning og pedagogisk utviklingsarbeid ved pedagogiske høyskoler" (1985) ble følgende begrunnelser for intensivert forskningsinnsats framført:

- Fordi ett av de viktigste grunnlagene for høy kvalitet i høgre utdanning er et eget forskningsmiljø.
- Fordi det i hovedsak er de pedagogiske høyskolene som har interessen for, kontaktene til og kompetansen for å drive forskning og pedagogisk utviklingsarbeid for skole og barnehage.
- Fordi de pedagogiske høyskolene må utbygges til å være servicesentraler for skoleverket også når det gjelder lokalt initiert forskning.
- Fordi lærerutdanning bør være for fremtiden og derfor må lærerstudentene få kontakt med et pedagogisk forskningsmiljø allerede i studietiden.
- Fordi egen forskning er billetten til andre forskningsmiljøer i Norge og i utlandet.
- Fordi kontakt med andre forskningsmiljøer gir påvirkningsmuligheter begge veier og muligheter til erfaringsutvekslinger som kan være nyttige for lærerutdanning generelt.
- Fordi egen forskning gir tilgang til eksterne forskningsmidler.
- Fordi en må søke å få mest mulig likeverdige arbeidsforhold og utviklingsmuligheter for det vitenskapelige personalet i institusjoner som ligger under de regionale høyskolestyrene.

Ingeniørutdanningsrådet har likeledes uttalt om ingeniørhøgskolene at (Innspill fra Ingeniørutdanningsrådet til utvalget for utredning av felles lov for universiteter og høyskoler):

"... det trengs forskning i de enkelte fag og fagområder for å kunne ha et nivå som gir de høyere utdanningsinstitusjonene troverdighet som kunnskapsformidlere. Og det trengs forskning som gir bedriftskunnskap, som gir forskningsformidleren i høgskolen kunnskap om den enkelte bedrift, kunnskap om bedriftens mottagelseskompetanse og iverksetterevne. Et slikt siktepunkt for forskningsaktiviteten vil sikre studentene undervisning med høyt faglig og yrkesrelevant innhold, og gi institusjonen et nødvendig grunnlag for å gjennomføre sin oppgave som et kompetansesenter og et aktivt forskningsformidlende organ".

Men selv om regjering og storting har fastslått at all høyere utdanning skal være forskningsbasert, er det i høy grad uklart hva dette i praksis skal innebære. Bl.a. er det uklart hva som egentlig legges i forskningsbegrepet. Forskning brukes ofte synonymt med "FoU", som igjen brukes om aktiviteter som ikke inngår i det FoU-begrepet som anvendes i internasjonal forskningsstatistikk. Vi skal derfor gå litt nærmere inn på dette problemfeltet.

2.3   Forskning, FoU og andre faglige aktiviteter

I den offisielle forskningsstatistikken opererer man med et FoU-begrep som omfatter både forskning og utviklingsarbeid (Norges forskningsråd, 1993). I følge OECD defineres FoU som virksomhet av original karakter som utføres systematisk for å øke fondet av viten og for å bruke denne viten til å finne nye anvendelser.

FoU-begrepet består av to hovedkomponenter: forskning og utviklingsarbeid. Den definisjon av *forskning* som OECD utformet på 1960-tallet og siden har lagt til grunn for sin forskningsstatistikk har to underkategorier, grunnforskning og anvendt forskning.

Grunnforskning defineres på følgende måte: "Eksperimentell eller teoretisk virksomhet som primært utføres for å erverve ny viten om grunnlaget for fenomener og observasjoner - uten sikte på særskilte praktiske mål eller anvendelser".

Anvendt forskning tar på samme måte sikte på ny kunnskap, men er primært orientert mot et praktisk siktemål.

Den andre komponenten i FoU-begrepet, *utviklingsarbeid*, er ikke forskning i følge OECDs definisjon. Det er "systematisk arbeid som anvender eksisterende kunnskap rettet mot å framstille nye materialer og produkter, å innføre nye prosesser, metoder, systemer eller tjenester, eller å forbedre dem som eksisterer".

Men i følge OECDs "Frascati-manual" er det flere viktige faglige aktiviteter som hverken er forskning eller utviklingsarbeid. Dette gjelder aktiviteter som utredningsvirksomhet og forsøksvirksomhet. Begge er aktiviteter som det i praksis kan være vanskelig å skille fra FoU-virksomheten. Det som skiller utredningsvirksomhet fra anvendt forskning, er bl.a. at utredninger er mer deskriptive og mindre teoribaserte

enn hva anvendt forskning er. Med forsøksvirksomhet menes utprøving av reform/endringsalternativer o.l. i mindre skala.

Bruken av FoU-begrepet i ulike stortingsmeldinger og andre offentlige plandokumenter viser imidlertid til dels stor variasjon i hva man faktisk legger i FoU-begrepet. En studie av skoleforskningen i 1980-årene viser at FoU-begrepet der benyttes med svært liten presisjon. Noen ganger presiseres det til å gjelde forsøks- og utviklingsarbeid, andre ganger forsknings- og utviklingsarbeid, og atter andre ganger gjelder det alle tre kategoriene (Karlsen, 1992, s. 85-92). I den seneste forskningsmeldingen opererer man bl.a. med begrepet forsknings- og utredningsarbeid (St.meld.nr.36,1992-93,s.10).

I vår utredning tar vi derfor sikte på å skille mellom forskning, utviklingsarbeid, utredningsvirksomhet og forsøksvirksomhet for å få fram et nyansert bilde av de faglige aktivitetene ved høgskolene.

Men selv en slik differensiering vil ikke løse alle uklarheter. F.eks. har Lærerrhøgskolelaget gitt følgende definisjon hvor bl.a. læremiddelproduksjon er inkludert (Handlingsplan for FoU-arbeid i pedagogiske høgskoler, 1989):

"FoU-arbeid (forsknings- og utviklingsarbeid) er ein samnemnar for alle arbeid der ein vil bringe fram ny kunnskap, nye røynsler eller nye læremiddel og gjer dette gjennom fagleg og vitskapleg metodisk systematisering."

Læremiddelproduksjon kan neppe karakteriseres som utviklingsarbeid i henhold til OECDs definisjon, og en vesentlig del av såkalt "pedagogisk utviklingsarbeid" vil nok falle utenfor det offisielle FoU-begrepet.

2.4 Arbeidsdeling mellom universiteter og regionale høgskoler

Norgesnettets står sentralt i myndighetenes strategi for FoU-virksomheten i det samlede universitets- og høgskolesystemet. Begrepet Norgesnett, et integrert nettverk for høyere utdanning og forskning ble lansert i Universitets- og høgskoleutvalgets innstilling (NOU 1988:28 *Med viten og vilje*). Ideen om et Norgesnett for universiteter og høgskoler ble videreutviklet i St.meld. nr. 40 (1990-91) *Om høgere utdanning*. I denne meldingen framgår det at universitetene, de vitenskapelige høgskolene og de regionale høgskolene inngår i et Norgesnett for høyere utdanning og forskning som er basert på samarbeid og arbeidsdeling (Se Vedlegg 4 for en oversikt over samarbeidsavtaler mellom regionale høgskoler og universitetssektor). Også forskningsinstituttene er deltakere i dette nettverket. De enkelte institusjonene har ulike oppgaver innen Norgesnettsamarbeidet. Samlet skal de drive forskning og undervisning.

I følge Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet skal *universitetene og de vitenskapelige høgskolene* ha ansvaret for hoveddelen av grunnforskningen, og ha et særskilt ansvar for å utvikle landets høyeste vitenskapelige kompetanse. Disse institusjonene skal derfor ha hovedansvaret for hovedfags- og forskerutdanningen. De *regionale høgskolene* skal stå for et bredt tilbud av profesjonsrettet utdanning, enten rettet mot kvalifisering til et bestemt yrke eller av mer generell yrkesforberedende art, og avlaste universitetene på grunnfags- og mellomfagsnivå. Innen enkelte spesialområder, der det ikke gis tilsvarende tilbud ved universitetene, vil det kunne tilbys hovedfag. Samtidig skal høgskolene kunne drive forskning, utviklingsarbeid og annen faglig virksomhet, fortrinnsvis knyttet til praksisfeltet for sine fag, eller til problemer som er særlig relevante for sin region. Høyt kompetente forskningsmiljøer med tilstrekkelig tyngde vil også kunne spille en rolle i hovedfags- og doktorgradsutdanning i samarbeid med et universitet eller en vitenskapelig høgskole (St.meld nr. 36 (1992-93) s. 54-55).

2.5 Organisering av FoU ved høgskolene

Mulighetene til å drive FoU-arbeid, har vært, og er ujevnt fordelt mellom forskjellige høgskoleslag og høgskoler. Dette henger bl.a. sammen med forhold som omfanget av undervisning for lærerpersonalet, forskningstradisjoner eller fravær av slik tradisjon, og ikke minst at forskerkompetansen og mulighetene til å drive FoU-arbeid blant lærerpersonalet er ujevnt fordelt mellom høgskolene, blant annet på grunn av ulik rekrutteringspolitikk.

Som legitimitet for FoU-virksomheten ved alle regionale høgskoler ligger den nye felles arbeidsavtalen for universiteter og høgskoler i bunnen. Fra og med 01.01.93 fikk de faglige ansatte ved universiteter og høgskoler en felles arbeidstidsavtale. Med hensyn til FoU-virksomheten framgår det at ved universiteter og vitenskapelige høgskoler skal forskningsandelen som hovedregel være like stor som undervisningsandelen. For de *regionale høgskolene* ble det bl.a. nedfelt at dagens forskningsomfang⁵ opprettholdes som et minimum og med mulighet for videreutvikling. Avtalen fastslår dermed at *lærerpersonalet har rett til å drive en viss FoU-virksomhet i arbeidstiden*. Siden det ikke er tallfestet hvor mye FoU som skal utføres ved de regionale høgskolene, er det i praksis de enkelte høgskolene selv som fastsetter sin egen "tidsfordelingsnøkkel".

---

⁵ I St.meld. nr.40 for 1990/91 om høgre utdanning, foreslo KUF at de regionale høgskolene skulle sette av ressurser slik at 75% av den samlede arbeidstid kunne knyttes til undervisning og 25% til forskning. Stortinget gikk imidlertid i sin innstilling (Innst. S. nr. 230 for 1990/91) inn for at det ikke settes noen absolutt grense for hvor stor andel av arbeidsåret faglige ansatte ved de regionale høgskoler samlet skal bruke til forskning, faglig utviklingsarbeid og eksternt kontaktsvirksomhet.

Her er det variasjoner både mellom og innenfor de ulike høgskolene (Se Vedlegg 3 hvor det er gitt eksempler på organisering av FoU ved ulike høyskoler). For det første har distriktshøgskolene langt større FoU-ambisjoner enn de øvrige regionale høgskolene. De fleste distriktshøgskolene har som målsetting den samme tidsbruknormen for lærerpersonalet som universitetene har, nemlig å bruke like mye tid på FoU (det vil hovedsaklig si forskning) som på undervisning. I praksis vil det si 40 prosent til forskning, 40 prosent til undervisning og 20 prosent til administrasjon, eksamensbedømmelser og annet. Ved distriktshøgskolene vi besøkte ga imidlertid både representanter fra ledelsen og lærerpersonalet uttrykk for at en slik FoU-målsetting i praksis er for optimistisk, og vanskelig lar seg realisere.

Ved de pedagogiske høgskolene varierer tidsbruknormen for lærerpersonalet en god del, alt fra 10 prosent til 30 prosent av tiden settes av til FoU. Den vanlige er at det er satt av 20-25 prosent til FoU, 50-60 prosent til undervisning og 10-15 prosent til administrasjon og annet.

Av de tre sosialhøgskolene, (Sosialhøgskolen i Trondheim, Sosialhøgskolen i Stavanger og Norges kommunal- og sosialhøgskole), har den sistnevnte satt av mest tid til FoU. Ved NKSH har hver enkelt faglig ansatt rett til å benytte 30 prosent av tiden til FoU, 50 prosent av tiden til undervisning og 20 prosent av tiden til administrasjon og annet.

Med unntak av lærerpersonalet ved sivilingeniørutdanningene i regionene, er det relativt få av lærerpersonalet ved ingeniørhøgskolene som er involvert i FoU-aktivitet. Det samme er tilfelle med lærerpersonalet ved helsefaghøgskolene.

Det er ingen felles mal for hvordan høgskolene regulerer FoU-retten. Noen høgskoler har som strategi at hele personalet skal nyte godt av ressursene, mens andre konsentrerer dem til de mest kvalifiserte. Ved enkelte høgskoler kreves det ingen dokumentasjon på hvordan den enkelte ansatte bruker sin FoU-tid, mens andre høgskoler opererer med det vi kan kalle en betinget FoU-rett. Det sistnevnte vil si at hver enkelt ansatt årlig må kunne dokumentere sin bruk av den tildelte FoU-ressursen. De som ikke kan legge fram en plan om hva høgskolens FoU-midler skal brukes til, får heller ingenting. Midlene overføres da til andre som kan dokumentere bruk av dette.

Vårt hovedinntrykk etter å ha intervjuet både representanter for ledelsen og lærerpersonalet ved noen utvalgte høgskoler er at ledelsen ønsker at FoU-ressursene i større grad bør konsentreres om færre personer isteden for å spres jevnest mulig utover. Det ble hevdet av flere at skal vi få noe igjen for innsatsen, må den enkelte få en så stor frigjøring fra undervisning at det virkelig monner i forsknings- og utviklingssammenheng - ikke minst når det gjelder utvikling av forskerkompetanse. En slik konsentrasjon har imidlertid vært vanskelig å få til ved mange høgskoler på grunn av motstand fra lærerorganisasjonene på lokalt plan, selv om f.eks.

Forskerforbundet og Norsk lærerhøgskolelag sentralt har påpekt at bruk av FoU-ressurser må dokumenteres.

Et annet viktig forhold er hvordan høgskolene organiserer og koordinerer FoU-virksomheten. Det er flere modeller for organiseringen av FoU-virksomheten ved de ulike høgskolene. Noen høgskoler har ansatt FoU-ledere/FoU-koordinatorer/FoU-kontakter e.l. som skal tilrettelegge og koordinere høgskolens FoU-virksomhet internt og eksternt. Ved andre høgskoler er det etablert FoU-avdelinger eller FEI-avdelinger (forskning, etterutdanning og informasjonsavdeling), og vi finner høgskoler som organiserer mye av sin forskningsvirksomheten igjennom den regionale forskningsstiftelsen. I tillegg har vi høgskoler som har ulike kombinasjoner av de overfornevnte modellene.

Lokalt ved høgskolene er ofte seksjonene eller avdelingene også involvert i organiseringen av FoU-virksomhet, bl.a. ved at seksjons-/avdelingslederne er ansvarlige for å følge opp hvordan den enkelte benytter sin FoU-ressurs, samt å lage FoU-planer for seksjonen.

2.6 Ressurser til FoU

FoU-virksomheten ved de regionale høgskolene finansieres gjennom flere kilder og ordninger. Her skal vi se på høgskolens egne FoU-midler, vikarstipend, regionale utdanningsstipend, og eksterne forskningsmidler.

Høgskolens egne FoU-midler

Den interne forskningsfinansieringen foregår som oftest på to måter. For det første gjennom det ordinære lønnsbudsjettet ved at lærerne benytter en del av sin arbeidstid til FoU-virksomhet, og videre avsettes det ved enkelte høgskoler en FoU-pott som tildeles FoU-prosjekter etter søknad. I tillegg er det heller ikke uvanlig at det avsettes midler til forskning for ansatte i professor/dosentstilling, og til ansatte som er inne i doktorgradsstudier. Størrelsen på de interne FoU-midlene varierer, og det er heller ikke fastsatt noen regler for hvordan egne FoU-ressurser skal fordeles.

Vikarstipend

Denne stipendbevilgningen ble innført i 1977. Her er det satt av midler til vikar slik at undervisningspersonalet kan få permisjon med hel eller delvis lønn til å utføre FoU-virksomhet. Vikarstipend brukes i dag vanligvis som et middel til å stimulere FoU-virksomheten ved de regionale høgskolene. Søkerne vurderes vanligvis ut fra prosjekt, høgskolens satsingsområde(r) samt generell kompetanseoppbygging. Den vanlige prosedyren er at høgskolen sender en prioritert liste over hvem de mener bør få stipend til det regionale høgskolestyret, som foretar den endelige fordelingen. Beløpene som gis til vikarstipend ligger i intervallet fra ca. 100 000 og ned til ca. 20 000. Den kan gis fra alt til et semester til et helt kalenderår. Vikarstipend er en

viktig finansieringskilde for prosjektvirksomheten ved alle regionale høgskoler (jfr. kap. 7.2).

Regionale utdanningstipend

I statsbudsjettet for 1991 ble stipendiatstillinger for første gang øremerket den regionale sektor. I St.pr. nr.1 for 1992-93 heter det at:

"Departementet disponerer 30 stipendiatstillinger som blir tildelte regionale høgskolar som har problem med å rekruttere kvalifiserte lærarar. Av i alt 120 nye rekrutteringsstillinger i 1991 skulle minst 30 knyttes til samarbeid med regionale høgskoler. I alt 36 vart øyremerkte for søkjarar frå høgskolesektoren".

De som blir tildelt slike stipend får beholde arbeidsplassen ved den regionale høgskolen og utfører pliktarbeidet ved høgskolen, men må ta selve doktorgradsopplæringen (inkludert doktordisputasen) ved en grunnforskningsinstitusjon.

Eksterne FoU-midler

Interne midler og vikarstipend står for mye av finansieringen av FoU-virksomheten, men eksterne midler er også av betydning (jfr. kap.7). Særlig ved distriktshøgskolene og sosialhøgskolene er ekstern finansiering viktig. Det er videre klart at det er offentlige institusjoner som utgjør dette markedet. Det vil i hovedsak si forskningsrådet og offentlig forvaltning. Bare unntaksvis kan det vises til finansiering av FoU-prosjekter fra industri og næringsliv.

2.7 Vurdering av muligheter til å drive FoU-arbeid

Lærerpersonalet ved de regionale høgskolene ble bedt om å gi en totalvurdering av mulighetene til å drive forsknings-, utviklings-, utrednings-, og/eller forsøksvirksomhet. Resultatet er vist i tabell 2.1. Her framgår det at en relativt stor andel av lærerpersonalet ved samtlige regionale høgskoler var lite tilfredse med sine muligheter til å drive forskning og annen faglig aktivitet. Dette gjelder spesielt for lærerpersonalet ved de pedagogiske høgskolene og "FoU-personalet" ved helsefaghøgskolene. Flest fornøyde lærere finner vi ved distriktshøgskolene. (Flere detaljer om de enkelte høgskolene er beskrevet i Vedlegg 2).

Tabell 2.1 Lærerpersonalets vurdering av mulighetene til å drive forsknings-, utviklings, utrednings- og/eller forsøksvirksomhet ved de regionale høgskolene. Fordelt etter høgskole. Prosent.

	PH	DH	SH	IH	HH
Gode	4	13	6	9	13
Relativt gode	10	21	13	11	7
Tilfredsstillende	25	32	30	30	18
Relativt dårlige	45	27	44	38	46
Dårlige	16	7	6	13	16
Sum	100	100	99	101	100
(N)	(710)	(449)	(63)	(116)	(68)

Merknad: Ingeniørhøgskolene og helsefaghøgskolene omfatter bare personale med høgskolelektorkompetanse eller høyere som var involvert i FoU-virksomhet i 1992.

Til sammenligning var det ikke særlig flere av det faste vitenskapelige personalet ved universitetene som var tilfredse med sine "muligheter til å drive forskning ved universitetet". 13 prosent anså forskningsmulighetene som gode, 19 prosent som relativt gode, 33 prosent som tilfredsstillende, 30 prosent som relativt dårlig og 6 prosent som dårlige (Kyvik og Marheim Larsen, 1993).

Hva som er "flaskehalsene" for å drive forskning og annen faglig aktivitet ved de regionale høgskolene varierer fra skole til skole. Her skal vi se nærmere på noen av de problemene som ble nevnt hyppigst blant lærerpersonalet og ledelsen ved høgskolene vi besøkte.

Et vanlig syn er at lærerpersonalet jevnt over er for belastet med undervisningsvirksomhet. Det er med andre ord ikke satt av tilstrekkelig med tid til "FoU-virksomhet" i ordinær arbeidstid. Det ble hevdet at denne virksomheten ofte blir en fritidssyssele for personale med motivasjon og overskudd til slikt.

Det var derfor flere som etterlyste at det ble ryddet større plass til FoU-virksomhet innenfor den ordinære arbeidstiden. Slik situasjonen er pr. idag ble det hevdet at det er vanskelig å få muligheter til konsentrasjon om FoU.

En mulighet til å rydde plass for FoU, er å benytte periodisert undervisning, dvs. at undervisningsvirksomheten organiseres slik at den intensiveres i kortere perioder, for så igjen å få lengre perioder til egen forskning og annen faglig aktivitet. Dette har vist seg vellykket innen mange fag ved flere høgskoler. For noen fag er

imidlertid fagenes egenart av en slik karakter at det ikke lar seg gjøre å benytte periodisert undervisning.

En annen viktig flaskehals som ble nevnt av mange, er at vi har å gjøre med en institusjonskultur i den regionale høgskolesektoren som er lite bevisst på forskning og utviklingsarbeid. Dette går både på kvalifikasjoner og motivasjon. Her er det viktig å skille mellom distriktshøgskolene og de øvrige høgskolene. Mens distriktshøgskolene helt fra starten av har drevet FoU-virksomhet, har de øvrige regionale høgskolene en forhistorie som vanskeliggjør FoU. Undervisningspersonalet ved disse høgskolene er i hovedsak ansatt som lærere, og kun det. Forskning har vært fremmed for de fleste.

Mangel på FoU-tradisjoner har ført til mangel på FoU-interesse/motivasjon og også til en viss skepsis til en slik virksomhet. Her synes det som vi kan snakke om en generasjonskløft. De "yngre" er generelt mer forskningsinteresserte enn de "eldre". Dette henger bl.a. sammen med at de yngre vanligvis har et høyere utdanningsnivå enn sine eldre kolleger.

I forlengelsen av det overfornevnte var det flere som ga uttrykk for at det fremdeles er for få med forskningskompetanse, selv om situasjonen stadig bedres. I enkelte fag ved alle høgskoleslag ble det oppgitt at det er vanskelig å rekruttere til toppstillingsnivå.

Ved flere av de regionale høgskolene ble det gitt uttrykk for at kvalifikasjonskravene som forskningsrådet stiller for å delta i forskningsprogrammer er for høye til at de er til noen nytte for flertallet av de ansatte. Dessuten ble det uttrykt at miljøene ved de regionale høgskolene ble betraktet som for små og ikke gode nok faglig sett.

2.8 FoU i regionale høgskoler - noen dilemmaer

I den videre utviklingen av FoU-virksomheten i den regionale høgskolesektoren vil institusjonene komme til å stå overfor en rekke dilemmaer. Vi vil peke på noen av de mest sentrale.

1. FoU-arbeid vs. undervisning

Det er stort sett allmenn aksept i det regionale høgskolesystemet for at det skal drives forsknings- og utviklingsarbeid. Motforestillingene går i første rekke på omfang og innretning av denne virksomheten. Her varierer oppfatningene med personer og skoleslag. Ved distriktshøgskolene er hoveddelen av personalet forskningsmotiverte, mens hoveddelen av personalet ved ingeniørhøgskolene og helsefaghøgskolene hverken har interesse av eller forutsetninger for å delta i slikt arbeid.

Dette skyldes i vesentlig grad tilsvarende forskjeller i forskningskompetanse. Dette har igjen betydning for hvordan personalet betrakter undervisningens rolle.

F.eks. ble det ved en distriktshøgskole nevnt som et problem at ledelsen var for "FoU-fiksert". Det ble hevdet at undervisningen, som egentlig er primær oppgaven, er i ferd med å komme i annen rekke. Undervisningsmessig dyktighet premieres ikke på samme måte som forskningsmessig dyktighet. For å bli belønnet må en kunne gjøre en god jobb på forskningssiden, ikke med undervisning eller andre arbeidsoppgaver som f.eks. kontaktskapende arbeid og seminarvirksomhet. Dette medfører at lærerpersonalet blir mer og mer "forskningsopphengte". Dette kan igjen gi negative konsekvenser på studiekvaliteten, fordi mange av de dyktigste lærerne skjermes fra undervisningen for å forske.

I de nye høgskolene vil forholdet mellom FoU-arbeid og undervisning neppe bli et trivielt spørsmål. Det er både stilt spørsmål ved om alle som underviser i høgskolesektoren trenger å drive eget FoU-arbeid for å holde en høy standard som lærere, og om det totale omfanget av slikt arbeid. Egen FoU-virksomhet kan like gjerne bidra til å redusere oppmerksomheten om undervisningen som til å forbedre den, særlig når stillingsopprykk i hovedsak vil bli basert på dokumentert faglig aktivitet utenom ordinær undervisning.

2. Forskningskompetanse vs. profesjonserfaring

Et annet dilemma oppstår ved rekruttering av nytt personale. Ved distriktshøgskolene blir hovedvekten lagt på forskningskompetanse, mens praksiserfaring og pedagogiske kvalifikasjoner tillegges større vekt i de andre høgskoleslagene. Skal personalet drive forskning av høy kvalitet er veldokumentert forskerkompetanse en forutsetning. Samtidig blir det hevdet at i profesjonsstudier kan erfaring fra praktisk profesjonsvirksomhet være en viktigere kvalifikasjon enn egen forskning.

I de nye høgskolene vil derfor spørsmålet om rekrutteringskriterier for lærerpersonalet bli vanskelig å løse. Dersom hele personalet i prinsippet forutsettes å drive egen forskning, kommer man ikke utenom dokumentert forskningskompetanse som rekrutteringsgrunnlag. Det utvidete FoU-begrepet, slik det er blitt anvendt f.eks. ved de pedagogiske høgskolene, gir imidlertid rom for andre kvalifikasjoner ved ansettelsen av nytt personale. Innføringen av førstelektorstillingen er ment å ivareta behovet for personale med praktisk profesjonserfaring og kompensere for manglende forskningskompetanse, men dette vil ikke løse den uenighet om kvalifikasjonsprinsipper som vil oppstå.

3. Forskning vs. utviklingsarbeid, utrednings- og forsøksvirksomhet

Departementet har i sine retningslinjer for de regionale høgskolenes virksomhet pekt på at høgskolene skal kunne drive forskning, utviklingsarbeid og annen faglig virksomhet, fortrinnsvis knyttet til praksisfeltet for sine fag, eller til problemer som er særlig relevante for sin region. Dersom formålet med denne virksomheten er å styrke kvaliteten på profesjonsutdanningene eller å fokusere på problemer i

tilknytning til det regionale næringsliv, kan det stilles spørsmål ved om stor oppmerksomhet om tradisjonell akademisk forskning er veien å gå eller om hovedvekten bør legges på utviklingsarbeid, utrednings- og forsøksvirksomhet. Her kan vi ane et problematisk motsetningsforhold som kan vokse seg større med økende innslag av forskerkompetent personale i høgskolene. Med innføringen av professortittel i regional sektor og skillet mellom førsteamanuensis- og førstelektorstillinger, kan vi øyne konturene av to karriereveier, hvor bare forskningskompetanse kan lede fram til toppstillingsnivå, og hvor forskningsvirksomhet gir større status enn annet faglig arbeid.

4. Fordelingen av FoU-tid som allment frynsegode vs. fordeling etter kompetanse og fortjeneste

I departementets retningslinjer for lærerpersonalets arbeidsplikter heter det at (Rundskriv F-93/92):

"Lokal arbeidsgiver har ansvar for at det foreligger tilfredsstillende dokumentasjon for at arbeidspliktene, herunder forskningsplikten, er oppfylt i henhold til arbeidsplanen. Lokal arbeidsgiver har personalansvar for å stimulere og motivere den enkelte tjenestemann til en mest mulig positiv utvikling. (...) Dersom det er klart at forskningsplikten ikke oppfylles, skal en større del av arbeidstiden belegges med andre relevante oppgaver. Før slike tiltak iverksettes, må arbeidsgiver aktivt ha ivaretatt sitt personalansvar."

Spørsmålet er om de nye høgskolene greier å fordele den samlede tid til FoU til de av personalet som er aktive på dette feltet, eller om denne tiden kommer til å ha karakter av et kollektivt frynsegode.

Dette dilemmaet vil melde seg for fullt når sammenslåingen av høgskolene trer i kraft. Som denne rapporten dokumenterer varierer den tid som er satt av til FoU både mellom skoleslag og enkeltpersoner. I tillegg er det åpenbart at store deler av lærerpersonalet ikke kan dokumentere resultater av sin tildelte tid til FoU i form av publiserte arbeider. Selv om FoU-arbeid ikke nødvendigvis må dokumenteres på denne måten, er det ikke til å komme bort fra at dette er en viktig indikator på hva som kommer ut av dette arbeidet.

I de nye høgskolene vil derfor spørsmålet om eventuell *harmonisering* av arbeidstidsordninger på tvers av ulike skoleslag og *differensiering* av arbeidstid mellom lærere med utgangspunkt i faglig kompetanse og dokumentert FoU-innsats bli vanskelig å løse.

5. Disiplinorientering vs. problem- og praksisorientering

Tradisjonell akademisk forskning er disiplinorientert og hører hovedsaklig hjemme i universitetsfagene. De regionale høgskolene er i hovedsak rettet inn mot kortvarige profesjonsutdanninger, og forskningen i dette systemet burde i hovedsak være problemrettet og praksisorientert. Det er fra enkelte hold blitt hevdet at profesjonsutdanningene er lite tjent med et personale som i sin forskning er knyttet opp mot og som identifiserer seg med de akademiske disiplinene, mens forskningsbehov knyttet til høgskolenes primæroppgave blir ivaretatt av personale med profesjonsidentifisering, men manglende forskningskompetanse.

Tendenser til såkalt "akademisk drift" er iøynefallende, og i de nye høgskolene med en blanding av universitetsfag og profesjonsutdanninger vil spørsmålet om innholdet i FoU-arbeidet bli konfliktfylt.

3 Stillingsstruktur og kompetanseprofil

3.1 Personalet i den regionale høgskolesektoren i 1992

Den regionale høgskolesektoren omfatter i denne utredningen følgende grupper av høgskoler: distriktshøgskoler (DH), pedagogiske høgskoler (PH), kommunal- og sosialhøgskoler (SH), ingeniørhøgskoler (IH) og helsefaghøgskoler (HH).

Stillingsstrukturen varierer noe mellom de ulike høgskoletypene. Det faglige personalet ved de pedagogiske høgskolene, sosialhøgskolene og helsefaghøgskolene er (i 1992) delt inn i følgende stillingstyper: høgskolelærer, høgskolelektor, førsteamanuensis og høgskoledosent. Ved distriktshøgskolene og ingeniørhøgskolene har man i tillegg til disse stillingstypene også amanuensisstillinger og professorstillinger. I prinsippet kan personale ved alle de overfornevnte skoleslagene nå utnevnes til professorer etter kompetansevurdering av nasjonale komiteer.

Blant de overfornevnte stillingstypene kan vi for det første skille mellom høgskolelærere på den ene siden og de øvrige faglige stillingene på den annen side. Høgskolelærerstillingen er ment å være en ren undervisningsstilling, mens intensjonene for de øvrige stillingstypene er at de både skal brukes til undervisningsvirksomhet og annen faglig virksomhet (forskning, utviklingsarbeid, utredning og forsøksvirksomhet).

I stillingshierarkiet rangerer høgskolelærerstillingene lavest, mens høgskolelektorer, amanuenser og førsteamanuenser utgjør mellomstillingsgruppen. Høgskoledosenter og professorer utgjør toppstillingsgruppen. Stillingsstrukturen kan sies å gjenspeile kompetanseprofilen ved høgskolene.

I 1992 var det i alt ca. 3350 faglige ansatte i den regionale høgskolesektoren (se vedleggstabell 3.1, Vedlegg 5). Stillingsstrukturen i den regionale høgskolesektoren samlet viser at 2 prosent av personalet er i toppstillingsgruppen⁶, 72 prosent i mellomstillingsgruppen, 25 prosent i høgskolelærerstillingsgruppen og 1 prosent i stipendiatgruppen.

Det er imidlertid relativt store forskjeller i stillingsstrukturen mellom de ulike høgskoletypene (se tabell 3.1). Distriktshøgskolene har en langt større andel av de

---

⁶ Stortinget vedtok i 1991 å gi adgang til personlige opprykk til professor (I) basert på oppnådd kompetanse uavhengig av ledige stillingshjemler. Høsten 1992 la KUF fram nærmere retningslinjer for den nye opprykksordningen og våren 1993 fikk hele 201 personer opprykk til professorer etter nyordningen. 25 av disse var ved distriktshøgskoler/høgskole-sentra og 1 ved pedagogisk høgskole. Ytterligere 253 personer, herav 33 ved distriktshøgskoler, 7 ved ingeniørhøgskoler og 6 ved pedagogiske høgskoler, søkte om å bli bedømt for slike opprykk og deres "sak" er nå under sakkyndig bedømmelse etter Departementets retningslinjer.

faglige ansatte i mellomstillings - og toppstillingssjiktet enn de øvrige regionale høgskolene.

Ved distriktshøgskolene befinner tyngdepunktet av personalet seg i amanuensisgruppen (85 prosent, herav 34 prosent førsteamanuenser). Distriktshøgskolene har også flest i toppstillingsgruppen (7 prosent) og færrest høgskolelærere (2 prosent).

Ved de pedagogiske høgskolene, sosialhøgskolene og ingeniørhøgskolene befinner tyngdepunktet av personalet seg i høgskolelektorgruppen (hhv. 66 prosent, 77 prosent og 75 prosent), mens majoriteten av personalet ved helsefaghøgskolene er høgskolelærere (78 prosent).

Ved de sistnevnte høgskolene har med andre ord kun i overkant av en femtedel av undervisningspersonalet høgskolelektorkompetanse (dvs. kunnskaper på hovedfagsnivå eller tilsvarende). Her skal det legges til at en del av helsefaghøgskolene benytter i forholdsvis stort omfang timelærere med høy kompetanse. Beskrivelsen av situasjonen for de fast ansatte gir derfor ikke et komplett bilde av situasjonen. Det lave utdanningsnivået blant undervisningspersonalet ved helsefaghøgskolene innebærer at omfanget og mulighetene for FoU-virksomhet er begrenset.

Det er også en viss bruk av bistillinger (II-stillinger) i det regionale høgskolesystemet, i alt 40 II-stillinger pr. november 1992. Dette er hovedsaklig på toppstillingsnivå, dvs. professor II og høgskoledosent II. Av II-stillingene har distriktshøgskolene 26 stillinger (hvor av 5 II-stillinger på amanuensisnivå), ingeniørhøgskolene 12 stillinger og de pedagogiske høgskolene 2 stillinger.

Tabell 3.1 Fagpersonalet ved de regionale høgskolene. Fordelt etter høgskoletype og stillingskategori. Prosent.

Stillingsstruktur	DH	PH	SH	HH	IH	TOT.
Professor/dosent	7	1	1	0	2	2
Førsteamanuensis	34	14	18	0	10	15
Amanuensis	51	-	-	-	1	10
Høgskolelektor	4	66	77	22	75	47
Stipendiat	2	1	-	-	-	1
Sum faglig personale	100	100	100	100	100	100
(N)	(662)	(1161)	(93)	(677)	(757)	(3348)

Kilde: Norges Statskalender 1993.

Merknad:

- 1) II-stillinger er ikke inkludert.
- 2) Høgskolesenteret i Rogaland er inkludert i tallene for distriktshøgskolene. Det er umulig å skille det faglige personalet ved DH-utdanningen fra de øvrige høgskoleutdanningene ved senteret (siv.ing og ing.utdanningen).
- 3) Personer som var midlertidig ansatt i 1992 er også inkludert i tallene.

3.2 Doktorgrader i den regionale høgskolesektoren i 1992

Stillingsstrukturen ved de regionale høgskolene kan sies å gjenspeile kompetanseprofilen. Rundt 2500 personer eller 75 prosent av personalet i den regionale høgskolesektoren var pr. november 1992 tilsatt i fulltidsstillinger med høgskolelektorkompetanse eller høyere. Dette er stillinger som krever universitetseksamen av høyere grad, dvs. hovedfagseksamen, sivilingeniøreksamen eller tilsvarende høgskoleeksamen. Blant dette personalet finner vi 162 personer med doktorgrad, hvilket utgjør 7 prosent av det samlede personalet med høgskolelektorkompetanse eller høyere.

I tillegg har 21(53 prosent)av de ansatte i II-stillinger doktorgraden (se tabell 3.2).

Tabell 3.2 Doktorgrader blant personalet med høgskolelektorkompetanse eller høyere i den regionale høgskolesektoren pr. november 1992. Fordelt etter stilling og skoleslag.

Stilling	DH	PH	SH	HH	IH	TOT.
Prof./høgsk. dosent	25	9	0	0	11	45
Førsteaman.	58	19	1	1	28	107
Amanuensis	4	-	-	-	1	5
Høgsk. lektor	0	1	0	2	2	5
I alt	87	29 ⁷	1	3	42	162
II-stilling	13	1	0	0	7	21

Kilde: Norges Statskalender 1993.

Merknad:

- 1) Høgskolesenteret i Rogaland er inkludert i tallene for distriktshøgskolene. Det er umulig å skille det faglige personalet ved DH-utdanningen fra de øvrige høgskoleutdanningene ved senteret (siv.ing og ing.utdanningen).
- 2) Personer som var midlertidig ansatt i 1992 er også inkludert i tallene.

⁷ Norsk lærerhøgskolelag sendte vinteren 1993 et spørreskjema til samtlige pedagogiske høgskoler, hvor de blant annet spurte om hvor mange av lærerpersonalet ved de enkelte institusjonene som hadde doktorgraden. Samtlige besvarte spørreskjemaet. Her framgår det at 48 personer har doktorgraden ved de pedagogiske høgskolene pr. 01.01.93. I tillegg er det omtrent like mange som holder på med doktorgradsarbeid.

Det framgår av tabell 3.2 at det er store forskjeller de regionale høgskoleslagene imellom. Det er en langt større andel av personalet ved distriktshøgskolene som har doktorgrad enn hva tilfellet er for de andre regionale høgskolene.

Normalt sett skal alle med doktorgrad automatisk få førstestillingskompetanse. Ved de regionale høgskolene finner vi imidlertid 5 høgskolelektorer og 5 amanuenser med doktorgrad. Disse har den utenlandske Ph.D-graden, antakeligvis på et annet emne enn det de jobber med ved høgskolen.

Uansett hvilke høgskoleslag vi ser på i den regionale sektoren, er andelen av personalet med doktorgrad lav sammenlignet med hva vi finner ved universitetene og de vitenskapelige høgskolene (ekskludert sivilingeniørutdannelsene ved ingeniørhøgskolene i Porsgrunn og Narvik samt høgskolesenteret i Rogaland). Ved de sistnevnte institusjonene har 56 prosent av det samlede vitenskapelige personalet (ekskludert rekrutteringspersonalet) doktorgraden ved utgangen av 1993. (Kilde: Forskerpersonalregisteret, Utredningsinstituttet for forskning og høyere utdanning).

Det må imidlertid legges til at mye er i ferd med å skje med hensyn til doktorgradsutdanningen ved de regionale høgskolene. Ledelsen ved mange regionale høgskoler er bevisste på nødvendigheten av forskerutdannede lærere både med hensyn til undervisningen og kvaliteten på FoU-arbeidet høgskolen skal drive. Ved flere regionale høgskoler har man derfor, i samarbeid med universitetene, iverksatt doktorgradsprogrammer for allerede fast ansatte. Effekten av disse tiltakene forventes å vise seg om noen år.

3.3 Tidligere arbeidserfaring blant det faglige personalet i den regionale høgskolesektoren

Fra flere hold har det blitt uttrykt bekymring for at personalet i hele universitets og høgskolesystemet er for stedbundne. Det er for liten "flyt" i systemet. Spesielt for universitetene, men også for de regionale høgskolene, er det en utbredt oppfatning at opphold ved andre forskningsinstitusjoner såvel som arbeid i andre sektorer gir en positiv virkning for både forskning og annen faglig aktivitet.

I vår undersøkelse har vi sett nærmere på omfanget av andre arbeidsforhold etter embetseksamen av minimum ett års varighet blant personalet med lektorkompetanse eller høyere i den regionale høgskolesektoren. Videre har vi sett på hvor den tidligere yrkeserfaringen stammer fra, og eventuelle forskjeller i så måte mellom de ulike regionale skoleslagene.

Det er her viktig å skille mellom de pedagogiske høgskolene, distriktshøgskolene og sosialhøgskolene på den ene siden, og ingeniørhøgskolene og helsefaghøgskolene på den annen. For de tre førstnevnte høgskoletypene omfatter undersøkelsen *alt personale med høgskolelektorkompetanse eller høyere*, mens for de to sistnevnte høgskoletypene omfatter undersøkelsen *alt personale med høgskolelektorkompetanse*

eller høyere som var involvert i FoU i 1992. Dette er viktig å være klar over når vi sammenligner de ulike høgskoletypene med hverandre.

Omfang

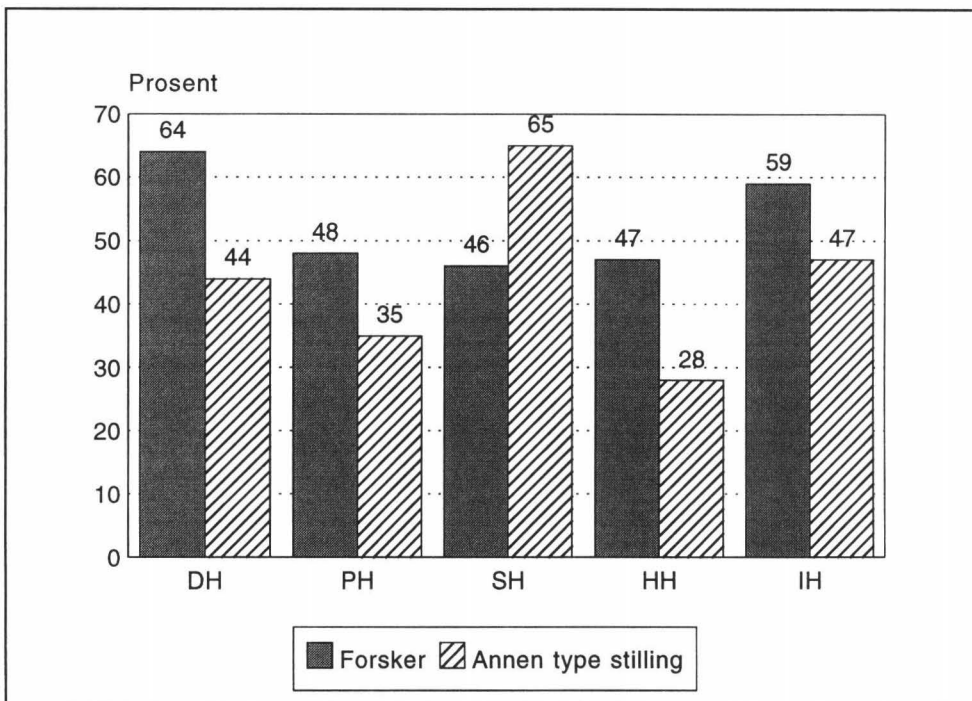
Det er relativt vanlig med tidligere yrkeserfaring blant personalet i den regionale sektor. 85 prosent av personalet med lektorkompetanse eller høyere ved distrikthøgskolene, 83 prosent ved sosialhøgskolene, og 71 prosent ved de pedagogiske høgskolene har minst en gang vært ansatt andre steder enn nåværende arbeidsplass. De tilsvarende tallene for "FoU-personalet" ved ingeniørhøgskolene og helsefaghøgskolene var henholdsvis 81 prosent og 66 prosent. Sammenlignet med universitetene, er det flere med tidligere yrkeserfaring i den regionale høgskolesektoren. Ved universitetene har 60 prosent av det vitenskapelige personalet minst en gang vært ansatt andre steder enn nåværende arbeidsplass (Larsen/Skodvin, 1994).

Ved alle de regionale høgskolene har relativt mange både hatt tidligere forskningspraksis og annen type praksis å vise til (se figur 3.1). Tidligere forskningspraksis er mest utbredt ved distriktshøgskolene. Her oppgir 64 prosent at de minst en gang tidligere har hatt slik praksis. Det er også vanlig med tidligere forskerpraksis blant de "FoU-involverte" ved ingeniørhøgskolene (59 prosent), mens noe under halvparten oppgir å ha hatt tidligere forskerstilling ved de øvrige regionale høgskoletypene. Tidligere praksis fra annen type stilling er mest vanlig for de ansatte ved sosialhøgskolene (65 prosent) og for de "FoU-involverte" ved ingeniørhøgskolene (47 prosent).

Sammenlignet med de universitetsansatte har de ansatte ved de regionale høgskolene en langt mer variert yrkesbakgrunn. For universitetsansatte betyr andre arbeidsforhold i all hovedsak andre vitenskapelige stillinger. Mens 53 prosent av universitetsforskerne oppgir at de minst en gang har hatt annen forskerstilling, er det kun 13 prosent som har praksis fra annen type stilling å vise til (Larsen/Skodvin, 1994).

Hvilken sektor har de tidligere arbeidet i?

Vi har splittet opp dataene i ulike arbeidssteder for å gi et mer detaljert bilde av tidligere arbeidsforhold. Vi finner da klare forskjeller mellom de regionale høgskolene (se tabell 3.3).

Figur 3.1 Andel av personalet som har hatt arbeidsforhold i minimum ett år utenfor nåværende arbeidsplass minst en gang etter embetseksamen. Fordelt etter type stilling og høyskole.

Tabell 3.3 Andel av personalet ved de regionale høyskolene som har hatt minimum ett arbeidsforhold utenom nåværende arbeidsplass av varighet minst ett år. Fordelt etter høyskole og sektor.

Sektor	DH	PH	SH	HH	IH
Regional høyskole	15	29	26	31	7
Universitet/vit.høyskole	38	22	17	16	31
Forskningsinstitutt	25	4	12	4	26
Forsker i industri/-næringsliv	3	0	0	0	16
Annen st. i industri/-næringsliv	19	5	3	3	38
Off.forvaltn.	18	11	49	12	6
Annet	15	23	21	13	9
Ikke annen arb.erfaring	15	29	17	34	19
(N)	(456)	(723)	(65)	(68)	(116)

Merknad:

- 1) Ingeniørhøyskolene og helsefaghøyskolene omfatter bare personale med høyskolelektor-kompetanse eller høyere som var involvert i FoU-virksomhet i 1992.
- 2) "Annet" omfatter i hovedsak erfaring fra skoleverket.

Personalet ved distriktshøgskolene skiller seg ut fra de øvrige regionale høgskolene ved at de i langt større grad har vært ansatt ved universiteter eller vitenskapelige høgskoler. Nærmere analyser viser her at majoriteten av de som har hatt slik yrkeserfaring har vært vitenskapelig assistent eller stipendiat.

Det er også en god del med tidligere yrkeserfaring fra universiteter eller vitenskapelige høgskoler blant de "FoU-involverte" ved ingeniørhøgskolene. Ved de øvrige regionale høgskolene er det langt færre som kan vise til tidligere arbeidsforhold ved disse institusjonene. Til gjengjeld kompenserer de ansatte ved de pedagogiske høgskolene og sosialhøgskolene, samt de "FoU-involverte" ved helsefaghøgskolene, mangel på erfaring fra universitetssektoren med tidligere tilknytning til en annen regional høgskole.

Mens tidligere praksis fra forskningsinstitutt er sjelden blant personalet ved de pedagogiske høgskolene og sosialhøgskolene, samt "FoU-personalet" ved helsefaghøgskolene, er det noe mer vanlig med slik yrkeserfaring blant personalet ved distriktshøgskolene og "FoU-personalet" ved ingeniørhøgskolene.

Sosialhøgskolene skiller seg ut fra de øvrige regionale høgskolene ved at langt flere tidligere har arbeidet i offentlig forvaltning.

Det er kun blant "FoU-personalet" ved ingeniørhøgskolene at vi finner mange med tidligere bakgrunn fra industri/næringsliv. Ved de øvrige regionale høgskolene er det svært få med industri/næringslivsbakgrunn.

Ved de pedagogiske høgskolene og sosialhøgskolene er yrkeserfaring fra annen type stilling relativt utbredt. Dette gjelder i hovedsak undervisningsstillinger i skoleverket.

Som nevnt tidligere betyr andre arbeidsforhold blant universitetsforskerne stort sett andre forskerstillinger. Det vanligste er da tidligere ansettelser ved annet universitet eller vitenskapelig høgskole (35 prosent). Deretter er tidligere arbeidsforhold ved et forskningsinstitutt i den frittstående instituttsektoren mest utbredt. Kun et fåtall har yrkeserfaring fra andre sektorer.

Universitetspersonalet skiller seg også fra de ansatte i den regionale sektoren på et annet punkt med hensyn til tidligere arbeidsforhold, nemlig tidligere arbeidsforhold utenlands. Mens 27 prosent av universitetsforskerne har arbeidet i utlandet i minimum ett år, er det kun et fåtall av de faglige ansatte ved de regionale høgskolene som har arbeidet utenlands, henholdsvis 16 prosent ved distriktshøgskolene, 11 prosent ved sosialhøgskolene og 6 prosent ved de pedagogiske høgskolene. (Blant "FoU-personalet" ved ingeniørhøgskolene og helsefaghøgskolene har henholdsvis 20 prosent og 3 prosent arbeidet i utlandet i minimum ett år).

4 Tidsbruk

4.1 Innledning

Vi vil her gi en oversikt over hvordan personalet ved de regionale høgskolene fordelte sin arbeidstid på ulike typer arbeidsoppgaver i 1992.

I vår undersøkelse er det et viktig skille mellom de pedagogiske høgskolene, distriktshøgskolene og sosialhøgskolene på den ene siden, og ingeniørhøgskolene og helsefaghøgskolene på den annen side. For de tre førstnevnte høgskoletypene omfatter undersøkelsen *alt personale med høgskolelektorkompetanse eller høyere*, mens for de to sistnevnte høgskoletypene omfatter undersøkelsen *alt personale med høgskolelektorkompetanse eller høyere som var involvert i FoU-virksomhet i 1992*. Dette er viktig å være klar over når vi sammenligner de ulike høgskoletypene med hverandre.

Utredningsinstituttet har tidligere samlet inn data om universitetspersonalets tidsbruk (senest i 1991), og vi vil foreta enkelte sammenligninger med universitetene.

I spørreskjemaet ba vi personalet om å anslå en prosentvis fordeling av sin arbeidstid i tidsrommet 01.01.92 - 31.12.92 på følgende områder:

1. Undervisning ved egen høgskole
2. Faglig veiledning av hovedfags- og doktorgradsstudenter
3. Forskning
4. Utviklingsarbeid
5. Utredning
6. Forsøksvirksomhet
7. Administrasjon
8. Utadvendte oppgaver
9. Profesjonell yrkesutøvelse

I instruksjonen til spørsmålet om bruk av tid klargjorde vi at:

Anslaget skal bare gjelde den del av året du har innehatt stilling ved høgskolen. Dersom du i 1992 eller deler av året hadde vikarstipend, skal dette likevel inngå i anslaget. Inkluder den *totale tid* du har benyttet i forbindelse med din stilling og yrkesutøvelse forøvrig, selv om noe av tiden falt utenfor normal arbeidstid. Vær oppmerksom på at vi her ber om et anslag for *hele arbeidsåret*, ikke bare for undervisningsterminene. Den tid som anvendes til FoU-arbeid, vil f.eks. for manges vedkommende være knappere innenfor undervisningsterminene enn ellers. Slike forhold ber vi deg ta hensyn til ved utfyllingen.

4.2 Metodevalg og usikkerheter i datamaterialet

Registrering av tidsbruk blant lærerpersonalet kan foregå på flere måter. Vi har bedt personalet om å anslå en prosentvis fordeling av sin arbeidstid på ulike oppgaver i det foregående år. Den beste måten ville imidlertid ha vært å få alle eller et utvalg til å føre dagbok gjennom et helt år. En annen metode er å dekke alle ukene i et år ved dagbokføring av 52 forskjellige utvalg. En tredje metode ville være å finne en representativ uke som kan gi et bilde av aktiviteten på årsbasis, hvor alle eller et utvalg fører dagbok, eller blir bedt om å gjengi tidsbruken basert på hukommelsen.

Det er tre grunner til at vi ikke har valgt noen av de andre framgangsmåtene. For det første er dagbokføring tidkrevende, og kostnadene ved en slik undersøkelse ville neppe stå i forhold til utbyttet. For det andre ville det ha vært problematisk å finne en representativ uke som kunne gi sikre estimater på tidsbruken på grunnlag av en enkelt uke gjennom et helt år, og for det tredje har Utredningsinstituttet tidligere gjennomført 3 undersøkelser ved universitetene med samme metode som i denne undersøkelsen. Hensynet til sammenlignbarhet er viktig i denne sammenheng.

Det knytter seg enkelte usikkerhetsfaktorer til de tallene som gjengis fra undersøkelsen. De vesentligste usikkerhetsmomenter ligger for det første i den skjønsmessige vurderingen personalet står overfor ved fordelingen av sin arbeidstid på ulike kategorier av oppgaver. Selv om de enkelte arbeidsoppgaver var nøye spesifisert i spørreskjemaet, er grensene mellom oppgavene ofte flytende. F.eks. vil det ofte være et skjønsspørsmål om lesing av faglitteratur skal regnes som undervisningsforberedelser eller som del av forskningsvirksomheten.

For det andre medfører selve registreringsmåten av arbeidstidens fordeling muligheter for feil. Personalet ble bedt om å *anslå* en prosentvis fordeling av sin arbeidstid i det foregående år og var overlatt til å stole på sin hukommelse. Resultatene gjengir således den enkeltes *oppfatning* av hva arbeidstiden ble benyttet til, ikke nødvendigvis hvordan tiden *reelt* ble anvendt. Hvor godt samsvaret er mellom oppfattet og reell tidsbruk er vanskelig å si. Vi vil imidlertid anta at så fremt feiloppfatningene ikke systematisk går i en retning, vil gjennomsnittstallene for større grupper av personer kunne gi et godt bilde av tidsanvendelsen ved de regionale høgskolene.

Når vi representerer tall for gjennomsnittlig tidsbruk for de ulike regionale høgskolene har vi ikke tatt hensyn til forskjellene i svarprosent. For å få helt riktige gjennomsnittsprosenter måtte resultatene for hver enkelt stillingsgruppe og fagområde veies i forhold til svarprosenten for denne gruppen. Vi har imidlertid funnet det unødvendig å presentere veide gjennomsnitt, da forskjellene mellom de veide og uveide resultatene er ubetydelige.

4.3 Sammenligning mellom høgszkoler

Den gjennomsnittlige arbeidstiden pr. uke i 1992 for personalet ved de regionale høgszkolene varierer mellom 44 timer ved pedagogiske høgszkoler, 45 timer ved henholdsvis sosialhøgszkoler og helsefaghøgszkoler, 46 timer ved ingeniørhøgszkoler og maritime høgszkoler og 47 timer ved distriktshøgszkoler, inklusive arbeidstid medgått til aktiviteter som er betalt utover ordinær lønn i høgszkolestillingen. Tilsvarende undersøkelse for det vitenskapelige universitetspersonalet (1991) viser en gjennomsnittlig arbeidsuke på 50 timer (Kyvik og Enoksen, 1992).

Hvor lang er så en gjennomsnittlig arbeidsuke når bare arbeid i selve stillingen som høgszkoleansatt er inkludert? I gjennomsnitt brukte personalet 5 prosent av sin totale arbeidstid til "utadvendte oppgaver" og "profesjonell yrkesutøvelse" ved ingeniørhøgszkoler og maritime høgszkoler, 7 prosent ved hhv. pedagogiske høgszkoler, helsefaghøgszkoler og distriktshøgszkoler, og 10 prosent ved sosialhøgszkoler. Slik disse kategoriene er definert i spørreskjemaet (jfr. vedlegg 5), er dette aktiviteter som faller utenfor arbeidsoppgavene i selve høgszkolestillingen. Når vi trekker fra den tid som ble brukt til utadvendte oppgaver og profesjonell yrkesutøvelse, står vi tilbake med en gjennomsnittlig arbeidsuke på 41 timer ved pedagogiske høgszkoler, 42 timer ved henholdsvis sosialhøgszkolene og helsefaghøgszkolene, 43 timer ved ingeniørhøgszkoler og maritime høgszkoler, og 44 timer ved distriktshøgszkoler. Tilsvarende tall for universitetene var 45 timer.

Både for de ulike høgszkolene og universitetene ligger den gjennomsnittlige arbeidstiden høyere enn regulær arbeidstid for statsansatte. Det må dessuten legges til at "utadvendte oppgaver" og i en viss utstrekning også "profesjonell yrkesutøvelse" er arbeid som personalet forventes å utføre, selv om dette arbeidet blir honorert eller lønnet av andre institusjoner enn egen høgszkole.

Personalets prosentvise fordeling av sin arbeidstid på ulike arbeidsoppgaver i 1992 går fram av tabell 4.1. Vi ser at personalet ved de pedagogiske høgszkolene brukte langt mer tid på undervisning og langt mindre tid på forskning enn sine kolleger ved distriktshøgszkolene og sosialhøgszkolene.

Sammenligner vi resultatene for de regionale høgszkolene med tilsvarende undersøkelse for universitetene, finner vi at det ved de sistnevnte institusjonene foregår langt mindre undervisning (29 prosent) og noe mer forskning (31 prosent). Fordelingen av arbeidstiden på de øvrige aktivitetene ved universitetene viser at det i gjennomsnitt ble brukt 13 prosent til faglig veiledning, 17 prosent til administrasjon, 6 prosent til utadvendte oppgaver, 3 prosent til profesjonell yrkesutøvelse og 2 prosent til museumsvirksomhet.

Her må det nevnes at begrepet "forskning" er noe ulikt definert i de to undersøkelsene. I universitetsundersøkelsen opereres det kun med begrepet forskning (inklusive utviklingsarbeid) og egenutdanning. De øvrige faglige virksomhetene (dvs. utredning og forsøksvirksomhet) som er tatt med for den

regionale høgskolesektoren er ikke inkludert. Dette innebærer at det opereres med et noe mindre omfattende FoU-begrep for universitetsundersøkelsen enn hva som gjøres i denne undersøkelsen.

Både ved universitetene og ved de ulike regionale høgskolene finner vi det samme mønsteret med hensyn til fordelingen av arbeidstid for de forskjellige stillingsgruppene; Gjennomsnittlig oppgitt tid til undervisning øker jo lavere man befinner seg i stillingshierarkiet, mens det motsatte er tilfelle med forskning.

Tabell 4.1 Arbeidstidens prosentvise fordeling i 1992 etter lærested.

	PH	DH	SH	IH	HH
Undervisning ved egen høgskole	62	47	44	59	51
Faglig veiledning av hovedfags og dr.gradsstudenter	1	2	0	3	1
Forskning og annen faglig aktivitet:	19	29	29	21	25
Herav:					
Forskning	7	21	18	8	14
Utviklingsarbeid	10	5	8	10	8
Utredning	1	3	2	2	2
Forsøksvirksomhet	1	0	1	1	1
Administrasjon	11	15	17	12	16
Utadvendte oppgaver	5	6	8	3	5
Profesjonell yrkesutøvelse	2	1	2	2	2
Sum	100	100	100	100	100
Antall (N)	(714)	(446)	(65)	(117)	(68)

Merknad: Ingeniørhøgskolene og helsefaghøgskolene omfatter bare personale med høgskolelektorkompetanse eller høyere som var involvert i FoU-virksomhet i 1992.

Distriktshøgskolene skiller seg klart ut fra de øvrige regionale høgskolene med hensyn til hvor stor andel av personalet som brukte tid til forskning. Mens 81 prosent ved distriktshøgskolene brukte tid på slik virksomhet, var det henholdsvis 38 prosent og 49 prosent av personalet ved de pedagogiske høgskolene og sosialhøgskolene som brukte tid til forskning. (Ved ingeniørhøgskolene og helsefaghøgskolene var det henholdsvis 21 prosent og 36 prosent som var involvert i *forskning og annen faglig aktivitet*).

4.4 Pedagogiske høgschooler

Arbeidstidens lengde

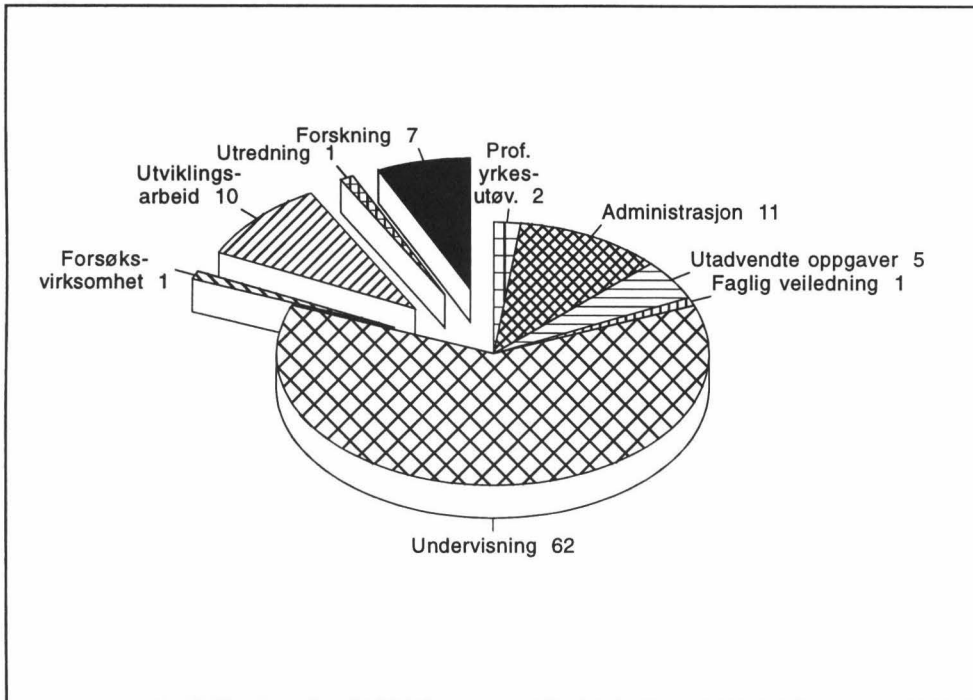
Personalet ved de pedagogiske høgschoolene har oppgitt en gjennomsnittlig arbeidstid på 44 (41)⁸ timer pr. uke i 1992. Det er ingen forskjell mellom kvinner og menn. Den gjennomsnittlige arbeidstiden pr. uke for de ulike stillingsgruppene viser 47 timer (42) for høgschoolledere, 45 (42) for førsteamanuenser og 43 (40) for høgschoollektorer.

Fordelingen av arbeidstid på ulike arbeidsoppgaver

I gjennomsnitt ble 62 prosent av arbeidstiden brukt til undervisning ved egen høgschool, 1 prosent til faglig veiledning, 19 prosent til forskning og annen faglig aktivitet, 11 prosent til administrasjon, 5 prosent til utadvendte oppgaver og 2 prosent til profesjonell yrkesutøvelse (figur 4.1). Det er bare ubetydelige forskjeller mellom kvinner og menn.

---

⁸ Det som står inne i parenteser viser gjennomsnittlig arbeidstid pr. uke når bare arbeid i selve høgschoolstillingen er inkludert.

Figur 4.1 Pedagogiske høyskoler. Arbeidstidens prosentvise fordeling i 1992.

Tabell 4.2 viser at gjennomsnittlig oppgitt tid til undervisning øker jo lavere personalet befinner seg i stillingshierarkiet. Det motsatte er tilfelle med hensyn til forskning og andre faglige aktiviteter. Høgskoledosentene brukte også mer av sin tid til administrasjon, faglig veiledning, utadvendte oppgaver og profesjonell yrkesutøvelse enn førsteamanuensene og høyskolelektorene.

Tabell 4.3 viser arbeidstidens fordeling etter fagområde. Det er relativt små forskjeller på de fleste områder. Norsk, samfunnsfag og pedagogikk skiller seg ut ved en litt høyere forskningsandel enn de øvrige fagområdene, mens fremmedspråk har den høyeste andelen til undervisning.

Det må imidlertid understrekes at vi her ser på gjennomsnittsfordelinger for store grupper personale. Innen de enkelte grupper kan det være store variasjoner i tidsbruk.

Tabell 4.4 og tabell 4.5 viser *andelen* av personalet som var involvert i de ulike faglige aktiviteter i 1992, henholdsvis fordelt etter stilling og fagområde.

Her framgår det at 98 prosent av personalet underviste i 1992. Blant dem som underviste brukte 83 prosent halvparten eller mer av sin totale arbeidstid til slik virksomhet.

89 prosent av personalet brukte tid til *forskning og annen faglig aktivitet* i 1992 (forskning, utviklingsarbeid, utredning, forsøksvirksomhet).

Fordelingen på de ulike faglige aktivitetene viser at 38 prosent av personalet brukte tid til *forskning* i 1992. Andelen som brukte tid til slik virksomhet øker jo høyere man kommer i stillingshierarkiet (94 prosent av høgskoledosentene, 55 prosent av førsteamanuensene og 32 prosent av høgskolelektorene). Når det gjelder personalets fagområdetilknytning, varierer andelen mellom 28 prosent i praktisk-estetiske fag til 59 prosent i samfunnsfag.

Blant dem som forsket, utførte 87 prosent halvparten eller mer av denne aktiviteten ved egen høgskole.

Gjennomsnittlig oppgitt tid til forskning øker jo høyere personalet befinner seg i stillingshierarkiet.

To tredjedeler av personalet brukte tid til *utviklingsarbeid* i 1992. Denne virksomheten er mest utbredt blant førsteamanuensene (64 prosent) og høgskolelektorene (67 prosent). Det er også forskjeller med hensyn til personalets fagområdetilknytning; fra 52 prosent i norsk til 83 prosent i fremmedspråk.

Gjennomsnittlig oppgitt tid til utviklingsarbeid øker jo lavere personalet befinner seg i stillingshierarkiet.

Utredningsvirksomhet og *forsøksvirksomhet* er ikke vanlige aktiviteter ved de pedagogiske høgskolene. 16 prosent av personalet oppgir å ha brukt tid på utredningsvirksomhet, mens 13 prosent oppgir å ha brukt tid på forsøksvirksomhet.

79 prosent av personalet brukte tid til *administrative oppgaver* i 1992. Denne andelen varierer mellom 72 prosent i praktisk-estetiske fag og 89 prosent i fremmedspråk.

Tabell 4.2 *Pedagogiske høyskoler*. Arbeidstidens fordeling i 1992 etter stilling. Prosent (%) og antall timer pr. uke (T).

	Høgskoledosent		Førsteamanuensis		Høgskolelektor		Totalt	
	%	T	%	T	%	T	%	T
Undervisning ved egen høyskole	34	15,5	57	24,9	64	27,2	62	26,5
Faglig veiledning av hovedfags og dr.gradsstudenter	9	4,7	1	0,7	1	0,5	1	0,6
Forskning og annen faglig aktivitet	31	14,3	22	10,3	18	7,9	19	8,6
Herav:								
Forskning	24	10,9	11	5,5	6	2,7	7	3,5
Utviklingsarbeid	7	3,2	8	3,6	10	4,2	10	4,1
Utredning	0	0,2	2	0,8	1	0,5	1	0,5
Forsøkvirksomhet	0	0	1	0,4	1	0,5	1	0,5
Administrasjon	15	7,1	12	5,8	10	4,6	11	4,9
Utadvendte oppgaver	8	4,0	6	2,6	4	2,0	5	2,2
Profesjonell yrkesutøvelse	3	1,4	1	0,6	2	0,9	2	0,9
Sum	100	47,0	99	44,9	99	43,1	100	43,7
Antall (N)	(16)	(14)	(149)	(127)	(549)	(441)	(714)	(582)

Tabell 4.3 *Pedagogiske høyskoler. Arbeidstidens fordeling i 1992 etter fagområde. Prosent (%) og antall timer pr. uke (T).*

	Norsk		Samfunnsfag		Pedagogikk		Fremmedspråk		Realfag		Praktisk- estetiske fag	
	%	T	%	T	%	T	%	T	%	T	%	T
Undervisning ved egen høyskole	64	29,0	58	25,5	58	24,9	68	29,2	63	27,1	64	26,7
Faglig veiledning av hovedfags og dr.gradsstudenter	1	0,1	2	1,1	1	0,7	0	0	0	0,2	2	0,9
Forskning og annen faglig aktivitet	18	7,9	22	10,5	21	9,5	16	6,8	18	8,9	17	7,3
Herav:												
Forskning	10	4,7	11	5,4	9	4,6	4	1,8	6	3,1	4	1,8
Utviklingsarbeid	6	2,5	9	3,9	9	3,9	10	4,4	10	4,6	11	4,6
Utredning	1	0,3	1	0,6	2	0,8	1	0,4	1	0,6	1	0,4
Forsøksvirksomhet	1	0,4	1	0,6	1	0,2	1	0,2	1	0,6	1	0,5
Administrasjon	11	4,7	11	5,0	12	5,7	11	5,1	11	4,5	10	4,4
Utadvendte oppgaver	5	2,6	5	2,2	5	2,5	4	2,0	4	1,8	5	2,0
Profesjonell yrkesutøvelse	1	0,5	1	0,6	2	1,1	1	0,5	3	0,8	2	1,1
Sum	100	44,8	99	44,9	99	44,4	100	43,6	99	43,3	100	42,4
Antall (N)	(71)	(57)	(96)	(83)	(174)	(142)	(36)	(31)	(123)	(114)	(199)	(142)

Merknad: 11 personer er tilknyttet uspesifisert fagområde og er ikke tatt med.

Tabell 4.4 *Pedagogiske høyskoler*. Andel av personalet som var involvert i ulike faglige aktiviteter i 1992, etter stilling.

	Høgskoledosent	Førsteamanuensis	Høgskolelektor	Totalt
Undervisning ved egen høyskole	100	97	98	98
Faglig veiledning av hovedfags og dr.gradsstudenter	81	20	9	13
Forskning og annen faglig aktivitet	100	94	87	89
Herav:				
Forskning	94	55	32	38
Utviklingsarbeid	50	64	67	66
Utredning	6	25	14	16
Forsøksvirksomhet	6	13	13	13
Administrasjon	88	84	77	79
Utadvendte oppgaver	81	70	52	56
Profesjonell yrkesutøvelse	25	25	22	22

Tabell 4.5 *Pedagogiske høgskoler. Andel av personalet som var involvert i ulike faglige aktiviteter i 1992, etter fagområde.*

	Norsk	Samfunnsfag	Pedagogikk	Frem- medspråk	Realfag	Praktisk- estetiske fag
Undervisning	97	97	97	100	99	99
Faglig veiledning av hovedfags og dr.gradsstudenter	7	17	15	0	6	16
Forskning og annen faglig aktivitet	85	94	88	97	85	70
Herav:						
Forskning	48	59	41	33	32	28
Utviklingsarbeid	52	60	63	83	69	70
Utredning	10	18	19	14	15	15
Forsøksvirksomhet	8	15	8	17	15	15
Administrasjon	80	85	79	89	79	72
Utadvendte oppgaver	56	57	65	61	50	52
Prof. yrkesutøvelse	14	18	27	19	24	24

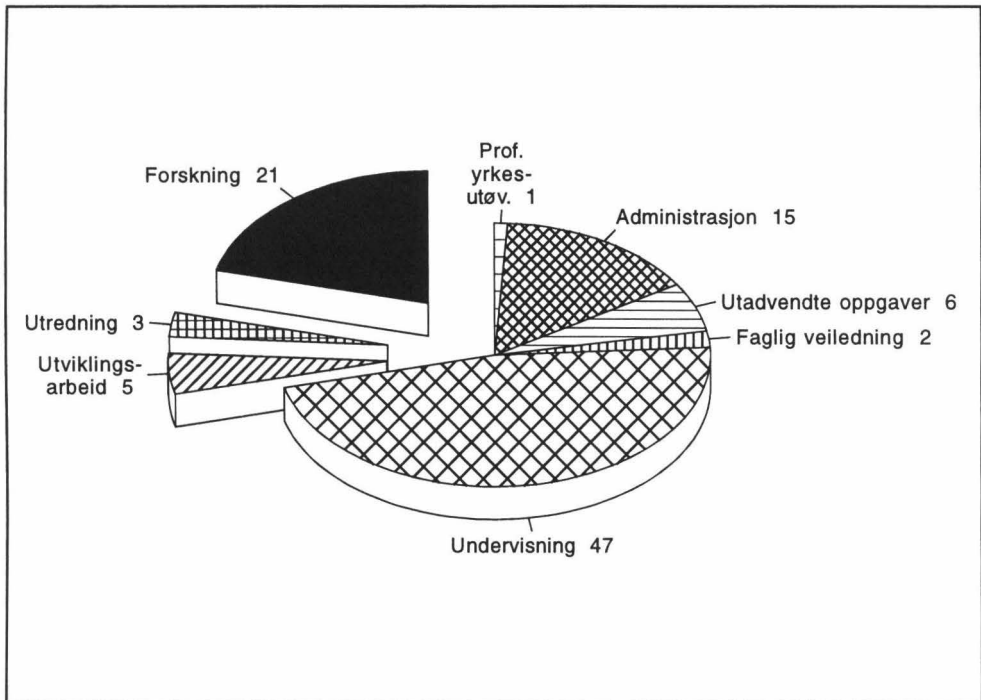
4.5 Distriktshøgskoler

Arbeidstidens lengde

Personalet ved distriktshøgskolene har oppgitt en gjennomsnittlig arbeidstid på 47 (44) timer pr. uke i 1992. (48 (45) timer for kvinner og 47 (43) timer for menn). Den gjennomsnittlige arbeidstiden pr. uke for de ulike stillingsgruppene viser 52 timer (46) for høgskoledosenter/professorer, 46 (43) for førsteamanuenser, 47 (44) for amanuenser og 45 (43) for høgskolelektorer.

Fordelingen av arbeidstid på ulike arbeidsoppgaver

I gjennomsnitt ble 47 prosent av arbeidstiden brukt til undervisning ved egen distriktshøgskole, 2 prosent til faglig veiledning, 29 prosent til forskning og annen faglig aktivitet, 15 prosent til administrasjon, 6 prosent til utadvendte oppgaver og 1 prosent til profesjonell yrkesutøvelse (figur 4.2). Det er små forskjeller mellom kvinner og menn. Kvinner brukte noe mer tid på undervisning enn menn (hhv. 53 prosent mot 47 prosent), mens menn brukte noe mer tid på forskning og annen faglig aktivitet enn kvinner (hhv. 29 prosent mot 26 prosent).

Figur 4.2 Distriktshøgskoler. Arbeidstidens prosentvise fordeling i 1992.

Tabell 4.6 og tabell 4.7 viser arbeidstidens fordeling på ulike arbeidsoppgaver, henholdsvis fordelt etter stilling og fagområde.

Tabell 4.8 og tabell 4.9 viser *andelen* av personalet som var involvert i de ulike faglige aktiviteter i 1992, henholdsvis fordelt på stilling og fagområde.

Her framgår det at 97 prosent av personalet underviste i 1992.

Gjennomsnittlig oppgitt undervisningsandel øker jo lavere personalet befinner seg i stillingshierarkiet.

93 prosent av personalet brukte tid til *forskning og annen faglig aktivitet* i 1992.

Fordelingen på de ulike faglige aktivitetene viser at 81 prosent av personalet brukte tid til *forskning* i 1992. Andelen som forsker øker jo høyere personalet befinner seg i stillingshierarkiet (jfr. de pedagogiske høgskolene). Denne andelen varierer mellom 69 prosent i teknologi til 91 prosent i humaniora.

Blant dem som forsket, utførte 87 prosent halvparten eller mer av denne aktiviteten ved egen høgskole.

Gjennomsnittlig oppgitt tid til forskning øker jo høyere personalet befinner seg i stillingshierarkiet.

38 prosent av personalet brukte tid til *utviklingsarbeid* i 1992. Denne andelen øker jo lavere vi befinner oss i stillingshierarkiet. Utviklingsarbeid var mest utbredt blant personalet i teknologi (53 prosent).

26 prosent av personalet oppgir å ha brukt sin tid på *utredningsvirksomhet*. Denne andelen varierer mellom 6 prosent av høgskolelektorene og 29 prosent av hhv. førsteamanuensene og høgskoledosentene/professorene. Denne typen virksomhet var mest utbredt i matematikk-naturvitenskap (37 prosent) og minst utbredt i humaniora (13 prosent).

Nesten ingen var involvert i *forsøksvirksomhet* (6 prosent).

89 prosent av personalet brukte tid til *administrative oppgaver* i 1992.

Tabell 4.6 *Distriktshøgskoler. Arbeidstidens fordeling i 1992 etter stilling. Prosent (%) og antall timer pr. uke (T).*

	Dosent/prof.		l.amanuensis		Amanuensis		Høgsk. lektor		Totalt	
	%	T	%	T	%	T	%	T	%	T
Undervisning ved egen høgskole	32	16,8	45	20,8	51	23,6	63	27,4	47	22,0
Faglig veiledning av hovedfags og dr.gradsstudenter	5	2,6	2	0,7	1	0,2	5	2,5	2	0,7
Forskning og annen faglig aktivitet	35	17,5	32	14,4	26	13,0	16	8,7	29	13,8
Herav:										
Forskning	28	14,0	24	11,0	18	9,0	8	4,1	21	10,1
Utviklingsarbeid	4	1,9	4	1,9	5	2,5	7	3,6	5	2,2
Utredning	3	1,5	3	1,3	3	1,3	0	0,2	3	1,3
Forsøksvirksomhet	0	0,1	1	0,2	0	0,2	1	0,8	0	0,2
Administrasjon	18	9,3	14	6,7	16	7,0	9	3,7	15	7,0
Utadvendte oppgaver	8	4,5	6	3,1	5	2,3	3	1,4	6	2,8
Profesjonell yrkesutøvelse	2	0,9	1	0,7	1	0,6	3	1,4	1	0,7
Sum	100	51,6	100	46,4	100	46,7	99	45,1	100	47,0
Antall (N)	(45)	(43)	(160)	(140)	(225)	(194)	(16)	(13)	(446)	(390)

Tabell 4.7 *Distriktshøgskoler*. Arbeidstidens fordeling i 1992 etter fagområde. Prosent (%) og antall timer pr. uke (T).

	Humaniora		Samfunnsfag		Mat./nat.		Teknologi	
	%	T	%	T	%	T	%	T
Undervisning	50	24,5	47	21,8	48	21,7	47	20,6
Faglig veiledning av hovedfags og dr.gradsstudenter	1	0,5	1	0,6	2	0,8	5	2,0
Forskning og annen faglig aktivitet	27	13,5	29	14,3	30	14,5	26	11,9
Herav:								
Forskning	22	11,2	22	10,5	21	10,0	17	7,7
Utviklingsarbeid	4	1,9	4	2,0	6	2,7	6	2,9
Utredning	1	0,3	3	1,6	3	1,6	2	0,7
Forsøksvirksomhet	0	0,1	0	0,2	0	0,2	1	0,6
Administrasjon	14	6,2	15	7,1	14	7,6	17	7,6
Utadvendte oppgaver	6	3,2	6	3,1	4	2,2	4	1,8
Prof. yrkesutøvelse	1	0,7	2	0,8	1	0,4	1	0,8
Sum	99	48,6	100	47,8	99	47,2	100	44,7
Antall (N)	(78)	(62)	(222)	(197)	(95)	(87)	(45)	(39)

Merknad: 6 personer er tilknyttet uspesifisert fagområde og er ikke tatt med.

Tabell 4.8 *Distriktshøgskoler*. Andel av personalet som var involvert i ulike faglige aktiviteter i 1992. Fordelt etter stilling.

	Høgskole- dosent/prof.	1.amanuensis	Amanuensis	Høgsk. lektor	Totalt
Undervisning ved egen høgskole	93	97	99	94	97
Faglig veiledning av hovedfags og dr.gradsstudenter	47	22	8	6	17
Forskning og annen faglig aktivitet	98	98	91	69	93
Herav:					
Forskning	93	88	77	38	81
Utviklingsarbeid	36	34	40	44	38
Utredning	29	29	24	6	26
Forsøksvirksomhet	2	6	5	19	6
Administrasjon	84	91	89	81	89
Utadvendte oppgaver	80	76	56	38	65
Profesjonell yrkesutøvelse	27	20	16	31	19

Tabell 4.9 *Distriktshøgskoler*. Andel av personalet som var involvert i ulike faglige aktiviteter i 1992. Fordelt etter fagområde.

	Humaniora	Samfunnsfag	Mat./nat.	Teknologi
Undervisning ved egen høyskole	97	98	99	93
Faglig veiledning av hovedfags og dr.gradsstudenter	13	13	16	42
Forskning og annen faglig aktivitet	97	92	94	91
Herav:				
Forskning	91	81	83	69
Utviklingsarbeid	38	34	38	53
Utredning	13	27	37	20
Forsøksvirksomhet	4	4	6	13
Administrasjon	87	90	90	87
Utadvendte oppgaver	69	68	62	47
Profesjonell yrkesutøvelse	15	21	17	18

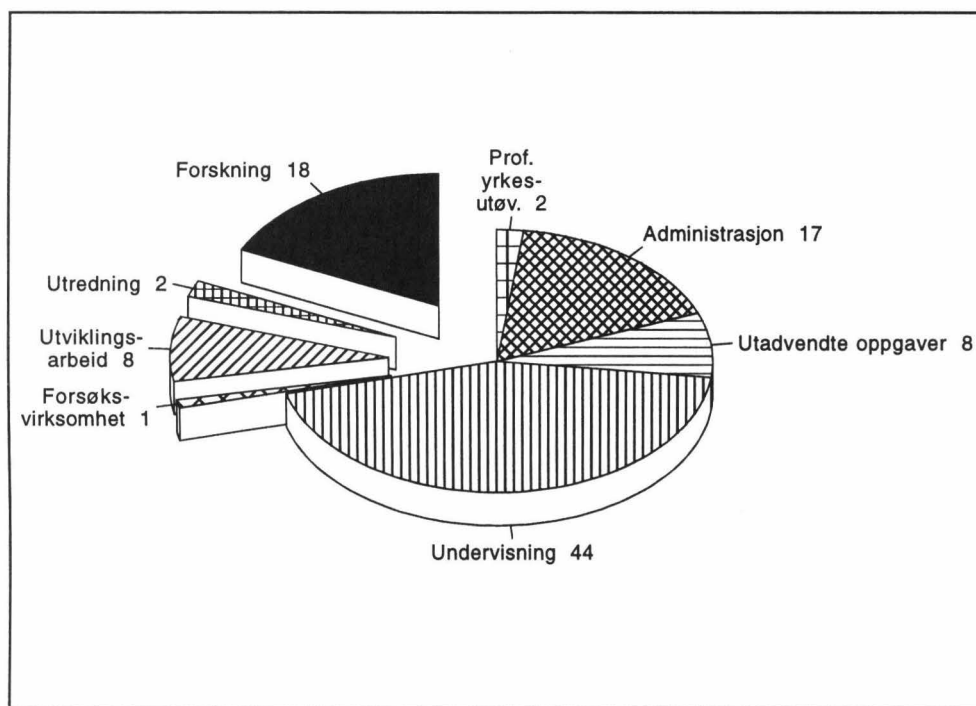
4.6 Sosialhøgskoler

Arbeidstidens lengde

Personalet ved sosialhøgskolene har oppgitt en gjennomsnittlig arbeidstid på 45 (40) timer pr. uke i 1992 (46 (41) timer for kvinner og 44 (40) timer for menn). Den gjennomsnittlige arbeidstiden pr. uke for de ulike stillingsgruppene viser 44 (40) timer for førsteamanuenser og 45 (40) timer for høgskolelektorer.

Fordelingen av arbeidstid på ulike arbeidsoppgaver

I gjennomsnitt ble 44 prosent av arbeidstiden brukt til undervisning ved egen høgskole, 29 prosent til forskning og annen faglig aktivitet, 17 prosent til administrasjon, 8 prosent til utadvendte oppgaver og 2 prosent til profesjonell yrkesutøvelse (figur 4.3). Det er små forskjeller mellom kvinner og menn. Menn brukte noe mer tid på administrasjon enn kvinner, (hhv. 19 prosent mot 13 prosent), mens kvinner brukte litt mer tid på forskning og annen faglig aktivitet, (hhv. 31 prosent mot 28 prosent).

Figur 4.3 Sosialhøgskolene. Arbeidstidens prosentvise fordeling i 1992.

Tabell 4.10 viser at gjennomsnittlig oppgitt tid til undervisning er høyere hos høgskolelektorene (50 prosent) enn hos førsteamanuensene (31 prosent). Det motsatte er tilfelle med hensyn til forskning og annen faglig aktivitet (hhv. 24 prosent mot 41 prosent).

Tabell 4.11 viser arbeidstidens fordeling etter lærested. Her framgår det at Norges kommunal- og sosialhøgskole (NKSH) og sosialhøgskolen i Stavanger har en langt høyere forskningsandel (hhv. 22 prosent og 20 prosent) enn sosialhøgskolen i Trondheim (6 prosent). Sistnevnte institusjon har den høyeste andelen til undervisning (58 prosent).

Tabell 4.12 og tabell 4.13 viser andel av personalet som var involvert i de ulike faglige aktiviteter i 1992, henholdsvis fordelt etter stilling og lærested.

Her framgår det at 94 prosent av personalet underviste i 1992, (samtlige høgskolelektorer og 81 prosent av første-amanuensene).

82 prosent av personalet brukte tid til *forskning og annen faglig aktivitet* i 1992, (87 prosent av mennene og 73 prosent av kvinnene).

Fordelingen på de ulike faglige aktiviteter viser at ca. halvparten (49 prosent) av personalet brukte tid til *forskning* i 1992. 69 prosent av førsteamanuensene og 42 prosent av høgskolelektorene brukte tid til slik virksomhet. Når det gjelder personalets lærestedstilknytning, varierer andelen mellom 61 prosent ved NKSH og 33 prosent ved Sosialhøgskolen i Stavanger.

Blant dem som forsket, utførte 97 prosent halvparten eller mer av denne aktiviteten ved egen høgskole.

Gjennomsnittlig oppgitt tid til forskning er langt høyere blant førsteamanuensene (30 prosent) enn blant høgskolelektorene (13 prosent).

45 prosent av personalet brukte tid til *utviklingsarbeid* i 1992, mens 17 prosent og 11 prosent av personalet oppgir å ha brukt sin tid på henholdsvis *utredning* og *forsøksvirksomhet*.

69 prosent av personalet brukte tid til *administrative oppgaver* i 1992.

Tabell 4.10 *Sosialhøgskoler*. Arbeidstidens fordeling i 1992 etter stilling. Prosent (%) og antall timer pr uke (T).

	1.amanuensis		Høgsk.lektor		Totalt	
	%	T	%	T	%	T
Undervisning ved egen høgskole	31	15,1	50	21,0	44	18,9
Faglig veiledning av hovedfags og dr.gradsstudenter	0	0,2	0	0,1	0	0,1
Forskning og annen faglig aktivitet	41	17	24	11,6	29	13,7
Herav:						
Forskning	30	13,8	13	7,1	18	9,5
Utviklingsarbeid	9	2,7	7	2,9	8	2,9
Utredning	1	0,1	3	1,0	2	0,7
Forsøksvirksomhet	1	0,4	1	0,6	1	0,6
Administrasjon	19	8,0	17	7,2	17	7,3
Utadvendte oppgaver	7	3,1	8	4,5	8	4,0
Profesjonell yrkesutøvelse	1	0,6	2	0,7	2	0,7
Sum	99	44,0	100	45,1	100	44,7
Antall (N)	(16)	(14)	(48)	(34)	65	49

Merknad: En høgskoledosentstilling inngår i totalfordelingen.

Tabell 4.11 *Sosialhøgskoler*. Arbeidstidens fordeling i 1992 etter lærested. Prosent (%) og antall timer pr uke (T).

	NKSH		Sosialhøgsk. Trondheim		Sosialhøgsk. Stavanger	
	%	T	%	T	%	T
Undervisning ved egen høgskole	36	16,0	58	24,4	49	19,8
Faglig veiledning av hovedfags og dr.gradsstudenter	0	0,2	0	0,0	0	0,1
Forskning og annen faglig aktivitet	33	15,9	18	5,6	30	16,1
Herav:						
Forskning	22	10,7	6	2,7	20	12,9
Utviklingsarbeid	8	3,5	9	2,3	7	2,3
Utredning	2	1,0	2	0,2	2	0,5
Forsøksvirksomhet	1	0,7	1	0,4	1	0,4
Administrasjon	22	9,0	14	7,6	11	3,6
Utadvendte oppgaver	7	3,5	8	3,2	9	5,6
Profesjonell yrkesutøvelse	2	0,9	2	0,7	1	0,2
Sum	100	45,5	100	41,5	100	45,4
Antall (N)	(33)	(25)	(14)	(11)	(18)	(13)

Tabell 4.12 *Sosialhøgskoler*. Andel av personalet som var involvert i ulike faglige aktiviteter i 1992. Fordelt etter stilling.

	Første- amanuensis	Høgskole- lektor	Totalt
Undervisning ved egen høgskole	81	100	94
Faglig veiledning av hovedfag og dr.gradsstudenter	6	4	5
Forskning og annen faglig aktivitet	100	75	82
Herav:			
Forskning	69	42	49
Utviklingsarbeid	38	46	45
Utredning	13	19	17
Forsøksvirksomhet	6	13	11
Administrasjon	81	67	69
Utadvendte oppgaver	88	65	71
Prof. yrkesutøvelse	25	27	27

Merknad: En høgskoledosentstilling inngår i totalfordelingen.

Tabell 4.13 *Sosialhøgskoler*. Andel av personalet som var involvert i ulike faglige aktiviteter i 1992. Fordelt etter lærested.

	NKSH	Sos.høgsk. i Trondheim	Sos.høgsk. i Stavanger
Undervisning ved egen høgskole	91	100	94
Faglig veiledning av hovedfags og dr.gradsstudenter	6	0	6
Forskning og annen faglig aktivitet	88	71	78
Herav:			
Forskning	61	43	33
Utviklingsarbeid	42	43	50
Utredning	15	14	21
Forsøksvirksomhet	9	14	11
Administrasjon	88	64	39
Utadvendte oppgaver	73	86	56
Prof. yrkesutøvelse	33	36	11

Merknad: En høgskoledosentstilling inngår i totalfordelingen.

4.7 Ingeniørhøgskoler

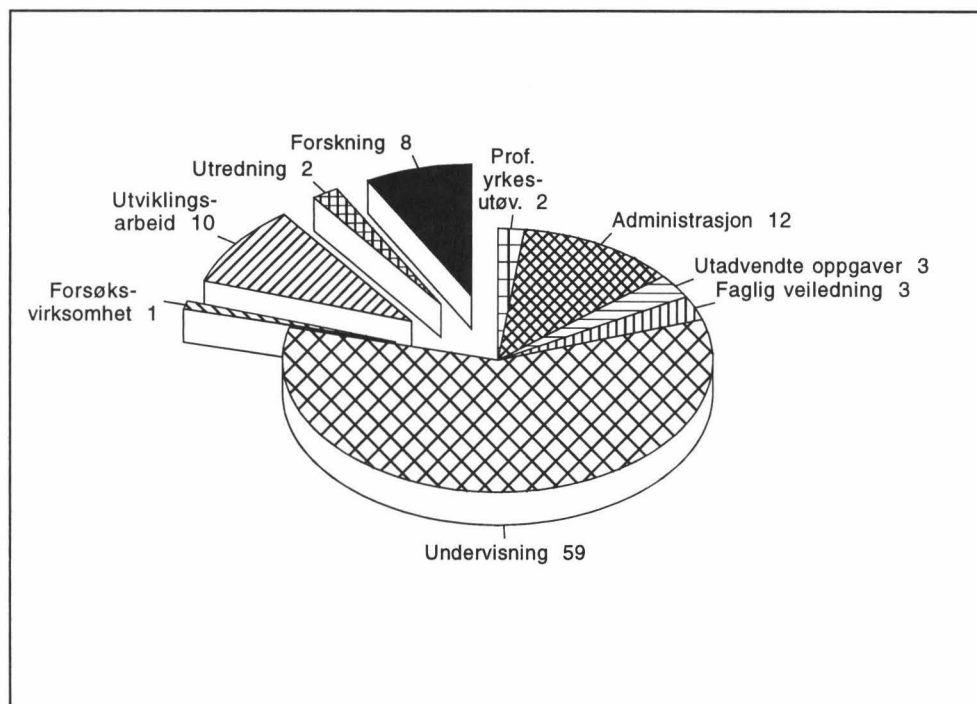
Arbeidstidens lengde

Ved ingeniørhøgskolene og de maritime høgskolene var ca. en femtedel (23 prosent) av personalet med høgskolelektorkompetanse eller høyere involvert i forskning og annen faglig aktivitet. De har oppgitt en gjennomsnittlig arbeidstid på 46 (43) timer pr. uke i 1992. Den gjennomsnittlige arbeidstiden pr. uke for de ulike stillingsgruppene viser 49 timer (46) for professorer, 46 (43) for førsteamanuenser og 45 (43) for høgskolelektorer.

Fordelingen av arbeidstid på ulike arbeidsoppgaver

I gjennomsnitt ble 59 prosent av arbeidstiden brukt til undervisning ved egen høgskole, 3 prosent til faglig veiledning, 21 prosent til forskning og annen faglig aktivitet, 12 prosent til administrasjon, 3 prosent til utadvendte oppgaver og 2 prosent til profesjonell yrkesutøvelse (figur 4.4).

Som ved de øvrige regionale høgskolene finner vi at tiden brukt på undervisning øker jo lavere vi befinner oss i stillingshierarkiet, mens det motsatte er tilfelle med

Figur 4.4 *Ingeniørhøgskoler og maritime høgskoler. Arbeidstidens prosentvise fordeling i 1992.*

forskning. Høgskolelektorene brukte i gjennomsnitt 63 prosent (eller 27 timer) av sin arbeidstid til undervisning og 4 prosent (eller 2,5 timer) til forskning, mens de tilsvarende tallene for førsteamanuensene var henholdsvis 56 prosent (eller 25 timer) og 15 prosent (eller 7 timer). (Professorene, som kun utgjør 9 personer, brukte i gjennomsnitt 41 prosent (eller 20 timer) til undervisning og 20 prosent (eller 10 timer) til forskning).

Det er visse fagområdeforskjeller. Innen matematisk- naturvitenskapelige fag ble det brukt mer tid på forskning enn i de andre fagområdene, henholdsvis 16 prosent (eller 8,5 timer) mot 5 prosent (eller 3 timer) i tekniske fag og 9 prosent (eller 4 timer) i samfunnsfag.

4.8 Helsefaghøgskoler

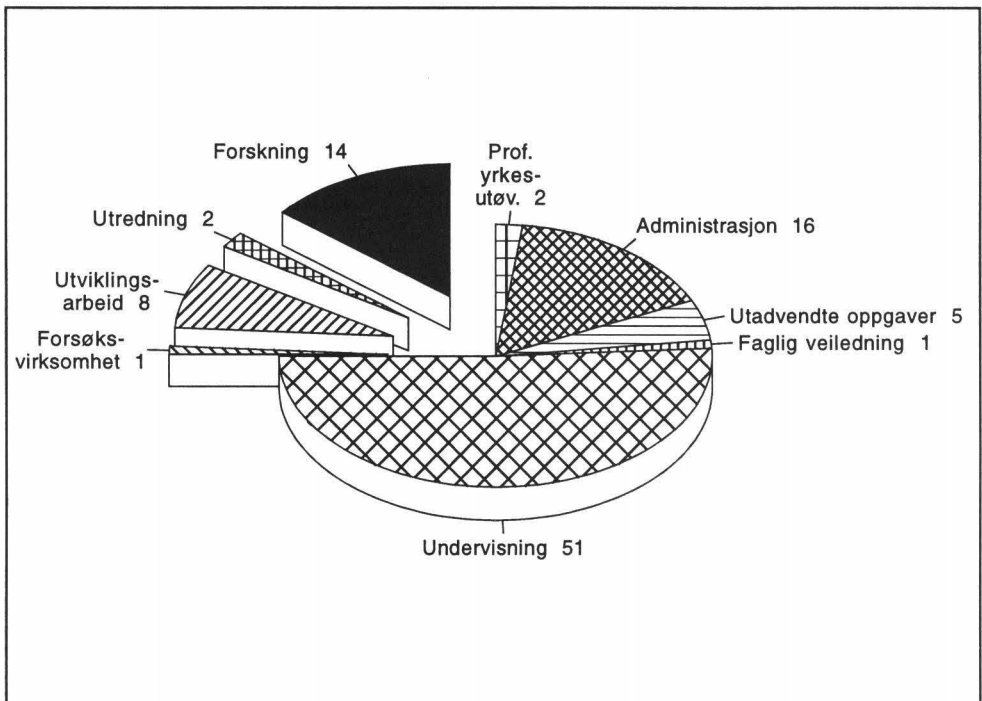
Arbeidstidens lengde

Ved helsefaghøgskolene var ca. en tredjedel (36 prosent) av personalet med høgskolelektorkompetanse eller høyere involvert i forskning og annen faglig aktivitet. De har oppgitt en gjennomsnittlig arbeidstid på 45 (42) timer pr. uke i 1992. Den er noe høyere for menn enn for kvinner, henholdsvis 48 (45) timer og

43 (40) timer. Nesten samtlige var ansatt i høgskolelektorstilling⁹⁹. (Det må nevnes at 80 prosent av lærerstaben ved helsefaghøgskolene er *høgskolelærere*).

Fordelingen av arbeidstid på ulike arbeidsoppgaver

I gjennomsnitt ble 51 prosent av arbeidstiden brukt til undervisning ved egen helsefaghøgskole, 1 prosent til faglig veiledning, 25 prosent til forskning og annen faglig aktivitet, 16 prosent til administrasjon, 5 prosent til utadvendte oppgaver og 2 prosent til profesjonell yrkesutøvelse (figur 4.5). Det er bare ubetydelige forskjeller mellom kvinner og menn.

Figur 4.5 *Helsefaghøgskoler*. Arbeidstidens prosentvise fordeling i 1992.

⁹⁹ Av i alt 68 personer var 59 i høgskolelektorstilling, 2 i førsteamanuensisstilling, 1 i høgskoledosentstilling og 6 i annen type stilling.

5 Faglig kontakt

5.1 Innledning

Nødvendigheten av en bred kontaktflate mellom de regionale høyskolene og det omkringliggende samfunn og andre institusjoner som driver forskning har blitt påpekt av KUF, høyskolene selv og representanter for de lokalsamfunn høyskolene er lokalisert i. Høyskolene skal ha funksjoner i det såkalte "Norgesnett" og skal knyttes nærmere til universitetene og til andre utdanninger gjennom innlemming i regionale høyskolesentra.

I dette kapitlet skal vi gi en oversikt over omfanget av ulike former for utadvendt kontakt. Spesiell vekt er lagt på *forskningssamarbeid* med kolleger ved andre institusjoner, samt *faglige reiser* og *konferansedeltakelse i utlandet*.

I vår undersøkelse er det viktig å skille mellom de pedagogiske høyskolene, distriktshøyskolene og sosialhøyskolene på den ene siden, og ingeniørhøyskolene og helsefaghøyskolene på den annen side. For de tre førstnevnte høyskoletypene omfatter undersøkelsen *alt personale med høyskolelektorkompetanse eller høyere*, mens for de to sistnevnte høyskoletypene omfatter undersøkelsen *alt personale med høyskolelektorkompetanse eller høyere som var involvert i FoU-virksomhet i 1992*. For å få noenlunde sammenlignbare data på tvers av skoleslagene, har vi derfor her brukt samtlige med høyskolelektorkompetanse eller høyere ved *ingeniørhøyskolene* og *helsefaghøyskolene* som prosentueringsgrunnlag. Dette har antakelig ført til at omfanget av faglig kontakt blant personalet med lektorkompetanse er litt underestimert ved disse skoleslagene. Dette gjelder i større grad ingeniørhøyskolene enn helsefaghøyskolene på grunn av forskjeller i svarprosent, men feilmarginene er ikke store.

5.2 Sammenligning mellom høyskoler

Forskningssamarbeid

Tabell 5.1 viser andel av personalet som i perioden 1990-92 hadde forskningssamarbeid med andre forskere. Det er klare forskjeller mellom høyskolene. Personalet ved distriktshøyskolene har i langt større grad enn sine kolleger ved andre høyskoler etablert forskningssamarbeid med en eller flere kolleger. I særlig grad er forskjellen stor med hensyn til samarbeid med kolleger ved universiteter og forskningsinstitutter/stiftelser. Langt flere av personalet ved distriktshøyskolene enn ved de andre regionale høyskolene har også forskningssamarbeid med kolleger i andre land.

Tabell 5.1 Andel av personalet som i perioden 1990-92 hadde forskningssamarbeid med andre forskere. Prosent.

	PH	DH	SH	IH	HH
<i>Andel med forskningssamarbeid i alt</i>	50	81	51	12	33
Herav:					
Egen høgskole	32	47	39	7	16
Andre tilsvarende høgskoler	11	14	8	1	7
Andre regionale høgskoler	4	5	2	1	7
Universiteter/vitenskapelige høgskoler	15	39	12	4	12
Forskningsinstitutter/stiftelser	6	34	6	4	8
Industri/næringsliv	3	10	-	5	1
I andre land	10	32	17	3	5
(N)	(726)	(456)	(65)	(663)	(147)

Tilsvarende tall for universitetene viser at 76 prosent av det faste vitenskapelige personalet deltok i forskningssamarbeid med andre forskere i perioden 1989-91, men bare 7 prosent samarbeidet med kolleger ved regionale høgskoler. 19 prosent oppga industri/næringsliv og 57 prosent forskere i andre land.

Faglige utenlandsopphold

Betydningen av lengre studie- og forskningsopphold i utlandet har vært understreket fra politisk hold gjentatte ganger. Over 30 prosent av personalet ved distriktshøgskolene og 25 prosent av lærerne ved sosialhøgskolene har hatt utenlandsopphold med faglig tilknytning av varighet ett semester eller lenger etter endt utdanning, mens dette bare gjelder for under 15 prosent av personalet ved de andre høgskolene.

Tilsvarende tall for universitetene viser at 59 prosent av det faste vitenskapelige personalet har hatt minst ett slikt utenlandsopphold (Larsen, 1992).

Faglige reiser i utlandet

Vi har undersøkt omfanget av den faglige kontakten personalet i den regionale høgskolesektoren har hatt med utenlandske forskningsmiljøer i løpet av ett år. Vi har skilt mellom ulike former for faglige utenlandsreiser så som konferansedeltakelse, gjesteforelesninger, opphold i studie- eller forskningsøyemed, bedømmelsesarbeid og forskningssamarbeid. Varigheten av de ulike reisene er ikke registrert i denne sammenhengen.

Våre data er fra 1992 og for den enkelte forsker vil reisevirksomheten kunne variere fra år til år. Men på aggregert nivå vil dataene gi et noenlunde representativt

bilde av den faglige internasjonale kontakten blant lærerpersonalet ved begynnelsen av 1990-årene.

Tabell 5.2 viser at andelen av personalet som i 1992 foretok reiser i utlandet i faglig øyemed er høyest ved sosialhøgskolene med 71 prosent. Bare en mindre andel av lærerne ved ingeniørhøgskolene og helsefaghøgskolene gjennomførte slike reiser. Av de ulike typene faglig kontakt er det konferansedeltakelse som skiller seg ut som det vanligste reiseformålet, og det er i første rekke personalet ved sosialhøgskolene og distriktshøgskolene som har deltatt på konferanser og seminarer i utlandet.

Tabell 5.2 Andel av personalet som i 1992 foretok reiser i utlandet i faglig øyemed. Prosent.

	PH	DH	SH	IH	HH
<i>Andel med faglige reiser i alt</i>	43	61	71	10	25
Herav:					
Konferanser,seminarer	30	48	62	8	20
Gjesteforelesninger	8	11	14	1	6
Opphold i studie- eller forskningsøyemed	16	21	26	2	7
Bedømmelsesarbeid	2	7	3	1	1
Forskningssamarbeid	4	16	5	2	2
(N)	(726)	(456)	(65)	(663)	(147)

Sammenligner vi med universitetene finner vi at 80 prosent av det faste vitenskapelige personalet hadde en eller flere faglige reiser i utlandet i 1991 (Larsen, 1992), 65 prosent deltok på konferanser og seminarer, 26 prosent ga gjesteforelesninger, 30 prosent hadde studie- eller forskningsopphold, 9 prosent deltok i bedømmelsesarbeid og 31 prosent hadde forskningssamarbeid med utenlandske kolleger i 1991.

Konferansedeltakelse med og uten faglige arbeider

Vi har sett at konferansedeltakelse er den mest vanlige formen for internasjonal kontakt. Hva slik deltakelse innebærer for den enkelte vil imidlertid variere. Vi har skilt mellom dem som deltok uten å presentere faglige arbeider, dem som deltok med faglige arbeider på eget initiativ, og dem som deltok med inviterte foredrag.

Tabell 5.3 viser at omtrent en fjerdedel av personalet ved distriktshøgskolene og sosialhøgskolene presenterte faglige arbeider, mot et fåtall av personalet ved de andre regionale høgskolene. Det var flere som deltok på konferanser uten foredrag enn med.

Tabell 5.3 Andel av personalet som i 1992 deltok på konferanser, seminarer e.l. i utlandet med og uten faglige arbeider. Prosent.

	PH	DH	SH	IH	HH
Deltok ikke	70	52	38	92	80
Deltok uten paper	17	23	39	5	13
Deltok med paper på eget initiativ	4	14	3	2	3
Deltok med invitert paper	9	11	20	1	4
(N)	(726)	(456)	(65)	(663)	(147)

Tilsvarende tall for universitetene viser at 55 prosent la fram faglige arbeider på konferanser i utlandet i 1991 (Larsen, 1992). 10 prosent av samtlige ansatte i faste vitenskapelige stillinger deltok uten slike arbeider. 23 prosent presenterte faglige arbeider på eget initiativ og 32 prosent holdt inviterte foredrag.

5.3 Pedagogiske høgskoler

Halvparten av personalet ved de pedagogiske høgskolene med høgskolelektorkompetanse eller høyere hadde forskningssamarbeid i perioden 1990-92. Hoveddelen av samarbeidet var med kolleger ved egen høgskole. Bare 15 prosent av personalet samarbeidet med ansatte i universitetssektoren. Det er klare forskjeller mellom fagområdene (tabell 5.4). Personalet i samfunnsfag og pedagogikk er mest samarbeidsorientert.

43 prosent av lærerne foretok reiser i utlandet i faglig øyemed i 1992. Også her er det store forskjeller mellom fagområdene (tabell 5.5). Dobbelt så mange innen fremmedspråk som i norsk og realfag hadde slike faglige reiser.

Det vanligste reiseformålet er deltakelse på konferanser og seminarer; 30 prosent av personalet hadde minst en slik reise i 1992. Deretter kommer opphold i studie- eller forskningsøyemed som omfattet 16 prosent av lærerstaben. Nesten halvparten av personalet i fremmedspråk og pedagogikk deltok på konferanser og seminarer; langt flere enn i de andre fagområdene. Når det gjelder opphold i studie- eller forskningsøyemed utmerker lærerne i realfag seg i "negativ" forstand; bare 4 prosent hadde et slikt opphold i 1992.

Få av personalet (13 prosent) presenterte faglige arbeider på konferanser i utlandet i 1992 (tabell 5.6). Dette gjelder for samtlige fagområder. Andelen var spesielt lav innen fremmedspråk sett i forhold til de mange som deltok.

Det var ingen forskjeller mellom menn og kvinner i grad av faglig kontakt for noen av indikatorenes vedkommende.

Tabell 5.4 *Pedagogiske høgskoler*. Andel av personalet som i perioden 1990-92 hadde forskningssamarbeid med andre forskere, etter fagområde. Prosent.

	Norsk	Samf.fag	Pedagogikk	Fremmed- språk	Realfag	Praktisk- estetiske fag
<i>Andel for forskningssamarbeid</i>	41	61	63	32	47	39
Herav:						
Egen høgskole	32	37	45	19	20	29
Andre pedagogiske høgskoler	6	13	16	8	14	7
Andre regionale høgskoler	1	11	6	-	3	2
Universiteter/vitenskapelige høgskoler	13	25	19	8	19	6
Forskningsinstitutter/stiftelser	3	9	9	3	4	5
Industri/næringsliv	-	5	3	-	3	2
I andre land	9	12	16	11	6	7
(N)	(71)	(101)	(177)	(37)	(123)	(203)

Merknad: 11 personer er tilknyttet "Annet fagområde".

Tabell 5.5 *Pedagogiske høyskoler. Andel av personalet som i 1992 foretok reiser i utlandet i faglig øyemed, etter fagområde. Prosent.*

	Norsk	Samf.fag	Pedagogikk	Frem- medspråk	Realfag	Praktisk- estetiske fag
<i>Andel med faglige reiser</i>	31	48	53	62	31	38
Herav:						
Konferanser, seminarer	18	31	43	49	26	22
Gjesteforelesninger	6	7	12	5	3	8
Opphold i studie- eller forskningsøyemed	13	22	18	22	4	18
Bedømmelsesarbeid	-	-	3	-	1	3
Forskningssamarbeid	3	6	5	3	3	3
(N)	(71)	(101)	(177)	(37)	(123)	(203)

Tabell 5.6 *Pedagogiske høyskoler*. Andel av personalet som i 1992 deltok på konferanser, seminarer e.l. i utlandet med og uten faglige arbeider, etter fagområde. Prosent.

	Norsk	Samf.fag	Pedagogikk	Frem- medspråk	Realfag	Praktisk- estetiske fag
Deltok ikke	82	69	57	51	74	78
Deltok uten paper	8	15	21	41	17	12
Deltok med paper på eget initiativ	3	4	8	3	2	4
Deltok med invitert paper	7	12	14	5	7	6
(N)	(71)	(101)	(177)	(37)	(123)	(203)

5.4 Distriktshøgskoler

Ca. 80 prosent av personalet ved distriktshøgskolene deltok i forskningssamarbeid i perioden 1990-92, og flere samarbeidet med kolleger ved andre institusjoner enn egen høgskole. Det er bare mindre forskjeller mellom fagområdene (tabell 5.7). 40 prosent av lærerne hadde forskningssamarbeid med universitetsansatte, og nesten like mange med forskere ved forskningsinstitutter/stiftelser. Det var også relativt mange (32 prosent) som samarbeidet med utenlandske kolleger.

Seks av ti lærere foretok reiser i utlandet i faglig øyemed i 1992. Det vanligste reiseformålet er konferanse og seminar; halvparten av personalet hadde minst en slik reise i 1992. Deretter kommer opphold i studie- eller forskningsøyemed som omfattet en femtedel av lærerstaben. Personalet i humaniora har generelt flere faglige reiser i utlandet enn sine kolleger i samfunnsvitenskap, naturvitenskap og teknologi (tabell 5.8).

Tabell 5.7 *Distriktshøgskoler*. Andel av personalet som i perioden 1990-92 hadde forskningssamarbeid med andre forskere, etter fagområde. Prosent.

	Humaniora	Samfunns- vitenskap	Natur- vitenskap	Teknologi
<i>Andel med forskningssamarbeid</i>	74	84	82	71
Herav:				
Egen høgskole	40	52	45	33
Andre distriktshøgskoler	18	18	7	-
Andre regionale høgskoler	2	8	3	2
Univ./vitenskapelige høgskoler	45	35	45	38
Forskningsinstitutter/stiftelser	11	43	36	31
Industri/næringsliv	4	11	17	24
Andre land	43	28	38	27
(N)	(82)	(228)	(95)	(45)

En fjerdedel av lærerstaben presenterte faglige arbeider på konferanser i utlandet i 1992, hvorav en tiendedel med inviterte foredrag (tabell 5.9). Personalet i humaniora skiller seg også ut her. Fire av ti lærere la fram "paper" og halvparten av dem var inviterte foredragsholdere.

Det var ingen forskjeller mellom menn og kvinner hverken med hensyn til grad av forskningssamarbeid, faglige reiser eller presentasjon av faglige arbeider.

Tabell 5.8 *Distriktshøgskoler*. Andel av personalet som i 1992 foretok reiser i utlandet i faglig øyemed, etter fagområde. Prosent.

	Humaniora	Samfunns- vitenskap	Natur- vitenskap	Teknologi
<i>Andel med faglige reiser</i>	71	59	58	58
Herav:				
Konferanser, seminarer	57	46	44	53
Gjesteforelesninger	20	9	8	7
Opphold i studie- eller forskningsøyemed	29	22	19	9
Bedømmelsesarbeid	6	5	12	9
Forskningssamarbeid	16	15	17	16
(N)	(82)	(228)	(95)	(45)

Tabell 5.9 *Distriktshøgskoler*. Andel av personalet som i 1992 deltok på konferanser, seminarer e.l. i utlandet med og uten faglige arbeider, etter fagområde. Prosent.

	Humaniora	Samfunns- vitenskap	Natur- vitenskap	Teknologi
Deltok ikke	43	54	56	47
Deltok uten paper	20	24	20	24
Deltok med paper på eget initiativ	17	14	13	18
Deltok med invitert paper	20	8	11	11
(N)	(82)	(228)	(95)	(45)

5.5 Sosialhøgskoler

Halvparten av personalet ved sosialhøgskolene med høgskolelektorkompetanse eller høyere deltok i forskningssamarbeid i perioden 1990-92. Hoveddelen av samarbeidet var med kolleger ved egen høgskole. Bare 12 prosent av lærerstaben samarbeidet med ansatte i universitetssektoren. Det er klare forskjeller mellom høgskolene (tabell 5.10). Personalet ved Norges kommunal- og sosialhøgskole deltok i størst grad i forskningssamarbeid, deretter kommer Sosialhøgskolen i Trondheim og til sist Sosialhøgskolen i Stavanger.

Omlag 70 prosent av personalet foretok faglige reiser i utlandet i 1992; den høyeste andelen i den regionale høgskolesektoren. Seks av ti lærere deltok på konferanser eller seminarer, mens en av fire hadde opphold i studie- eller

forskningsøyemed. Lærerne ved Norges kommunal- og sosialhøgskole har en mer omfattende reisevirksomhet enn sine kolleger ved de to andre sosialhøgskolene (tabell 5.11).

En fjerdedel av lærerstaben presenterte faglige arbeider på konferanser i utlandet i 1992, og de aller fleste var inviterte foredragsholdere. Tabell 5.12 viser mønsteret ved de enkelte høgskolene.

Omlag dobbelt så mange kvinner som menn hadde forsknings- eller studieopphold i utlandet, var gjesteforelesere og presenterte faglige arbeider på konferanser. Forøvrig var det bare små forskjeller mellom menn og kvinner.

Tabell 5.10 *Sosialhøgskoler*. Andel av personalet som i perioden 1990-92 hadde forsknings-samarbeid med andre forskere, etter høgskole. Prosent.

	NKSH	Sos.høgsk. i Trondheim	Sos.høgsk. i Stavanger
<i>Andel med forskningssamarbeid</i>	67	43	28
Herav:			
Egen høgskole	58	14	22
Andre sosialhøgskoler	9	7	6
Andre regionale høgskoler	3	-	-
Univ./vitenskapelige høgskoler	18	14	-
Forskningsinstitutter/ stiftelser	6	14	-
Industri/næringsliv	-	-	-
(N)	(33)	(14)	(18)

Tabell 5.11 *Sosialhøgskoler*. Andel av personalet som i 1992 foretok reiser i utlandet i faglig øyemed, etter lærested. Prosent.

	NKSH	Sos.høgsk. i Trondheim	Sos.høgsk. i Stavanger
<i>Andel med faglige reiser</i>	82	64	56
Herav:			
Konferanser, seminarer	70	50	56
Gjesteforelesninger	15	21	6
Opphold i studie- eller forskningsøyemed	33	29	11
Bedømmelsesarbeid	6	-	-
Forsknings-samarbeid	9	-	-
(N)	(33)	(14)	(18)

Tabell 5.12 *Sosialhøgskoler*. Andel av personalet som i 1992 deltok på konferanser, seminarer e.l. i utlandet med og uten faglige arbeider, etter lærested. Prosent.

	NKSH	Sos.høgsk. i Trondheim	Sos.høgsk. i Trondheim
Deltok ikke	30	50	44
Deltok uten paper	40	36	39
Deltok med paper på eget initiativ	3	7	-
Deltok med invitert paper	27	7	17
(N)	(33)	(14)	(18)

5.6 Ingeniørhøgskoler

Omfanget av forskningssamarbeid, samt faglige reiser og konferansedeltakelse i utlandet er beskjedent ved ingeniørhøgskolene. Vi har derfor valgt å ikke presentere resultatene i tabells form. Bare en tiendedel av personalet med høgskolelektorkompetanse eller høyere deltok i forskningssamarbeid i perioden 1990-92, og like få foretok faglige reiser i utlandet i 1992.

Dersom vi bare ser på "FoU-personalet" deltok to tredjedeler i forskningssamarbeid. En fjerdedel samarbeidet med kolleger i henholdsvis universitetssektoren, instituttsektoren og industri/næringsliv. Halvparten foretok faglige reiser i utlandet i 1992, og en tredjedel presenterte faglige arbeider på konferanser eller seminarer.

5.7 Helsefaghøgskoler

Også ved helsefaghøgskolene er omfanget av forskningssamarbeid, faglige reiser og konferansedeltakelse i utlandet så pass lite at vi ikke presenterer resultatene i tabells form. 33 prosent av personalet med høgskolelektorkompetanse eller høyere deltok i forskningssamarbeid, og en fjerdedel foretok faglige reiser i utlandet i 1992, hovedsaklig i forbindelse med konferanser eller seminarer. Her er det viktig å ta med i betraktningen at 80 prosent av lærerstaben ved helsefaghøgskolene er *høgskolelærere* og således ikke inkludert i undersøkelsen.

Dersom vi bare ser på "FoU-personalet" deltok tre fjerdedeler i forskningssamarbeid. Hoveddelen av samarbeidet var med kolleger ved andre institusjoner. Halvparten foretok faglige reiser i utlandet i 1992, og en tredjedel presenterte faglige arbeider på konferanser eller seminarer.

6 Publisering

6.1 Innledning

Publisering er en viktig del av forskningsarbeidet. For det første er det viktig å dokumentere og utveksle ny kunnskap gjennom etablerte publiseringskanaler. For det andre er publisering av vitenskapelige arbeider tradisjonelt den viktigste måten å fremme den enkelte forskers karriere. Studier av publiseringsmønstre kan derfor gi viktig innsikt i hvordan forskningsinstitusjoner fungerer. Forskning er imidlertid ikke primærvirksomheten ved de regionale høgskolene, og publiseringsvirksomheten må vurderes med dette for øye. Likevel forteller publiseringsdata mye om hva som kommer ut av det faglige arbeidet ved disse institusjonene.

I tillegg til faglig/vitenskapelig publisering, herunder produksjon av lærebøker, er det i en viss utstrekning også ansett som ønskelig at personalet driver med populærvitenskapelig publisering og deltar i den allmenne samfunnsdebatten. Vi har derfor også samlet inn data om denne virksomheten.

I spørreskjemaet ba vi personalet om å oppgi om de i perioden 1990-92 hadde publisert faglige/vitenskapelige arbeider. I tallene skulle ikke medregnes: Abstracts, bokanmeldelser, avisartikler, leksikonartikler og rapporter som ikke var publisert i egen rapportserie.

Videre ba vi personalet om å oppgi om de i den samme perioden hadde publisert artikler e.l. som de selv ville karakterisere som populærvitenskapelige eller som bidrag til allmenn samfunnsdebatt.

I vår undersøkelse er det viktig å skille mellom de pedagogiske høgskolene, distriktshøgskolene og sosialhøgskolene på den ene siden, og ingeniørhøgskolene og helsefaghøgskolene på den annen side. For de tre førstnevnte høgskoletypene omfatter undersøkelsen *alt personale med høgskolelektorkompetanse eller høyere*, mens for de to sistnevnte høgskoletypene omfatter undersøkelsen *alt personale med høgskolelektorkompetanse eller høyere som var involvert i FoU-virksomhet i 1992*. For å få noenlunde sammenlignbare data på tvers skoleslagene, har vi derfor her brukt samtlige med høgskolelektorkompetanse eller høyere ved *ingeniørhøgskolene* og *helsefaghøgskolene* som prosentueringsgrunnlag. Dette har antakelig ført til at omfanget av publiseringsarbeidet blant personalet med lektorkompetanse er litt underestimert ved disse skoleslagene. Dette gjelder i større grad ingeniørhøgskolene enn helsefaghøgskolene på grunn av forskjeller i svarprosent, men feilmarginene er ikke store.

6.2 Sammenligning mellom høgskoler

Resultatene går fram av tabell 6.1. Vi ser at personalet ved distriktshøgskolene publiserer langt mer enn sine kolleger ved de pedagogiske høgskolene og

sosialhøgskolene, mens det er svært få av personalet ved ingeniørhøgskolene og helsefaghøgskolene som driver slik virksomhet. Forskjellen mellom distriktshøgskolene på den ene siden og de pedagogiske høgskolene og sosialhøgskolene på den annen er imidlertid langt mindre med hensyn til populærvitenskapelig publisering og bidrag til allmenn samfunnsdebatt.

Tilsvarende tall for universitetene viser at det ved disse institusjonene naturlig nok er et helt annet omfang på publiseringsevne. 90 prosent av det faste vitenskapelige personalet hadde minst en publikasjon i treårsperioden 1989-91 og i gjennomsnitt publiserte personalet 8.0 publikasjoner hver (Kyvik, 1993). Tilsvarende hadde 48 prosent av universitetspersonalet minst en populærvitenskapelig publikasjon (1,8 i gjennomsnitt) og 30 prosent et bidrag i den allmenne samfunnsdebatten (1.1 i gjennomsnitt) (Kyvik og Sivertsen, 1993). Forskjellene mellom universiteter og regionale høgskoler er altså størst med hensyn til faglig/vitenskapelig publisering og minst når det gjelder deltakelse i samfunnsdebatt. I det sistnevnte tilfellet er faktisk forskjellene ubetydelige.

Tabell 6.1 Andel av personalet med publikasjoner i perioden 1990-92 og gjennomsnittlig antall slike publikasjoner pr. lærer.

	Faglig/vitenskapelige		Populærvitenskapelig		Allmenn samfunnsdebatt		(N)
	%-andel	Antall	%-andel	Antall	%-andel	Antall	
PH	36	1.3	20	0.4	18	0.8	(726)
DH	71	3.3	35	1.2	25	0.8	(456)
SH	43	1.6	29	1.3	25	1.4	(65)
IH	10	0.2	3	0.1	2	0.1	(663)
HH	25	0.7	9	0.2	10	0.3	(147)

6.3 Pedagogiske høgskoler

Vel en tredjedel (36 prosent) av lærerpersonalet ved de pedagogiske høgskolene med høgskolelektorkompetanse eller høyere publiserte faglige vitenskapelige arbeider i perioden 1990-92. 20 prosent oppga populærvitenskapelige artikler og 18 prosent bidrag til allmenn samfunnsdebatt.

Tabell 6.2 viser fordelingen av publikasjoner på de enkelte stillingsgruppene. Vi ser, naturlig nok, at høgskoledosentene er mer produktive enn førsteamanuensene som igjen er langt mer publiseringsaktive enn høgskolelektorene. Dette gjelder både med hensyn til faglig/vitenskapelig publisering, populærvitenskapelig publisering og bidrag til allmenn samfunnsdebatt.

Tabell 6.3 viser hvor stor andel av lærerne som publiserte ulike typer faglige arbeider i de enkelte fagområdene. Det er klare forskjeller mellom områdene. Det samfunnsvitenskapelige personalet er mest aktivt og lærerne som underviser i fremmedspråk minst aktive.

Det er bare ubetydelige forskjeller mellom menn og kvinner i publiseringsaktivitet.

Tabell 6.2 *Pedagogiske høyskoler*. Andel av personalet med publikasjoner i perioden 1990-92 og gjennomsnittlig antall slike publikasjoner pr. lærer, etter stilling.

Stilling	Faglig/vitenskapelig		Populærvitenskapelig		Allmenn samf.debatt		(N)
	%-andel	Ant.	%-andel	Ant.	%-andel	Ant.	
Dosent	75	3.6	31	1.3	44	7.0	(16)
1.amanuensis	59	2.7	35	0.9	34	1.1	(152)
Høgskolelektor	29	0.8	16	0.3	12	0.5	(558)
Total	36	1.3	20	0.4	18	0.8	(726)

Tabell 6.3 *Pedagogiske høyskoler*. Andel av personalet med publikasjoner i perioden 1990-92, etter type publikasjon og fagområde. Prosent.

	Norsk	Samf.fag	Pedagogikk	Frem.språk	Real-fag	Prakt.-est. fag
Andel medfaglig/vit.publikasjoner	35	55	46	14	32	27
(Gj.snittlig ant.)	(1.4)	(2.0)	(1.8)	(0.5)	(1.2)	(0.8)
<i>Type publikasjon</i>						
Art. i tidsskrifter	21	28	20	3	15	11
Art. i bøker	17	22	20	8	11	9
Bøker	21	25	18	8	9	13
Rapporter	10	18	25	-	14	8
<i>Språk</i>						
Nordisk	35	54	44	8	25	26
Ikke-nordisk	4	15	9	8	11	3
<i>Publisering for allmennheten</i>						
Populærvitenskap	27	42	20	8	11	14
Samfunnsdebatt	23	34	19	8	11	13
(N)	(71)	(101)	(177)	(37)	(123)	(203)

Merknad: 11 personer er tilknyttet kategorien "Annet fagområde".

6.4 Distriktshøgskoler

Omlag 70 prosent av lærerpersonalet ved distriktshøgskolene med høgskolelektor-kompetanse eller høyere publiserte faglige/vitenskapelige arbeider i perioden 1990-92. 35 prosent oppga populærvitenskapelige artikler og 25 prosent bidrag til allmenn samfunnsdebatt.

Tabell 6.4 viser fordelingen av publikasjoner for de enkelte stillingsgruppene. Jo høyere personalet befinner seg i stillingshierarkiet, jo mer produktive er de. Dette gjelder både med hensyn til faglig og mer allmennrettet publisering. Personalet ved distriktshøgskolene er imidlertid klart mindre publiseringsaktive med hensyn til faglig publisering enn personalet i tilsvarende stillingskategorier ved universitetene (professorer 10.0, førsteamanuenser 7,2, amanuenser 3.5). Dette gjelder også når vi ser på de enkelte fagområdene (Kyvik, 1993).

Tabell 6.5 viser at det bare er små forskjeller mellom fagområdene når det gjelder andel av personalet som har publisert faglige arbeider, mens forskjellene er større når det gjelder allmennrettet publisering. Populærvitenskapelig publisering er klart mest vanlig i de humanistiske fag, mens samfunnsviterne er de mest aktive når det gjelder deltakelse i samfunnsdebatten.

Kvinnene ved distriktshøgskolene var mindre publiseringsaktive enn sine mannlige kolleger både med hensyn til faglig publisering (2.6 publikasjoner i gjennomsnitt i treårs-perioden mot 3.5 for menn) og populærvitenskapelig publisering (0.8 mot 1.2), mens kvinnene var mest aktive i samfunnsdebatten (1.3 mot 0.8).

Tabell 6.4 *Distriktshøgskoler*. Andel av personalet med publikasjoner i perioden 1990-92 og gjennomsnittlig antall slike publikasjoner pr. lærer, etter stilling.

Stilling	Faglig/vitens- skapelig		Populærviten- skapelig		Allmenn samfunnsdebatt		
	%-andel	Ant.	%-andel	Ant.	%-andel	Ant.	(N)
Dosent/professor	87	7.0	54	1.1	44	1.7	(46)
I.amanuensis	81	4.0	46	1.8	25	1.0	(166)
Amanuensis	62	2.3	25	0.7	22	0.5	(228)
Høgskolelektor	31	0.9	13	0.5	13	0.4	(16)
Totalt	71	3.3	35	1.2	25	0.8	(456)

Tabell 6.5 *Distriktshøgskoler*. Andel av personalet med publikasjoner i perioden 1990-92, etter type publikasjon og fagområde. Prosent.

	Humaniora	Samfunns- vitenskap	Natur- vitenskap	Teknologi
Andel med faglig/ vit. publikasjon	74	71	71	67
(Gjennomsnittlig antall)	(3.2)	(3.3)	(4.0)	(2.4)
<i>Type publikasjon</i>				
Art. i tidsskrifter	65	29	52	36
Art. i bøker	34	28	34	33
Bøker	31	23	12	24
Rapporter	16	54	34	22
<i>Språk</i>				
Nordisk	55	66	42	44
Ikke-nordisk	39	23	55	36
<i>Publisering for allmennheten</i>				
Populærvitenskap	50	33	32	22
Samfunnsdebatt	22	34	12	(16)
(N)	(82)	(228)	(95)	(45)

Merknad: 6 personer er tilknyttet kategorien "Annet fagområde".

6.5 Sosialhøgskoler

Under halvparten (43 prosent) av lærerpersonalet ved sosialhøgskolene med høgskolelærerkompetanse eller høyere publiserte faglige/vitenskapelige arbeider i perioden 1990-92. 29 prosent oppga populærvitenskapelige artikler og 25 prosent bidrag til allmenn samfunnsdebatt.

Tabell 6.6 viser at førsteamanuenser publiserte flere faglige arbeider enn høgskolelektorer, mens den sistnevnte gruppen var mest aktiv med hensyn til deltakelse i allmenn samfunnsdebatt.

Tabell 6.7 viser andelen av personalet med publikasjoner ved de enkelte høgskolene. Vi ser at det er klare forskjeller mellom skolene. Publiseringsaktiviteten er klart høyere ved Norges Kommunal- og Sosialhøgskole enn ved sosialhøgskolene i Trondheim og Stavanger.

Kvinnene publiserte flere faglige arbeider (1.8) enn sine mannlige kolleger (1.4), mens forskjellen var motsatt med hensyn til populærvitenskapelig publisering (0.5

for kvinner og 1.8 for menn) og bidrag til allmenn samfunnsdebatt (0.7 for kvinner og 1.9 for menn).

Tabell 6.6 *Sosialhøgskoler*. Andel av personalet med publikasjoner i perioden 1990-92 og gjennomsnittlig antall slike publikasjoner pr. lærer, etter stilling.

	Faglig/ vitenskapelige		Populær- vitenskapelige		Allmenn samfunnsdebatt		(N)
	%-andel	Antall	%-andel	Antall	%-andel	Antall	
Dosent	-	-	-	-	-	-	(1)
Førsteamanuensis	63	2.0	38	1.1	25	0.8	(16)
Høgskolelektor	35	1.4	25	1.4	23	1.6	(48)
Total	43	1.6	29	1.3	25	1.4	(65)

Tabell 6.7 *Sosialhøgskoler*. Andel av personalet med publikasjoner i perioden 1990-92, etter type publikasjon og høgskole. Prosent.

	NKSH	Sos.høgsk. i Tr.heim	Sos.høgsk. i Stavanger
Andel med faglig/vit.publikasjon (Gjennomsnittlig antall)	61 (2.3)	36 (0.6)	17 (1.0)
<i>Type publikasjon</i>			
Art. i tidsskrifter	42	14	17
Art. i bøker	27	14	-
Bøker	15	7	6
Rapporter	36	14	11
<i>Språk</i>			
Nordisk	55	36	17
Ikke-nordisk	9	7	-
<i>Publisering for allmennheten</i>			
Populærvitenskap	42	14	17
Samfunnsdebatt	33	21	11
(N)	(33)	(14)	(18)

6.6 Ingeniørhøgskoler

Omfanget av publiseringsvirksomheten ved ingeniørhøgskolene er så pass lite, at vi har valgt å ikke presentere resultatene i tabells form. Bare 10 prosent av det totale personalet med høgskolelektorkompetanse eller høyere publiserte faglige/vitenskapelige arbeider i perioden 1990-92, 3 prosent publiserte populærvitenskapelige artikler og 2 prosent deltok i allmenn samfunnsdebatt.

Dersom vi bare ser på "FoU-personalet" hadde 56 prosent faglige/vitenskapelige publikasjoner i treårsperioden, 18 prosent populærvitenskapelige artikler og 11 prosent artikler som kunne regnes som innlegg i samfunnsdebatten.

6.7 Helsefaghøgskoler

Også ved helsefaghøgskolene er publiseringsomfanget så lite at vi ikke presenterer materialet i tabells form. Bare 25 prosent av det totale personalet med høgskolelektorkompetanse eller høyere publiserte faglige/vitenskapelige arbeider i perioden 1990-92, 9 prosent publiserte artikler som kunne karakteriseres som populærvitenskap og 10 prosent publiserte artikler som kunne karakteriseres som bidrag til allmenn samfunnsdebatt. I tillegg er det viktig å ta med i betraktningen at 80 prosent av lærerstaben ved helsefaghøgskolene er *høgskolelærere* og således ikke inkludert i undersøkelsen.

Dersom vi bare ser på "FoU-personalet" hadde 37 prosent faglige/vitenskapelige publikasjoner og 14 prosent henholdsvis populærvitenskapelige artikler og bidrag til allmenn samfunnsdebatt i treårsperioden.

7 Prosjektarbeid

7.1 Innledning

I den siste forskningsmeldingen heter det at den regionale forskningen er mer anvendt og brukerorientert enn den forskningen som finner sted ved universitetene og de vitenskapelige høgskolene. Videre heter det: "Den regionale forskningen og utredningsvirksomheten bør i større grad bli rettet mot behovene til de regionale næringene og lokalforvaltningen". (St.meld. nr.36 (1992-93),s.10).

Vi vil her gi en oversikt over omfanget av prosjektarbeid ved de regionale høgskolene. Hvor mange prosjekter har lærerpersonalet i gjennomsnitt vært involvert i de siste 3 årene, og hva slags typer prosjekter har dette vært (grunnforskning, anvendt forskning, utviklingsarbeid, utredning eller forsøksvirksomhet). Videre vil vi se nærmere på hvilke finansieringskilder personalet har mottatt sine prosjektmidler fra.

I vår undersøkelse er det viktig å skille mellom de pedagogiske høgskolene, distriktshøgskolene og sosialhøgskolene på den ene siden, og ingeniørhøgskolene og helsefaghøgskolene på den annen side. For de tre førstnevnte høgskoletypene omfatter undersøkelsen *alt personale med høgskolelektorkompetanse eller høyere*, mens for de to sistnevnte høgskoletypene omfatter undersøkelsen *alt personale med høgskolelektorkompetanse eller høyere som var involvert i FoU-virksomhet i 1992*. For å få noenlunde sammenlignbare data på tvers av skoleslagene, har vi derfor her brukt samtlige med høgskolelektorkompetanse eller høyere ved *ingeniørhøgskolene* og *helsefaghøgskolene* som prosentueringsgrunnlag. Dette har antakelig ført til at omfanget av faglig kontakt blant personalet med lektorkompetanse er litt underestimert ved disse skoleslagene. Dette gjelder i større grad ingeniørhøgskolene enn helsefaghøgskolene på grunn av forskjeller i svarprosent, men feilmarginene er ikke store.

7.2 Sammenligning mellom høgskoler

Gjennomsnittlig antall prosjekter i den siste 3 års perioden for personalet med høgskolelektorkompetanse eller høyere ved de regionale høgskolene varierer mellom 1 for henholdsvis ingeniørhøgskolene og helsefaghøgskolene, 2 for kommunal- og sosialhøgskolene, 3 for de pedagogiske høgskolene og 4 for distriktshøgskolene.

Gjennom spørreskjemaet forsøkte vi å kartlegge hva slags type prosjekter lærerpersonalet har arbeidet med i denne perioden. Personalet ble bedt om å plassere egen prosjektvirksomhet innenfor en eller flere av kategoriene grunnforskning, anvendt forskning, utviklingsarbeid, utredningsvirksomhet eller forsøksvirksomhet. Hvis de brukte mer enn en kategori ble de bedt om å angi hvilken de fant mest dekkende for prosjektvirksomheten, rangert med tallene 1 til 5. (1 er mest

dekkende). For å få en indikasjon på hovedmønsteret i fordelingen av type prosjekter, har vi kun valgt ut den prosjekttypen hver enkelt respondent vurderte som den mest sentrale eller mest dekkende. Resultatet framgår av tabell 7.1.

Tabell 7.1 Fordelingen av den primære prosjektvirksomheten i perioden 1990-1992 i den regionale høgskolesektoren. Etter høgskoletype. Prosent.

Prosjekttipe	PH	DH	SH	IH	HH
Grunnforskning	8	27	8	3	3
Anvendt forskning	18	41	23	3	13
Utviklingsarbeid	49	16	31	8	23
Utredning	6	9	12	2	5
Forsøksvirksomhet	6	0	1	1	1
Ubesvart/ingen prosjekter	13	7	20	83	55
Sum	100	100	100	100	100
(N)	(726)	(456)	(65)	(663)	(147)

Distriktshøgskolene skiller seg ut fra de øvrige regionale høgskolene med en langt større andel av personalet som oppgir å ha hatt prosjekter med forskningspreg i perioden 1990-92. Spesielt prosjekter med en anvendt forskningsprofil var vanlig. Ved de øvrige regionale høgskolene var det mest vanlig for lærerpersonalet å ha prosjekter som kan klassifiseres som utviklingsarbeid.

Det er langt vanligere å hatt mottatt prosjektmidler ved distriktshøgskolene enn ved de øvrige regionale høgskolene. 72 prosent av lærerpersonalet med høgskolelektorkompetanse eller høyere ved distriktshøgskolene har mottatt prosjektmidler minst en gang i *femårsperioden* fra 1988 til 1992, mot 55 prosent ved sosialhøgskolene, 48 prosent ved de pedagogiske høgskolene, 41 prosent ved helsefaghøgskolene og 14 prosent ved ingeniørhøgskolene.

Prosjektmidlene kommer fra flere ulike hold, og omfatter både regionale, nasjonale og av og til også utenlandske finansieringskilder. Regionale kilder omfatter egen institusjon, vikarstipend, offentlig forvaltning i regionen, industri og næringsliv i regionen og private fond, organisasjoner o.l. i regionen. Nasjonale kilder omfatter forskningsråd, offentlig forvaltning, industri og næringsliv samt private fond og organisasjoner.

Her er det klare forskjeller mellom de ulike regionale høgskolene (se tabell 7.2). Blant personalet ved de pedagogiske høgskolene, ingeniørhøgskolene og helsefaghøgskolene kommer prosjektmidlene oftest fra regionale finansieringskilder. Ved distriktshøgskolene var det omtrent like vanlig å motta prosjektmidler fra nasjonale

kilder som fra regionale kilder, mens prosjektmidler fra nasjonale kilder var vanligst blant lærerpersonalet ved sosialhøgskolene.

Tabell 7.2 Prosjektmidler ved de regionale høgskolene i perioden 1988-1992. Fordelt etter finansieringskilde og høgskole. Prosent.

Finansiering	PH	DH	SH	IH	HH
Regionale kilder	42	55	29	12	34
Nasjonale kilder	20	52	37	7	18
Utenlandske kilder	1	8	3	2	1
Ikke hatt prosjekter/ubesvart	52	28	45	86	59
(N)	(723)	(456)	(65)	(663)	(68)

Ved de pedagogiske høgskolene, sosialhøgskolene og ved helsefaghøgskolene, kommer hovedtyngden av de regionale prosjektmidlene fra vikarstipend¹⁰. Ved distriktshøgskolene er det en like stor andel av personalet som har fått støtte fra henholdsvis den regionale offentlige forvaltningen og midler fra egen institusjon. Ved ingeniørhøgskolene kommer den største andelen av de "regionale prosjektmidlene" fra egen institusjon.

De nasjonale prosjektmidlene kommer hovedsaklig fra forskningsråd og offentlig forvaltning ved samtlige regionale høgskoler.

7.3 Pedagogiske høgskoler

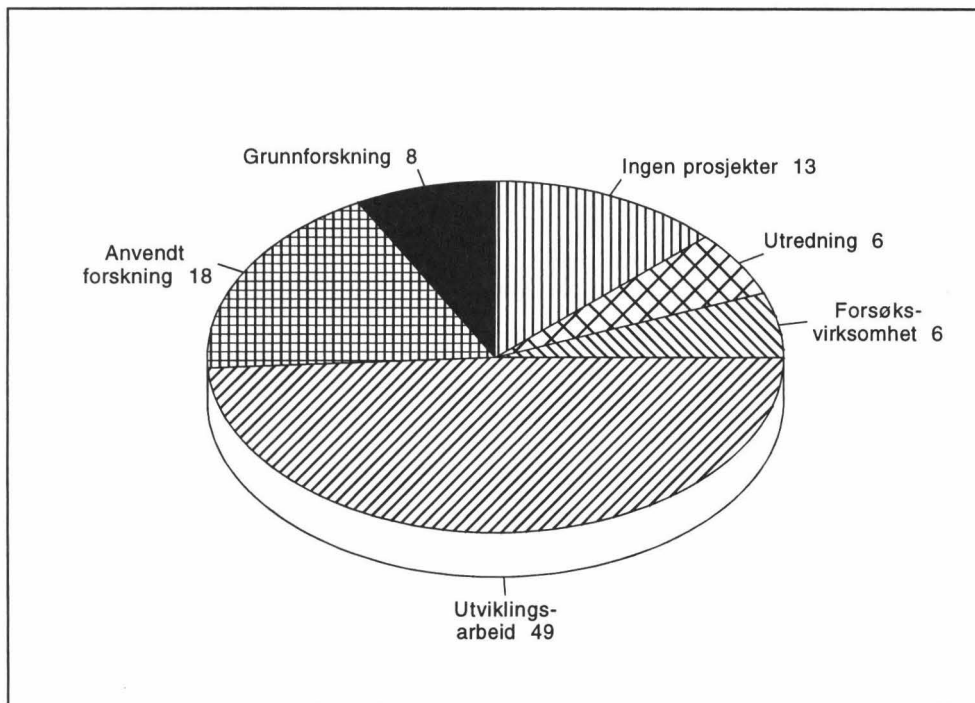
Lærerpersonalet ved de pedagogiske høgskolene har i gjennomsnitt oppgitt å ha hatt 3 prosjekter i den siste 3-årsperioden (1990-92). Det er ingen forskjell mellom kvinner og menn.

Gjennomsnittlig antall prosjekter er høyere på toppstillingsnivå enn på mellomstillingsnivå. Høgskoledosentene har i gjennomsnitt hatt 4 prosjekter mot 3 prosjekter for førsteamanuensene og høgskolelektorene.

Det er også små forskjeller mellom fagområdene. Personalet i henholdsvis norsk, samfunnsfag, pedagogikk og praktisk-estetiske fag har i gjennomsnitt hatt 3 prosjekter i denne perioden, mot gjennomsnittlig 2 prosjekter i henholdsvis realfag og fremmedspråk.

¹⁰ Vikarstipend brukes for å stimulere FoU-virksomheten ved de regionale høgskolene. De vurderes vanligvis ut fra prosjekt, høgskolens satsingsområde samt generell kompetanseoppbygging. Den vanlige prosedyren er at høgskolen sender en prioritert liste over hvem de mener bør få stipend til det regionale høgskolestyret, som foretar den endelige fordelingen. Beløpene som gis til vikarstipend ligger i intervallet fra ca. 100 000 og ned til ca. 20 000. Den kan gis fra alt til et semester til et helt kalenderår.

Rundt halvparten av prosjektene til lærerpersonalet blir karakterisert som utviklingsarbeid og ca. 20 prosent blir karakterisert som anvendt forskning (figur 7.1). Det er bare ubetydelige forskjeller mellom kvinner og menn.

Figur 7.1 *Pedagogiske høyskoler.* Fordelingen av den primære prosjektvirksomheten i perioden 1990-1992. Prosent

Tabell 7.3 viser fordelingen av type prosjekter etter stilling. Her framgår det at jo høyere opp i stillingshierarkiet vi befinner oss jo oftere karakteriseres prosjektene som forskning. 69 prosent av høgskoledosentene oppgir å ha hatt prosjekter med forskning som hovedinnhold i denne treårsperioden, mens kun 22 prosent av høgskolelektorene oppgir å ha hatt denne typen prosjekter.

Samfunnsfag og særlig norsk skiller seg ut fra de øvrige fagområdene med en større andel av lærerpersonalet som oppgir å ha hatt prosjekter med forskningspreg (se tabell 7.4).

Tabell 7.3 *Pedagogiske høyskoler.* Fordelingen av den primære prosjektvirksomheten i perioden 1990-1992. Etter stilling.

Prosjekttype	Høgskole- dosent	1. amanu- ensis	Høgskole- lektor	Totalt
Grunnforskning	38	15	6	8
Anvendt forskning	31	24	16	18
Utviklingsarbeid	25	45	51	49
Utredning	0	7	5	6
Forsøksvirksomhet	6	6	6	6
Ubesvart/ingen prosjekter	0	3	16	13
Sum	100	100	100	100
(N)	(16)	(152)	(558)	(726)

48 prosent av lærerpersonalet ved de pedagogiske høyskolene oppgir å ha mottatt prosjektmidler minst en gang i *femårsperioden* fra 1988 til 1992. Det er ingen forskjeller mellom kvinner og menn.

75 prosent av høgskoledosentene, 73 prosent av førsteamanuensene og 40 prosent av høgskolelektorene har mottatt prosjektmidler i denne tidsperioden.

Det er også visse fagområdeforskjeller. Andelen av lærerpersonalet som har mottatt prosjektmidler i femårsperioden varierer fra 57 prosent i samfunnsfag, 55 prosent i pedagogikk, 47 prosent i henholdsvis norsk og realfag, 41 prosent i praktisk-estetiske fag til 38 prosent i fremmedspråk.

Prosjektmidlene kommer fra flere ulike hold, og omfatter både regionale, nasjonale og av og til også utenlandske finansieringskilder (se tabell 7.5).

42 prosent av lærerpersonalet har mottatt prosjektmidler fra regionale kilder, 20 prosent fra nasjonale kilder og 1 prosent fra utlandet.

Av de regionale prosjektmidlene er vikarstipend viktigst, mens offentlig forvaltning og forskningsråd er de viktigste bidragsyterne nasjonalt.

Det er visse forskjeller mellom de ulike stillingstypene. Høgskoledosentene mottar i størst utstrekning prosjektmidler fra nasjonale kilder (hovedsaklig forskningsråd), mens prosjektmidler fra regionale kilder er mest utbredt for førsteamanuensene og høgskolelektorene. For de sistnevnte stillingsgruppene er vikarstipend viktigst.

Det er bare ubetydelige forskjeller i finansieringsmønsteret mellom fagområdene. I alle fagområder kommer prosjektmidler oftest fra regionale kilder, og da hovedsaklig fra egen institusjon og vikarstipendmidler. Samfunnsfag og pedagogikk

skiller seg ut fra de øvrige fagområdene ved at en større andel av lærerpersonalet har mottatt prosjektmidler fra både regionale og nasjonale kilder (se tabell 7.6).

Tabell 7.4 *Pedagogiske høyskoler*. Fordelingen av den primære prosjektvirksomheten i perioden 1990-1992. Etter fagområde.

Prosjekttype	Norsk	Sam.fag	Peda- gogikk	Fremm. språk	Real- fag	Prakt.- est.fag
Grunnforskning	11	14	7	8	11	5
Anvendt forskning	23	28	21	14	10	14
Utviklingsarbeid	39	37	49	57	53	55
Utredning	3	3	9	5	5	5
Forsøksvirksomhet	9	6	4	3	7	6
Ubesvart/ingen prosjekt	15	12	10	13	14	15
Sum	100	100	100	100	100	100
(N)	(71)	(101)	(177)	(37)	(123)	(203)

Merknad: 11 personer er tilknyttet uspesifisert fagområde og er ikke tatt med.

Tabell 7.5 *Pedagogiske høyskoler*. Prosjektmidler i perioden 1988-1992. Fordelt etter finansieringskilde og stillingstype. Prosent.

Finansieringskilde	Høgskoledosent	Førsteamanuensis	Høgskolelektor	Totalt
Regionalt	44	61	37	42
Herav:				
Egen institusjon	13	25	15	17
Vikarstipend	25	43	25	29
Offentlig forvaltning	6	13	8	9
Næringsliv	0	1	1	1
Private fond, org.	0	5	3	3
Nasjonalt	56	40	13	20
Herav:				
Forskningsråd	38	16	3	7
Offentlig forvaltning	13	18	7	9
Næringsliv	0	2	1	2
Private fond, org.	6	10	3	5
Utlandet	6	3	1	1
Ikke hatt prosjekter	25	27	60	52
(N)	(16)	(152)	(558)	(726)

Merknad: Summen blir over 100 prosent fordi lærerpersonalet kan ha hatt flere ulike finansieringskilder.

Tabell 7.6 *Pedagogiske høyskoler*. Prosjektmidler i perioden 1988-1992. Fordelt etter finansieringskilde og fagområde. Prosent.

Finansieringskilde	Norsk	Samf.-fag	Pedagogikk	Fremmspråk	Realfag	Prakt. est. fag
Regionalt	39	54	47	35	40	37
Herav:						
Egen inst.	11	20	20	19	17	16
Vikarstipend	30	36	31	16	25	29
Offentlig forvaltning	6	15	9	8	7	8
Næringsliv	0	4	1	0	1	1
Private fond, org.	1	8	1	3	3	4
Nasjonalt	18	27	25	16	22	10
Herav:						
Forskn.råd	7	11	9	5	7	2
Offentlig forvaltning	4	10	15	11	12	4
Næringsliv	0	4	3	0	0	1
Private, fond, org.	9	10	2	0	5	4
Utlandet	0	1	2	0	0	2
Ikke hatt prosjekter	54	43	45	62	53	59
(N)	(71)	(101)	(177)	(37)	(123)	(203)

Merknad:

- 1) Summen blir over 100 prosent fordi lærerpersonalet kan ha hatt flere ulike finansieringskilder.
- 2) 11 personer er tilknyttet uspesifisert fagområde og er ikke tatt med.

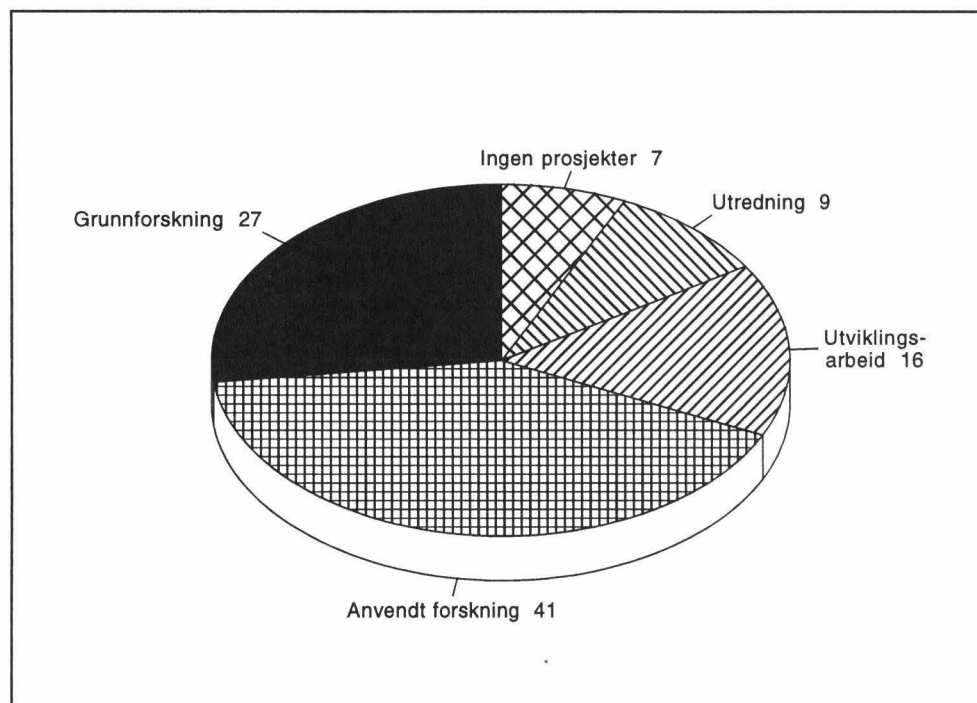
7.4 Distriktshøgskoler

Lærerpersonalet ved distriktshøgskolene har i gjennomsnitt oppgitt å ha hatt 4 prosjekter i den siste 3-årsperioden (1990-92). Mennene har i gjennomsnitt hatt 4 prosjekter mot 3 prosjekter for kvinnene.

Gjennomsnittlig antall prosjekter øker jo høyere personalet befinner seg i stillingshierarkiet. Høgskoledosentene/professorene har i gjennomsnitt hatt 5 prosjekter, mot 4 prosjekter for henholdsvis førsteamanuensene og amanuensene og 2 prosjekter for høgskolelektorene.

Det er små forskjeller mellom fagområdene. Gjennomsnittlig antall prosjekter varierer mellom 3 for personalet i humaniora, 4 for personalet i henholdsvis samfunnsfag og teknologi og 5 for personalet i matematikk-naturvitenskap.

Majoriteten av lærerpersonalet oppga å ha hatt prosjekter med forskningspreg (se figur 7.2). Det er bare ubetydelige forskjeller mellom kvinner og menn.

Figur 7.2: *Distriktshøgskoler*. Fordelingen av den primære prosjektvirksomheten i perioden 1990-1992. Prosent.

Tabell 7.7 viser fordelingen av type prosjekter etter stilling. Her framgår det at jo høyere opp i stillingshierarkiet vi befinner oss, desto flere er det som har forskningsprosjekter. Førsteamanuensene er den stillingsgruppen som har flest

prosjekter med grunnforskningspreg, mens høgskoledosentene har flest prosjekter med et anvendt forskningspreg.

Tabell 7.7 *Distriktshøgskoler*. Fordelingen av den primære prosjektvirksomheten i perioden 1990-1992. Etter stilling. Prosent.

Prosjekttype	Høgsk.- dosent	1. amanu- ensis	Amanu- ensis	Høgsk.- lektor	Totalt
Grunnforskning	30	40	18	0	27
Anvendt forskning	52	33	45	31	41
Utviklingsarbeid	7	15	17	31	16
Utredning	7	8	10	0	9
Forsøksvirksomhet	2	0	0	6	0
Ubesvart/ingen prosjekter	2	4	10	31	7
Sum	100	100	100	99	100
(N)	(46)	(166)	(228)	(16)	(456)

Tabell 7.8 *Distriktshøgskoler*. Fordelingen av den primære prosjektvirksomheten i perioden 1990-1992. Etter fagområde. Prosent.

Prosjekttype	Humaniora	Samf.fag	Mat./nat	Teknologi
Grunnforskning	60	16	35	11
Anvendt forskning	22	50	38	40
Utviklingsarbeid	12	13	15	31
Utredning	1	13	5	7
Forsøksarbeid	0	0	0	2
Ubesvart/ingen prosjekter	5	8	7	9
Sum	100	100	100	100
(N)	(82)	(228)	(95)	(45)

Merknad: 6 personer er tilknyttet uspesifisert fagområde og er ikke tatt med.

Prosjekter med forskningskarakter er dominerende i alle fagområder (se tabell 7.8). Minst dominerende er de i teknologi, hvor prosjekter som kan karakteriseres som utviklingsarbeid er mer vanlig enn prosjekter med grunnforskningspreg og nesten like vanlig som anvendte forskningsprosjekter. Personalet i humaniora skiller seg ut fra de øvrige fagområdene med en langt større andel prosjekter med grunn-

forskningspreg, mens personalet i samfunnsfag har flest anvendte forskningsprosjekter.

72 prosent av lærerpersonalet ved distriktshøgskolene oppgir å ha mottatt prosjektmidler minst en gang i *femårsperioden*. Det er ingen forskjeller mellom kvinner og menn. Derimot er det store forskjeller mellom de ulike stillingstypene. 83 prosent av henholdsvis høgskoledosentene og førsteamanuensene, 64 prosent av amanuensene og 38 prosent av høgskolelektorene har mottatt prosjektmidler i denne perioden.

Med unntak av teknologi, hvor færrest lærere har mottatt prosjektmidler, er det ingen fagområdeforskjeller. Andelen av lærerpersonalet som har mottatt prosjektmidler i denne femårsperioden varierer fra 75 prosent i matematikk-naturvitenskap, 74 prosent i samfunnsfag, 73 prosent i humaniora og til 49 prosent i teknologi.

Tabell 7.9 viser at det er omtrent like vanlig å ha mottatt prosjektmidler fra regionale kilder som fra nasjonale kilder, henholdsvis 55 prosent og 52 prosent. Kun 7 prosent har mottatt prosjektmidler fra utlandet.

De regionale prosjektmidlene stammer fra enten egen institusjon, vikarstipend eller offentlige forvaltning. Forskningsråd er den dominerende nasjonale finansieringskilden. Deretter følger offentlig forvaltning.

Uansett om finansieringskildene er regionale, nasjonale eller utenlandske, så øker andelen av prosjektmidler desto høyere opp i stillingshierarkiet vi kommer.

Det er visse forskjeller i finansieringsmønsteret mellom fagområdene (se tabell 7.10)

I samtlige fagområder er det omtrent like vanlig å få prosjektmidler fra regionale kilder som fra nasjonale kilder. Unntaket er teknologi, hvor regionale prosjektmidler er klart dominerende. Av de regionale kildene er egen institusjon, vikarstipend og offentlig forvaltning de dominerende. Prosjektmidler fra egen institusjon er dominerende i humaniora, matematikk-naturvitenskap og teknologi, mens den regionale offentlige forvaltningen finansierer den største andelen av prosjektene i samfunnsfag. Av de nasjonale kildene er forskningsråd dominerende i alle fagområder. Humaniora skiller seg ellers ut med en noe større andel av prosjektmidlene fra utlandet enn de øvrige fagområdene.

Tabell 7.9 *Distriktshøgskoler*. Prosjektmidler i perioden 1988-1992. Fordelt etter finansieringskilde og stillingstype.

Finansieringskilde	Dosent/-prof.	1.amanuensis	Amanuensis	Høgsk.-lektor	Totalt
Regionalt	65	62	49	31	55
Herav:					
Egen institusjon	33	30	18	19	24
Vikarstipend	33	25	18	13	22
Offentlig forvaltning	24	20	24	6	22
Næringsliv	13	8	9	0	9
Private fond, org.	2	7	5	6	6
Nasjonalt	74	63	42	19	52
Herav:					
Forskn.råd	59	48	21	0	34
Offentlig forvaltning	28	19	19	13	20
Næringsliv	13	7	5	12	10
Private fond, org.	9	16	7	0	10
Utlandet	20	9	4	0	7
Ikke hatt prosjekter	17	17	36	63	28
(N)	(46)	(166)	(228)	(16)	(456)

Merknad: Summen blir over 100 prosent fordi lærerpersonalet kan ha hatt flere ulike finansieringskilder.

Tabell 7.10 *Distriktshøgskoler*. Prosjektmidler i perioden 1988-1992. Fordelt etter finansieringskilde og fagområde.

Finansieringskilde	Humaniora	Samfunnsfag	Mat.nat.	Teknologi
Regionalt	50	57	60	44
Herav:				
Egen institusjon	27	17	36	24
Vikarstipend	23	22	22	16
Offentlig forvaltning	7	29	27	4
Næringsliv	2	10	12	13
Private fond, org.	4	6	7	2
Nasjonalt	45	55	64	27
Herav:				
Forskn.råd	31	33	48	18
Offentlig forvaltning	5	28	21	7
Næringsliv	1	7	11	9
Private fond, org.	18	11	6	0
Utlandet	13	6	7	4
Ikke hatt prosjekter	27	26	24	51
(N)	(82)	(228)	(95)	(45)

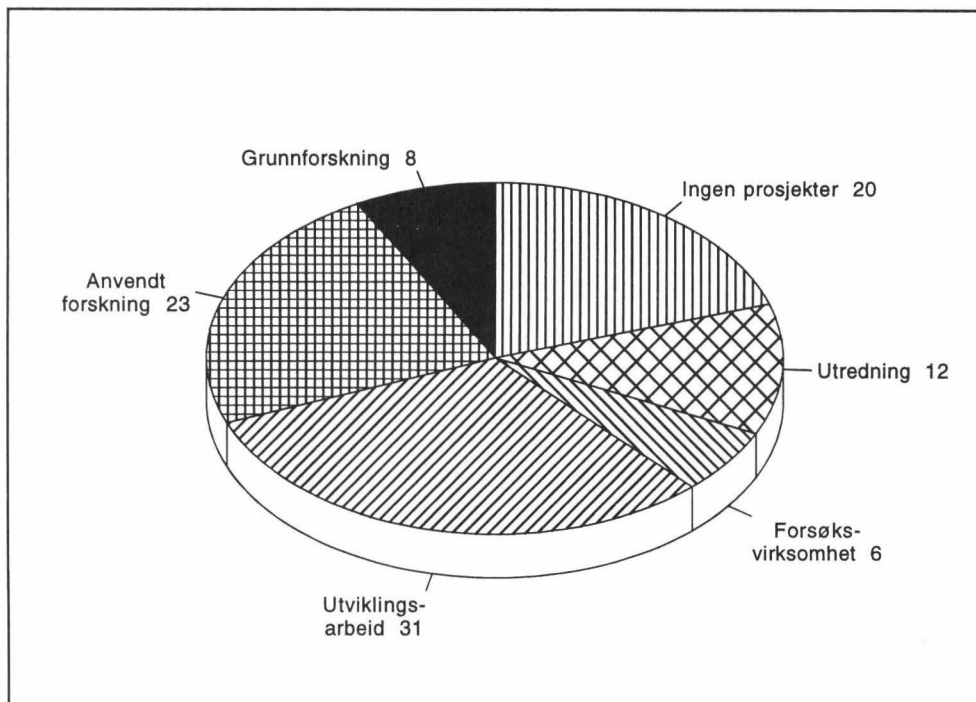
Merknad:

- 1) Summen blir over 100 prosent fordi lærerpersonalet kan ha hatt flere ulike finansieringskilder.
- 2) 6 personer er tilknyttet uspesifisert fagområde og er ikke tatt med.

7.5 Sosialhøgskoler

Lærerpersonalet ved sosialhøgskolene har i gjennomsnitt oppgitt å ha hatt 2 prosjekter i den siste 3-årsperioden. Dette gjelder både for førsteamanuensene og høgskolelektorene. Menn har i gjennomsnitt hatt 3 prosjekter mens kvinnene i gjennomsnitt har hatt 2 prosjekter i denne perioden.

Det er kun små forskjeller mellom de tre lærestedene. Personalet ved henholdsvis Norges kommunal- og sosialhøgskole (NKSH) og sosialhøgskolen i Stavanger har i gjennomsnitt hatt 2 prosjekter, mens personalet ved sosialhøgskolen i Trondheim i gjennomsnitt har hatt 3 prosjekter.

Figur 7.3 *Sosialhøgskoler*. Fordelingen av den primære prosjektvirksomheten i perioden 1990-1992. Prosent.

31 prosent av prosjektene til lærerpersonalet blir karakterisert som utviklingsarbeid og 23 prosent som anvendt forskning (se figur 7.3). Det er visse forskjeller mellom kvinner og menn. For begge er prosjekter med preg av utviklingsarbeid vanligst, henholdsvis 36 prosent for menn og 23 prosent for kvinner. Blant kvinner er imidlertid utredningsprosjekter like vanlig som anvendte forskningsprosjekter (19 prosent). Blant mennene er det få som oppgir å ha hatt utredningsprosjekter (7 prosent), mens 26 prosent oppgir å ha hatt anvendte forskningsprosjekter.

Tabell 7.11 viser fordelingen av type prosjekter etter stilling. Her framgår det at forskningsprosjekter, og da særlig anvendte, er vanligst blant førsteamanuensene, mens prosjekter med preg av utviklingsarbeid eller utredning er vanligst blant høgskolelektorene.

Tabell 7.11 *Sosialhøgskoler*. Fordelingen av den primære prosjektvirksomheten i perioden 1990-1992. Etter stilling. Prosent.

Prosjekttype	l.amanuensis	Høgsk. lektor	Totalt
Grunnforskning	6	6	8
Anvendt forskning	50	15	23
Utviklingsarbeid	44	27	31
Utredning	0	17	12
Forsøksarbeid	0	8	6
Ubesvart/ingen prosjekter	0	27	20
Sum	100	100	100
(N)	(16)	(48)	(65)

Merknad: En høgskoledosentstilling inngår i totalfordelingen.

Tabell 7.12 viser fordelingen av type prosjekter etter lærested.

Tabell 7.12 *Sosialhøgskoler*. Fordelingen av den primære prosjektvirksomheten i perioden 1990-1992. Etter lærested. Prosent.

Prosjekttype	NKSH	Sosialhøgsk. i Tr.heim	Sosialhøgsk. i Stavanger
Grunnforskning	9	7	6
Anvendt forskning	27	14	22
Utviklingsarbeid	37	22	28
Utredning	15	14	6
Forsøksarbeid	3	21	0
Ubesvart/ingen prosjekter	9	21	39
Sum	100	99	101
(N)	(33)	(14)	(18)

Tabell 7.13 *Sosialhøgskoler*. Prosjektmidler i femårsperioden 1988-1992. Fordelt etter finansieringskilde og stillingstype.

Finansieringskilde	1.amanuensis	Høgsk. lektor	Totalt
Regionalt	50	21	29
Herav:			
Egen institusjon	19	4	3
Vikarstipend	38	15	22
Offentlig forvaltning	13	4	6
Næringsliv	0	0	0
Private fond, org.	0	2	2
Nasjonalt	31	38	37
Herav:			
Forskningsråd	25	13	17
Offentlig forvaltning	19	27	25
Næringsliv	0	0	0
Private fond, org.	0	6	5
Utlandet	0	4	3
Ikke hatt prosjekter/ubesvart	31	50	45
(N)	(16)	(48)	(65)

Merknad:

- 1) Summen blir over 100 prosent fordi lærerpersonalet kan ha hatt flere ulike finansieringskilder.
- 2) En høgskoledosentstilling inngår i totalfordelingen.

Det er visse forskjeller i finansieringsmønsteret mellom lærestedene (se tabell 7.14).

Tabell 7.14 *Sosialhøgskoler*. Prosjektmidler i femårsperioden 1988-1992. Fordelt etter finansieringskilde og lærested.

Finansieringskilde	NKSH	Sosialhøgsk.i Tr.heim	Sos.høgsk. i Stavanger
Regionalt	30	29	28
Herav:			
Egen institusjon	18	0	0
Vikarstipend	21	14	28
Offentlig forvaltning	9	7	0
Næringsliv	0	0	0
Private fond, org.	0	7	0
Nasjonalt	42	29	33
Herav:			
Forskningsråd	24	14	6
Offentlig forvaltning	27	14	28
Næringsliv	0	0	0
Private fond, org.	3	14	0
Utlandet	3	0	6
Ikke hatt prosjekter/ubesvart	39	57	44
(N)	(33)	(14)	(18)

Merknad: Summen blir over 100 prosent fordi lærerpersonalet kan ha hatt flere ulike finansieringskilder.

55 prosent av lærerpersonalet ved sosialhøgskolene oppgir å ha mottatt prosjektmidler minst en gang i *femårsperioden*. En noe høyere andel av menn enn kvinner har mottatt prosjektmidler, henholdsvis 59 prosent mot 50 prosent.

69 prosent av førsteamanuensene og 50 prosent av høgskolelektorene har mottatt prosjektmidler i denne perioden.

Det er visse lærestedsforskjeller. Andelen som har mottatt prosjektmidler i femårsperioden varierer mellom 43 prosent ved Sosialhøgskolen i Trondheim, 56 prosent ved Sosialhøgskolen i Stavanger og 61 prosent ved NKSH.

Tabell 7.13 viser at det er noe mer vanlig å motta prosjektmidler fra nasjonale kilder (37 prosent) enn fra regionale kilder (29 prosent). Kun 3 prosent har mottatt prosjektmidler fra utlandet.

Vikarstipend er de viktigste regionale prosjektkildene, mens offentlig forvaltning og forskningsråd er de viktigste kildene for nasjonale prosjektmidler.

7.6 Ingeniørhøgskoler

Omfanget av prosjektvirksomhet er beskjedent ved ingeniørhøgskolene. Vi har derfor valgt å ikke presentere resultatene i tabells form. Lærerpersonalet med høgskolelektorkompetanse eller høyere har i gjennomsnitt hatt 1 prosjekt i den siste 3-årsperioden.

Bare 17 prosent av personalet med høgskolelektorkompetanse eller høyere har hatt prosjekter. Disse prosjektene bærer oftest preg av utviklingsarbeid.

Det er vanligere å ha mottatt prosjektmidlene fra regionale kilder enn fra nasjonale kilder.

Dersom vi bare ser på "FoU-personalet" er omfanget av prosjektvirksomhet langt større. Lærerpersonalet *som var involvert i FoU-virksomhet*¹¹ ved ingeniørhøgskolene har i gjennomsnitt oppgitt 5 prosjekter i den siste 3-årsperioden.

Høgskoledosentene/professorene har i gjennomsnitt hatt 8 prosjekter (kun 9 personer), mens både førsteamanuensene og høgskolelektorene i gjennomsnitt har hatt 5 prosjekter.

Blant "FoU-personalet" er det visse forskjeller mellom fagområdene. Personalet i matematikk-naturvitenskap har i gjennomsnitt hatt 3 prosjekter, personalet i samfunnsfag 4 prosjekter og personalet i tekniske fag 6 prosjekter i denne tidsperioden.

Prosjektene har oftest preg av utviklingsarbeid. 48 prosent av personalet oppga å ha hatt slike prosjekter. Videre oppga 18 prosent å ha hatt anvendte forskningsprosjekter, 17 prosent prosjekter med grunnforskningspreg, 9 prosent utredningsprosjekter, 5 prosent prosjekter med preg av forsøksvirksomhet, mens 3 prosent oppga ikke å ha hatt prosjekter i det hele tatt.

Fordelingen av type prosjekter etter stilling blant "FoU-personalet" viser at majoriteten av prosjektene til høgskolelektorene har preg av utviklingsarbeid (59 prosent), mens forskningsprosjekter er den dominerende typen for høgskoledosentene (57 prosent) og førsteamanuensene (61 prosent). Utredning og forsøksvirksomhet er generelt sett lite utbredt.

Blant "FoU-personalet" skiller matematisk-naturvitenskapelige fag seg ut fra de øvrige fagområdene med en større andel av lærerpersonalet som oppgir å ha hatt prosjekter med forskningspreg (59 prosent), og da særlig grunnforskning (41 prosent). I samfunnsfag og spesielt i tekniske fag er prosjekter som blir karakterisert som utviklingsarbeid dominerende, henholdsvis 39 prosent og 60 prosent.

80 prosent av "FoU-personalet" ved ingeniørhøgskolene oppgir å ha mottatt prosjektmidler minst en gang i *femårsperioden* fra 1988 til 1992. Fordelingen etter

---

¹¹ Ved ingeniørhøgskolene og de maritime høgskolene var 23% av lærerpersonalet med høgskolelektorkompetanse eller høyere involvert i forskning og utviklingsarbeid i 1992.

stillingstype viser at 89 prosent av høgskoledosentene, 88 prosent av førsteamanuensene og 75 prosent av høgskolelektorene har mottatt prosjektmidler i denne perioden.

Det er ingen store forskjeller mellom fagområdene. Andelen av lærerpersonalet som har mottatt prosjektmidler varierer fra 83 prosent i tekniske fag, 77 prosent i samfunnsfag til 74 prosent i matematisk-naturvitenskapelige fag.

Det er langt vanligere å ha mottatt prosjektmidler fra regionale kilder enn fra nasjonale kilder, henholdsvis 67 prosent mot 40 prosent. 13 prosent har mottatt prosjektmidler fra utlandet. Det er ubetydelige forskjeller mellom de ulike stillingstypene.

De regionale prosjektmidlene kommer vanligvis fra enten egen institusjon eller vikarstipend. Forskningsråd er den dominerende nasjonale finansieringskilden. Næringslivet spiller en beskjeden rolle både lokalt og nasjonalt.

Det er små forskjeller i finansieringsmønsteret mellom fagområdene, dvs. mellom matematisk-naturvitenskapelige fag, tekniske fag og samfunnsfag.

7.7 Helsefaghøgskoler

Også ved helsefaghøgskolene er omfanget av prosjektvirksomhet såpass lite at vi ikke presenterer resultatene i tabellsform.

Lærerpersonalet med høgskolelektorkompetanse eller høyere har i gjennomsnitt hatt 1 prosjekt i den siste 3-årsperioden.

45 prosent av personalet med høgskolelektorkompetanse eller høyere har hatt prosjekter. Disse prosjektene bærer oftest preg av utviklingsarbeid. 23 prosent av personalet oppga å ha hatt slike prosjekter, mens 16 prosent oppga å ha hatt forskningsprosjekter.

41 prosent av personalet ved helsefaghøgskolene oppgir å ha mottatt prosjektmidler minst en gang i *femårsperioden* 1988-92.

Prosjektmidler fra regionale kilder er det vanligste. 34 prosent oppgir å ha mottatt prosjektmidler fra regionale kilder, mens 18 prosent oppgir å ha mottatt prosjektmidler fra nasjonale kilder.

Dersom vi bare ser på "FoU-personalet" er omfanget av prosjektvirksomhet langt større. Lærerpersonalet *som var involvert i FoU-virksomhet*¹² ved helsefaghøgskolene har i gjennomsnitt oppgitt å ha hatt 3 prosjekter i den siste treårsperioden. Det er ingen forskjell mellom kvinner og menn.

---

¹² Ved helsefaghøgskolene var 36% av lærerpersonalet med høgskolelektorkompetanse eller høyere involvert i forskning og utviklingsarbeid i 1992. Det må tillegges at 80% av lærerstaben ved helsefaghøgskolene er *høgskolelærere*.

Prosjektene har oftest preg av utviklingsarbeid. 49 prosent av personalet oppga å ha hatt slike prosjekter, mens 35 prosent oppga å ha hatt forskningsprosjekter. Det er små forskjeller mellom kvinner og menn.

88 prosent av "FoU-personalet" ved helsefaghøgskolene (og like mange menn som kvinner) oppgir å ha mottatt prosjektmidler minst en gang i *femårsperioden* 1988-92.

Prosjektmidler fra regionale kilder er det vanligste, 74 prosent. De regionale prosjektmidlene kommer oftest fra vikarstipend (53 prosent). Deretter følger prosjektmidler fra egen institusjon (27 prosent). 40 prosent har mottatt prosjektmidler fra nasjonale kilder. Her er offentlig forvaltning den dominerende finansieringskilden.

Litteratur

- Furseth, I. (1986): *Forskning i den regionale høgskolesektoren*. Oslo, NAVF's utredningsinstitutt, Notat 11/86.
- Granum, V. (1992): "FoU-virkomheten i helsefaghøgskolene 1981-1990", I: *Milepælen*, 3/1992: (1) s. 20-22.
- Ingeniørutdanningsrådet (1993): *Innspill fra ingeniørutdanningsrådet til: Utvalget for utredning av felles lov for universiteter og høgskoler*.
- Karlsen, R. (1992): *Skoleforskning*. Hovedoppgave. Universitetet i Oslo.
- Kyvik, S. (1980): *Desentralisering av høgre utdanning og forskning*. Oslo, NAVF's utredningsinstitutt, Melding 1980:2.
- Kyvik S. (1991): "Productivity in Academia. Scientific Publishing at Norwegian Universities". Oslo, Universitetsforlaget.
- Kyvik S. & J-A. Enoksen (1992): *Universitetspersonalets tidsbruk*. Oslo, NAVF's utredningsinstitutt, Rapport 10/92.
- Kyvik S. & I. Marheim Larsen (1993): *Nye styringsformer på instituttnivå*. Universitetspersonalts vurderinger av reformer og endringsforslag. Oslo, Utredningsinstituttet for forskning og høyere utdanning, Rapport 8/93.
- Kyvik S. & G. Sivertsen (1993): "Publisering for allmennheten", I: *Forskningspolitikk*, 2/1993, s. 18-19.
- Larsen, I. Marheim (1992): *Norske universitetsforskere - kosmopolitter i forskningen*. Oslo, NAVF's utredningsinstitutt, Rapport 11/92.
- Larsen, I. Marheim & O-J. Skodvin (1994): "Liten flyt mellom akademia og industri", I: *Forskningspolitikk* 17/1994 (1) s. 18, 20.
- Norges forskningsråd (1993): *FoU-statistikk 1991*. Forskning og utviklingsarbeid. Utgifter og personale. Oslo, 1993.
- Norsk lærerhøgskolelag (1985): *Forskning og pedagogisk utviklingsarbeid ved pedagogiske høgskoler*.

Norsk lærerhøgskolelag (1989): *Handlingsplan for FoU-arbeid i pedagogiske høgskoler.*

NOU 1988:28: *Med viten og vilje.* Kultur- og vitenskapsdepartementet.

St. meld.nr.40 (1990-91): *Om høgre utdanning.* Kirke-, utdanings- og forskningsdepartementet.

St.meld.nr.36 (1992-93): *Forskning for fellesskapet.* Om forskning. Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet.

Tabelloversikt

Tabell 2.1	Lærerpersonalets vurdering av mulighetene til å drive forsknings-, utviklings, utrednings- og/eller forsøksvirksomhet ved de regionale høgskolene. Fordelt etter høgskole. Prosent.	26
Tabell 3.1	Fagpersonalet ved de regionale høgskolene. Fordelt etter høgskole-type og stillingskategori. Prosent.	32
Tabell 3.2	Doktorgrader blant personalet med høgskolelektorkompetanse eller høyere i den regionale høgskolesektoren pr. november 1992. Fordelt etter stilling og skoleslag.	33
Tabell 3.3	Andel av personalet ved de regionale høgskolene som har hatt minimum ett arbeidsforhold utenom nåværende arbeidsplass av varighet minst ett år. Fordelt etter høgskole og sektor.	36
Tabell 4.1	Arbeidstidens prosentvise fordeling i 1992 etter lærested.	41
Tabell 4.2	<i>Pedagogiske høgskoler.</i> Arbeidstidens fordeling i 1992 etter stilling. Prosent (%) og antall timer pr. uke (T).	45
Tabell 4.3	<i>Pedagogiske høgskoler.</i> Arbeidstidens fordeling i 1992 etter fagområde. Prosent (%) og antall timer pr. uke (T).	46
Tabell 4.4	<i>Pedagogiske høgskoler.</i> Andel av personalet som var involvert i ulike faglige aktiviteter i 1992, etter stilling.	47
Tabell 4.5	<i>Pedagogiske høgskoler.</i> Andel av personalet som var involvert i ulike faglige aktiviteter i 1992, etter fagområde.	48
Tabell 4.6	<i>Distriktshøgskoler.</i> Arbeidstidens fordeling i 1992 etter stilling. Prosent (%) og antall timer pr. uke (T).	51
Tabell 4.7	<i>Distriktshøgskoler.</i> Arbeidstidens fordeling i 1992 etter fagområde. Prosent (%) og antall timer pr. uke (T).	52
Tabell 4.8	<i>Distriktshøgskoler.</i> Andel av personalet som var involvert i ulike faglige aktiviteter i 1992. Fordelt etter stilling.	53
Tabell 4.9	<i>Distriktshøgskoler.</i> Andel av personalet som var involvert i ulike faglige aktiviteter i 1992. Fordelt etter fagområde.	54
Tabell 4.10	<i>Sosialhøgskoler.</i> Arbeidstidens fordeling i 1992 etter stilling. Prosent (%) og antall timer pr uke (T).	57
Tabell 4.11	<i>Sosialhøgskoler.</i> Arbeidstidens fordeling i 1992 etter lærested. Prosent (%) og antall timer pr uke (T).	58
Tabell 4.12	<i>Sosialhøgskoler.</i> Andel av personalet som var involvert i ulike faglige aktiviteter i 1992. Fordelt etter stilling.	59
Tabell 4.13	<i>Sosialhøgskoler.</i> Andel av personalet som var involvert i ulike faglige aktiviteter i 1992. Fordelt etter lærested.	60
Tabell 5.1	Andel av personalet som i perioden 1990-92 hadde forsknings-samarbeid med andre forskere. Prosent.	64
Tabell 5.2	Andel av personalet som i 1992 foretok reiser i utlandet i faglig øyemed. Prosent.	65

Tabell 5.3	Andel av personalet som i 1992 deltok på konferanser, seminarer e.l. i utlandet med og uten faglige arbeider. Prosent.	66
Tabell 5.4	<i>Pedagogiske høyskoler.</i> Andel av personalet som i perioden 1990-92 hadde forskningssamarbeid med andre forskere, etter fagområde. Prosent.	68
Tabell 5.5	<i>Pedagogiske høyskoler.</i> Andel av personalet som i 1992 foretok reiser i utlandet i faglig øyemed, etter fagområde. Prosent.	69
Tabell 5.6	<i>Pedagogiske høyskoler.</i> Andel av personalet som i 1992 deltok på konferanser, seminarer e.l. i utlandet med og uten faglige arbeider, etter fagområde. Prosent.	70
Tabell 5.7	<i>Distriktshøyskoler.</i> Andel av personalet som i perioden 1990-92 hadde forskningssamarbeid med andre forskere, etter fagområde. Prosent.	71
Tabell 5.8	<i>Distriktshøyskoler.</i> Andel av personalet som i 1992 foretok reiser i utlandet i faglig øyemed, etter fagområde. Prosent.	72
Tabell 5.9	<i>Distriktshøyskoler.</i> Andel av personalet som i 1992 deltok på konferanser, seminarer e.l. i utlandet med og uten faglige arbeider, etter fagområde. Prosent.	72
Tabell 5.10	<i>Sosialhøyskoler.</i> Andel av personalet som i perioden 1990-92 hadde forsknings-samarbeid med andre forskere, etter høyskole. Prosent.	73
Tabell 5.11	<i>Sosialhøyskoler.</i> Andel av personalet som i 1992 foretok reiser i utlandet i faglig øyemed, etter lærested. Prosent.	73
Tabell 5.12	<i>Sosialhøyskoler.</i> Andel av personalet som i 1992 deltok på konferanser, seminarer e.l. i utlandet med og uten faglige arbeider, etter lærested. Prosent.	74
Tabell 6.1	Andel av personalet med publikasjoner i perioden 1990-92 og gjennomsnittlig antall slike publikasjoner pr. lærer.	76
Tabell 6.2	<i>Pedagogiske høyskoler.</i> Andel av personalet med publikasjoner i perioden 1990-92 og gjennomsnittlig antall slike publikasjoner pr. lærer, etter stilling.	77
Tabell 6.3	<i>Pedagogiske høyskoler.</i> Andel av personalet med publikasjoner i perioden 1990-92, etter type publikasjon og fagområde. Prosent.	77
Tabell 6.4	<i>Distriktshøyskoler.</i> Andel av personalet med publikasjoner i perioden 1990-92 og gjennomsnittlig antall slike publikasjoner pr. lærer, etter stilling.	78
Tabell 6.5	<i>Distriktshøyskoler.</i> Andel av personalet med publikasjoner i perioden 1990-92, etter type publikasjon og fagområde. Prosent.	79
Tabell 6.6	<i>Sosialhøyskoler.</i> Andel av personalet med publikasjoner i perioden 1990-92 og gjennomsnittlig antall slike publikasjoner pr. lærer, etter stilling.	80
Tabell 6.7	<i>Sosialhøyskoler.</i> Andel av personalet med publikasjoner i perioden 1990-92, etter type publikasjon og høyskole. Prosent.	80

Tabell 7.1	Fordelingen av den primære prosjektvirksomheten i perioden 1990-1992 i den regionale høgskolesektoren. Etter høgskoletype. Prosent.	83
Tabell 7.2	Prosjektmidler ved de regionale høgskolene i perioden 1988-1992. Fordelt etter finansieringskilde og høgskole. Prosent.	84
Tabell 7.3	<i>Pedagogiske høgskoler.</i> Fordelingen av den primære prosjektvirksomheten i perioden 1990-1992. Etter stilling.	86
Tabell 7.4	<i>Pedagogiske høgskoler.</i> Fordelingen av den primære prosjektvirksomheten i perioden 1990-1992. Etter fagområde.	87
Tabell 7.5	<i>Pedagogiske høgskoler.</i> Prosjektmidler i perioden 1988-1992. Fordelt etter finansieringskilde og stillingstype. Prosent.	88
Tabell 7.6	<i>Pedagogiske høgskoler.</i> Prosjektmidler i perioden 1988-1992. Fordelt etter finansieringskilde og fagområde. Prosent.	89
Tabell 7.7	<i>Distriktshøgskoler.</i> Fordelingen av den primære prosjektvirksomheten i perioden 1990-1992. Etter stilling. Prosent.	91
Tabell 7.8	<i>Distriktshøgskoler.</i> Fordelingen av den primære prosjektvirksomheten i perioden 1990-1992. Etter fagområde. Prosent.	91
Tabell 7.9	<i>Distriktshøgskoler.</i> Prosjektmidler i perioden 1988-1992. Fordelt etter finansieringskilde og stillingstype.	93
Tabell 7.10	<i>Distriktshøgskoler.</i> Prosjektmidler i perioden 1988-1992. Fordelt etter finansieringskilde og fagområde.	94
Tabell 7.11	<i>Sosialhøgskoler.</i> Fordelingen av den primære prosjektvirksomheten i perioden 1990-1992. Etter stilling. Prosent.	96
Tabell 7.12	<i>Sosialhøgskoler.</i> Fordelingen av den primære prosjektvirksomheten i perioden 1990-1992. Etter lærested. Prosent.	96
Tabell 7.13	<i>Sosialhøgskoler.</i> Prosjektmidler i femårsperioden 1988-1992. Fordelt etter finansieringskilde og stillingstype.	97
Tabell 7.14	<i>Sosialhøgskoler.</i> Prosjektmidler i femårsperioden 1988-1992. Fordelt etter finansieringskilde og lærested.	98

Figuroversikt

Figur 3.1	Andel av personalet som har hatt arbeidsforhold i minimum ett år utenfor nåværende arbeidsplass minst en gang etter embetseksamen. Fordelt etter type stilling og høgskole.	36
Figur 4.1	<i>Pedagogiske høgskoler.</i> Arbeidstidens prosentvise fordeling i 1992	43
Figur 4.2	<i>Distriktshøgskoler.</i> Arbeidstidens prosentvise fordeling i 1992. .	49
Figur 4.3	<i>Sosialhøgskolene.</i> Arbeidstidens prosentvise fordeling i 1992. . .	55
Figur 4.4	<i>Ingeniørhøgskoler og maritime høgskoler.</i> Arbeidstidens prosentvise fordeling i 1992.	61
Figur 4.5	<i>Helsefaghøgskoler.</i> Arbeidstidens prosentvise fordeling i 1992. .	62
Figur 7.1	<i>Pedagogiske høgskoler.</i> Fordelingen av den primære prosjektvirksomheten i perioden 1990-1992. Prosent	85
Figur 7.2	<i>Distriktshøgskoler.</i> Fordelingen av den primære prosjektvirksomheten i perioden 1990-1992. Prosent.	90
Figur 7.3	<i>Sosialhøgskoler.</i> Fordelingen av den primære prosjektvirksomheten i perioden 1990-1992. Prosent.	95

Vedlegg 1

Svarprosjenter

SVARPROSENTEN VED DE ULIKE DISTRIKTSHØGSKOLENE

Høgskolenavn	Utsendte skjemaer	Besvarte skjemaer	Svarprosent
Agder distriktshøgskole	71	61	86
Oppland distriktshøgskole	44	29	66
Møre- og Romsdal distriktshøgskole	72	49	68
Høgskolesenteret i Nordland ¹³	48	28	58
Høgskolesenteret i Rogaland ¹⁴	107	73	68
Telemark distriktshøgskole	64	48	75
Finnmark distriktshøgskole	45	31	69
Østfold distriktshøgskole	41	35	85
Sogn- og Fjordane distriktshøgskole	33	27	82
Hedmark distriktshøgskole	31	23	74
Nord-Trøndelag distriktshøgskole	23	15	65
Agder ingeniør- og distriktshøgskole ¹⁵	23	14	61
Harstad distriktshøgskole	17	15	88
Trondheim økonomiske høgskole	17	8	47
Totalt alle DH-er	636	456	72

¹³ Omfatter kun distriktshøgskoledelen ved høgskolesenteret.

¹⁴ Omfatter hele lærerpersonalet ved høgskolesenteret. Det er umulig å skille personalet ved DH-utdanningen fra de øvrige høgskoleutdanningene (siv.ing og ing.-utdanningen).

¹⁵ Omfatter kun distriktshøgskoledelen ved høgskolen.

SVARPROSENTEN VED DE ULIKE PEDAGOGISKE HØGSKOLENE

Høgskolenavn	Utsendte skjemaer	Besvarte skjemaer	Svarprosent
Alta lærerhøgskole	28	24	86
Bergen lærerhøgskole	80	58	73
Bodø lærerhøgskole	31	23	74
Eik lærerhøgskole	27	24	89
Elverum lærerhøgskole	32	30	94
Kristiansand lærerhøgskole	97	74	76
Høgskolen i Levanger	52	41	79
Nesna lærerhøgskole	35	29	83
Telemark lærerhøgskole	58	47	81
Sogndal lærerhøgskole	27	21	78
Stavanger lærerhøgskole	42	34	81
Volda lærerhøgskole	36	30	83
Statens lærerhøgskole i forming	33	23	70
Stabekk høgskole	22	17	77
Statens lærerhøgskole i handel- og kontorlag	30	24	80
Statens yrkespedagogiske høgskole	25	16	64
Halden lærerhøgskole	30	24	80
Hamar lærerhøgskole	32	27	84
Stord lærerhøgskole	40	33	83
Tromsø lærerhøgskole	37	30	81
Trondheim lærerhøgskole	22	17	77
Barnevernsakademiet i Oslo	30	25	83
Dronning Mauds Minne	26	20	77
Sami Allaskuvla	7	6	86
Bislet høgskolesenter	68	35	52
Totalt	947	732	77

SVARPROSENTEN VED DE ULIKE KOMMUNAL- OG SOSIALHØGSKOLENE

Høgskolenavn	Utsendte skjemaer	Besvarte skjemaer	Svarprosent
Norges kommunal- og sosialhøgskole	47	33	70
Sosialhøgskolen i Trondheim	19	14	74
Sosialhøgskolen i Stavanger	23	18	79
Totalt	89	65	73

SVARPROSENTEN VED DE ULIKE INGENIØRHØGSKOLER OG MARITIME HØGSKOLER

Høgskolenavn	Utsendte skjemaer	Besvarte skjemaer	Svarprosent
Agder ingeniør og distriktshøgskole	5	2	40
Bergen ingeniørhøgskole	15	12	80
Gjøvik ingeniørhøgskole	17	15	88
Kongsberg ingeniørhøgsk.	9	7	78
Møre og Romsdal ingeniørhøgskole	11	9	82
Narvik ingeniørhøgskole	17	16	94
Oslo ingeniørhøgskole	7	5	71
Telemark ingeniørhøgskole	6	5	83
Tr.heim ingeniørhøgskole	10	8	80
Østfold ingeniørhøgskole	25	11	44
Tromsø maritime høgskole	1	1	100
Statens sikkerhetshøgsk.	11	10	91
Høgskolesenteret i Vestfold	7	7	100
Høgskolen i Levanger	3	3	100
Sogn og Fjordane ingeniørhøgskole	6	6	100
Totalt	150	117	78

SVARPROSENTEN VED DE ULIKE HELSEFAGHØGSKOLENE

Høgskolenavn	Utsendte skjemaer	Besvarte skjemaer	Svarprosent
Østfold vernepleierhøgskole	11	11	100
Aker sykepleierhøgskole	2	2	100
Statens sykepleierhøgskole	2	1	50
Sykepleierhøgskolen i Lørenskog	3	3	100
Ullevål sykepleierhøgskole	3	3	100
Statens reseptarhøgskole	1	0	0
Hedmark sykepleierhøgskole	4	4	100
Oslo og Akershus vernepleierhøgskole	3	2	67
Oppland sykepleierhøgskole	2	2	100
Drammen sykepleierhøgskole	5	5	100
Vestfold sykepleierhøgskole	3	3	100
Telemark sykepleierhøgskole	2	2	100
Kr.sand sykepleierhøgskole	1	1	100
Stavanger sykepl.høgskole	5	4	80
Stord sjukepleierhøgskole	1	1	100
Bergen helse- og sosialfaghøgskole	3	2	67
Fysioterapihøgskolen i Bergen	3	3	100
Sogn og Fjordane sjukepleierhøgskole	1	1	100
Trondheim helsefaghøgskole	7	4	57
Innherrad sykepl.høgskole	1	1	100
Namdal sykepleierhøgskole	1	1	100
Nordland sykepleierhøgskole	4	4	100
Tromsø helsefaghøgskole	1	1	100
Bislet høgskolesenter, bio.ing.utdanningen	1	1	100
Diakonissehusets sykepleierhøgskole	4	3	75
Betanien sykepleierhøgskole i Oslo	1	1	100
Diakonissehjemmets sykepleierhøgskole	4	4	100
Totalt	79	70	89

Vedlegg 2

Mulighetene for å utføre forskning og annen faglig virksomhet ved de ulike regionale høyskolene

De pedagogiske høyskolene

Hvordan er så forholdene lagt til rette for "FoU-virksomhet" ved de pedagogiske høyskolene? Sett fra lærernes synsvinkel er de ikke for gode. 61 prosent av lærerpersonalet vurderte mulighetene til å drive forskning og annen faglig aktivitet som relativt dårlige eller dårlige. Spesielt kvinnene var misfornøyde. 72 prosent av de kvinnelige lærerne oppga at mulighetene til å drive forskning og annen faglig aktivitet var relativt dårlige eller dårlige, mens de tilsvarende tallene for menn var 57 prosent.

Tabell v.1 viser lærerpersonalets vurdering av mulighetene til å drive forskning og annen faglig aktivitet fordelt etter stilling. Her framgår det at en langt større andel av høyskoledosentene enn førsteamanuensene og høyskolelektorene oppga at mulighetene til forskning og annen faglig aktivitet var tilfredsstillende, relativt gode eller gode.

Tabell v.2 viser lærerpersonalets vurdering av mulighetene til å drive forskning og annen faglig aktivitet fordelt etter fagområde. Her framgår det at uansett fagområdetilknytning var det få som vurderte mulighetene til å drive forskning og annen faglig aktivitet som gode, og tilsvarende mange som vurderte mulighetene som dårlige.

Tabell v.1 *Pedagogiske høyskoler.* Lærerpersonalets vurdering av mulighetene til å drive forsknings- og utviklings-, utrednings- og/eller forsøksvirksomhet. Fordelt etter stilling. Prosent.

	Høyskole- dosent	Første- amanuensis	Høyskole- lektor	Totalt
Gode	13	5	3	4
Relativt gode	13	13	9	10
Tilfredsstillende	37	25	25	25
Relativt dårlige	37	44	46	45
Dårlige	0	13	17	16
Sum	100	100	100	100
(N)	(16))	(151)	(543)	(710)

Tabell v.2 *Pedagogiske høyskoler.* Lærerpersonalets vurdering av mulighetene til å drive forsknings- og utviklings-, utrednings- og/eller forsøksvirksomhet. Fordelt etter fagområde. Prosent.

	Norsk	Samf.- fag	Peda- gogikk	Fremm.- språk	Real- fag	Prakt. est.fag
Gode	3	1	5	6	5	4
Relativt gode	4	12	12	11	11	7
Tilfredsstillende	29	27	19	25	29	25
Relativt dårlige	51	47	45	44	44	45
Dårlige	13	13	19	14	11	19
Sum	100	100	100	100	100	100
(N)	(71))	(100)	(174)	(36)	(117)	(199)

Distriktshøgskolene

Lærerpersonalet ved distriktshøgskolene vurderer mulighetene for å drive forskning og annen faglig virksomhet ved egen høyskole langt mer positivt enn sine kolleger ved de pedagogiske høyskolene. To tredjedeler av lærerpersonalet vurderte mulighetene til å drive slik virksomhet som tilfredsstillende eller bedre. (Tilsvarende tall ved de pedagogiske høyskolene var 35 prosent). Det er imidlertid store forskjeller mellom kvinner og menn. En langt større andel av mennene enn kvinnene vurderer mulighetene til å drive forskning og annen faglig virksomhet som tilfredsstillende eller bedre, henholdsvis 69 prosent mot 54 prosent.

Hvor fornøyd lærerne er med mulighetene til å drive forskning og annen faglig virksomhet varierer også mellom de ulike stillingstypene (se tabell v.3). Jo høyere i stillingshierarkiet man befinner seg, desto mer fornøyd er de med "FoU-mulighetene".

I alle fagområdene vurderer flertallet mulighetene til å drive forskning og annen faglig virksomhet som tilfredsstillende eller bedre. Denne andelen varierer fra 72 prosent i samfunnsfag til 56 prosent i teknologi (se tabell v.4).

Tabell v.3 *Distriktshøgskoler*. Lærerpersonalets vurdering av mulighetene til å drive forsknings-, utviklings-, utrednings- og/eller forsøksvirksomhet. Fordelt etter stilling. Prosent.

	Høgsk.- dosent	1.amanu- ensis	Amanu- ensis	Høgsk.- lektor	Totalt
Gode	30	15	9	0	13
Relativt gode	37	24	17	7	21
Tilfredsstillende	20	28	37	33	32
Relativt dårlige	9	25	30	53	27
Dårlige	4	8	7	7	7
Sum	100	100	100	100	100
(N)	(46)	(165)	(223)	(15)	(449)

Merknad: Mangler opplysninger om 7 personer.

Tabell v.4 *Distriktshøgskoler*. Lærerpersonalets vurdering av mulighetene til å drive forsknings-, utviklings-, utrednings- og/eller forsøksvirksomhet. Fordelt etter fagområde. Prosent.

	Humaniora	Samf.fag	Mat.nat	Teknologi
Gode	10	15	12	18
Relativt gode	14	22	23	20
Tilfredsstillende	38	35	29	18
Relativt dårlige	30	23	30	36
Dårlige	8	5	6	9
Sum	100	100	100	101
(N)	(79)	(225)	(94)	(45)

Merknad: Mangler opplysninger om 7 personer. 6 personer som er tilknyttet uspesifisert fagområde er heller ikke tatt med.

Sosialhøgskolene

Lærerpersonalet ved sosialhøgskolene er delt på midten med hensyn til hvordan de vurderer mulighetene til å drive forskning og annen faglig virksomhet ved egen høgskole. Halvparten vurderer mulighetene til å drive slik virksomhet som tilfredsstillende eller bedre og halvparten vurderer mulighetene som relativt dårlige eller dårlige. Her er kvinnene noe mer positive i sine vurderingene enn mennene. 56 prosent av kvinnene vurderer mulighetene til å drive "FoU-virksomhet" ved egen høgskole som tilfredsstillende eller bedre mot 45 prosent av mennene.

Hvor fornøyd lærerne er med mulighetene til å drive forskning og annen faglig virksomhet varierer også mellom de to stillingstypene. Førsteamanuensene er mer tilfredse enn høgskolelektorene (se tabell v.5).

Tabell v.5 *Sosialhøgskoler*. Lærerpersonalets vurdering av mulighetene til å drive forsknings- og utviklings-, utrednings- og/eller forsøksvirksomhet. Fordelt etter stilling. Prosent.

	1. amanuensis	Høgsk. lektor	Totalt
Gode	6	4	6
Relativt gode	13	13	13
Tilfredsstillende	50	24	30
Relativt dårlige	19	54	44
Dårlige	12	4	6
Sum	100	99	99
(N)	(16)	(46)	(63)

Merknad: Mangler opplysninger om 2 personer. 1 høgskoledosentstilling inngår i totalfordelingen.

Tabell v.6 viser lærerpersonalets totalvurdering av mulighetene til å drive forskning og annen faglig aktivitet fordelt etter lærested. Her framgår det at lærerpersonalet ved Sosialhøgskolen i Trondheim vurderer sine muligheter til å drive slik virksomhet som langt dårligere enn sine kolleger ved NKSH og Sosialhøgskolen i Stavanger.

Tabell v.6 *Sosialhøgskoler*. Lærerpersonalets vurdering av mulighetene til å drive forsknings- og utviklings-, utrednings- og/eller forsøksvirksomhet. Fordelt etter lærested. Prosent.

	NKSH	Sosialhøgsk. i Trondheim	Sos.høgsk. i Stavanger
Gode	9	7	0
Relativt gode	19	14	0
Tilfredsstillende	28	7	53
Relativt dårlige	41	72	29
Dårlige	3	0	18
Sum	100	100	100
(N)	(32)	(14)	(17)

Merknad: Mangler opplysninger om 2 personer.

Ingeniørhøgskolene

"FoU-personalet" ved ingeniørhøgskolene er delt på midten med hensyn til hvordan de vurderer mulighetene til å drive forskning og annen faglig virksomhet ved egen høgskole. Halvparten vurderer mulighetene til å drive slik virksomhet som tilfredsstillende eller bedre og halvparten vurderer mulighetene som relativt dårlige eller dårlige (se tabell v.7).

Hvor fornøyd lærerne er med mulighetene til å drive forskning og annen faglig virksomhet varierer lite mellom stillingstypene. Både blant førsteamanuensene og høgskolelektorene vurderer 48 prosent mulighetene til å drive slik virksomhet som tilfredsstillende eller bedre. Tilsvarende tall for de få høgskoledosentene/-professorene som er med er 66 prosent.

Tabell v.7 *Ingeniørhøgskoler*. Lærerpersonalets vurdering av mulighetene til å drive forsknings- og utviklings-, utrednings- og/eller forskningsvirksomhet. Prosent.

	Totalt
Gode	9
Relativt gode	11
Tilfredsstillende	30
Relativt dårlige	38
Dårlige	13
Sum	101
(N)	(117)

Merknad: Undersøkelsen omfatter bare lærerpersonalet med høgskolelektorkompetanse eller høyere som var involvert i FoU-virksomhet i 1992.

"FoU-personalets" totalvurdering av mulighetene til å drive forskning og annen faglig aktivitet varierer lite mellom fagområdene.

Helsefaghøgskolene

"FoU-personalet" ved helsefaghøgskolene vurderer mulighetene til å drive forskning og annen faglig virksomhet ved egen høgskole som lite tilfredsstillende. 62 prosent vurderer mulighetene til å drive slik virksomhet som relativt dårlig eller dårlig, mens de resterende (38 prosent) vurderer mulighetene for dette som tilfredsstillende eller bedre.

Menn er gjennomgående langt mer tilfredse enn kvinner. 74 prosent av mennene vurderer mulighetene til å drive slik virksomhet som tilfredsstillende eller bedre, mens dette kun gjelder 31 prosent av kvinnene.

Tabell v.8 viser "FoU-personalets" totalvurdering av mulighetene til å drive forskning og annen faglig aktivitet.

Tabell v.8 *Helsefaghøgskoler*. Lærerpersonalets vurdering av mulighetene til å drive forsknings- og utviklings-, utrednings- og/eller forsøksvirksomhet. Prosent.

	Totalt
Gode	13
Relativt gode	7
Tilfredsstillende	18
Relativt dårlige	46
Dårlige	16
Sum	100
(N)	(68)

Merknad:

- 1) Undersøkelsen omfatter bare lærerpersonalet med høgskolelektorkompetanse eller høyere som var involvert i FoU-virksomhet i 1992.

Vedlegg 3

Noen eksempler på organiseringen av FoU-virksomhet ved høyskolene

Pedagogiske høyskoler

Som eksempler på ulike organiseringsmodeller ved pedagogiske høyskoler skal vi se nærmere på Volda lærerhøgskole, Lærerhøgskolen i Telemark, Tromsø lærerhøgskole og Bislet Høgskolesenter. De to førstnevnte er eksempler på lærerhøgskoler med tette relasjoner til den regionale forskningsstiftelsen, mens de to sistnevnte lærerhøgskolene (som begge er lokalisert i universitetsbyer) illustrerer høyskoler med en annen type FoU-organisering.

Volda lærerhøgskole

FoU-virksomheten ved Volda lærerhøgskole er organisert på to ulike måter; høyskolens egen FEI-avdeling og igjennom den regionale forskningsstiftelsen (Møreforskning - avdeling Volda). *Forskningsvirksomheten* er i all hovedsak organisert igjennom Møreforskning. Høsten 1993 var 10 personer ved lærerhøgskolen tilknyttet prosjekter gjennom Møreforskning. Relasjonene er forskjellige; alt fra permisjon fra sin ordinære stilling til kortere deltidsengasjementer.

Som begrunnelse for det nære forskningssamarbeidet ble det både fra ledelsens og personalets side påpekt at siden forskningsmiljøet i Volda er så lite, er det en dyd av nødvendighet at det samarbeides på tvers. Man trekker ut det beste fra begge parter: Forskningsstiftelsen har legitimitet utad og er dyktige til å skaffe prosjektmidler, mens lærerhøgskolen bidrar med kompetent forskningspersonale. De vanligste forskningsfeltene er utdanningsforskning og kommuneforskning.

Resultatene fra den felles forskningsvirksomheten utgis for det meste i Møreforsknings rapportserie og ikke i høyskolens egen skriftserie.

Den øvrige faglige virksomheten ved Volda lærerhøgskole, dvs. utviklingsarbeid, utredning og forsøksvirksomhet, utføres for det meste ved lærerhøgskolen. Til dette formålet har lærerhøgskolen en egen *FEI-avdeling* som organiserer og koordinerer denne virksomheten. Midler til denne virksomheten kommer i all hovedsak fra høyskolens egne midler samt fra vikarstipendmidler. Resultater fra disse faglige aktivitetene publiseres for det meste gjennom høyskolens egen rapportserie. En egen redaksjonskomitee i FEI-avdelingen vurderer kvaliteten på det som skal publiseres.

Tidbruknormen ved Volda lærerhøgskole er: 20 prosent til FoU, 15 prosent til egenutvikling, 10 prosent til administrasjon og 55 prosent til undervisning. For å kunne benytte 20 prosent av arbeidstiden til FoU pr. år, må hver enkelt ansatt legge fram en plan for prosjekt, metode og publisering. De som ikke kan legge fram en

plan om hva høgskolens FoU-midler skal brukes til, får heller ingenting. Midlene overføres da til andre som kan dokumentere bruk av dette.

Ledelsen ved Volda lærerhøgskole uttrykte seg positivt til de ansattes forskningsengasjement, og ansatte får bl.a. støtte til å ta doktorgrad og et semester fri for å fullføre doktorgraden hvis det er behov for det. Høsten 1993 hadde 2 av de ansatte doktorgrad, mens 8 holdt på med doktorgradsstudiet.

Telemark lærerhøgskole

Telemark lærerhøgskole har et tett samarbeid med den regionale forskningsstiftelsen, Telemarksforskning, med hensyn til FoU-virksomheten. Mye av lærerhøgskolens FoU-aktivitet er organisert igjennom Telemarksforskning. Det vanlige er at Telemarksforskning engasjerer kompetent personale fra lærerhøgskolen til å ta sine prosjekter.

I utgangspunktet var det en viss bekymring ved lærerhøgskolen for at denne skulle tappes for kompetanse. Erfaringene viser at det nærmest er det motsatte som har skjedd. Gjennom helt eller delvis frikjøp fra undervisning har ansatte i høgskolen for kortere eller lengre tid kunnet gå inn i forsknings- og utviklingsprosjekter på en rekke felt, for seinere å vende tilbake til høgskolen med ny og høyere kompetanse.

Både fra ledelsen og representanter fra personalet ble det gitt uttrykk for at det å ha en forskningsstiftelsen i nær tilknytning til en høgskole betyr svært mye, spesielt i form av frigjort initiativ, mulighet for spleiselag når det gjelder ressurser og kompetanseheving og utvikling for ansatte i høgskolen.

Av interne organer har Telemark lærerhøgskole et eget FoU-utvalg. Dette er et organ for strategisk tenking og fordeling av høgskolens FoU-midler. I tillegg har lærerhøgskolen satt av midler til å ansette en FoU-koordinator. (På grunn av for få kvalifiserte søkere var stillingen ennå ubesatt høsten 1993).

20 prosent av arbeidstiden er satt av til FoU pr. år ved lærerhøgskolen. Av disse er halvparten spredt jevnt utover til samtlige faglige ansatte uten krav til noen form for dokumentasjon på hvordan denne brukes. Den resterende halvparten brukes til fordeling etter søknad.

I den sistnevnte "10 prosent-potten" er halvparten øremerket for doktorgradsprogram for ansatte ved lærerhøgskolen.

Gjennom å kombinere disse øremerkede FoU-ressursene fra høgskolen med forskningsressurser og FoU-prosjekter fra den regionale forskningsstiftelsen samt vikarstipendmidler, har det vært mulig å få midler til doktorgradsprogrammer for de ansatte ved lærerhøgskolen. Høsten 1993 var i alt 12 personer ved lærerhøgskolen tilknyttet et doktorgradsprogram ved universitetet i Oslo. Programmet tar sikte på at deltakerne i løpet av en periode på 4 år (inkludert 25 prosent pliktarbeid)

skal gjennomføre et doktorgradsarbeid i samarbeid med Institutt for pedagogikk ved Universitetet i Oslo.

Tromsø lærerhøgskole

Ved Tromsø lærerhøgskole er målet at 25 prosent av arbeidstida skal settes av til FoU-virksomhet. I dag har de ansatte 300 timer pr. år til FoU-virksomhet, inkludert faglig oppdatering. Det er ingen plikt til å dokumentere hva denne tiden brukes til.

Det ble uttrykt at både FoU-ambisjonene og forskningskompetansen ved lærerhøgskolen har vært relativt svak, men dette er i ferd med å bedre seg. Høgskolen har bl.a. opprettet en egen FoU-kontakt i 1/2 stilling til å organisere og tilrettelegge høgskolens FoU-virksomhet. I tillegg vil lærerhøgskolen få en høgskoledosent i pedagogikk som skal bygge opp forskningskompetansen ved høgskolen. For å motvirke "forskningsvegringen" blant de ansatte organiserer FoU-kontakten forskningsseminar og metodeseminar.

Finansieringskildene for FoU-arbeidet ved lærerhøgskolen er vikarstipendordningen fra det regionale høgskolestyret (1/2 år), 8 halve egne "stipender" (stillinger) som går på omgang mellom de som er interessert i FoU-arbeid, samt noen andre lokale kilder.

Bislet høgskolesenter (institutt for allmennlærerutdanning)

For å organisere og tilrettelegge FoU-virksomheten har man ansatt en 1/2 FoU-leder stilling. I tillegg har man ansatt en FoU-leder for hele senteret. Disse samarbeider om å øke FoU-interessen ved allmennlærerutdanningen, bl.a. ved å arrangere forskningsseminarer og metodekurs.

10 prosent av arbeidstiden er satt av til FoU-virksomhet og egenutvikling for hele personalet ved institutt for allmennlærerutdanning. Det er ingen krav til dokumentasjon på hvordan man bruker "FoU-tiden". I tillegg avsettes en ressurs som tildeles FoU-prosjekter etter søknad. Disse vurderes etter kvalitet og relevans/satsingsområde. Instituttets satsingsområde er *det flerkulturelle samfunnetj.* I søknadene må man spesifisere prosjektittel og problemstilling, teoretisk og metodisk grunnlag, framdriftsplan, vitenskapelig og/eller samfunnsmessig relevans, antall FoU-timer det søkes om, eventuelt andre midler som er innvilget til prosjektet, eventuell veiledningsavtale og tenkt publiseringsmåte.

For ansatte som blir tildelt FoU-midler etter søknad, knytter det seg også flere forpliktelser. De må bl.a. jevnlig redegjøre for prosjektframdriften til FoU-lederen, og i samarbeid med FoU-lederen skal de gjennomføre et seminar der prosjektet framlegges og diskuteres.

Ved siden av høgskolens egne FoU-midler, finansieres i hovedsak FoU-virksomheten med vikarstipendmidler fra det regionale høgskolestyret i Oslo og Akershus.

Distriktshøgskoler

Som eksempler på ulike organiseringsmodeller av FoU-virksomheten ved distriktshøgskolene skal vi se nærmere på distriktshøgskolene i Møre- og Romsdal (Volda og Molde) og distriktshøgskolen i Telemark (Bø).

Møre- og Romsdal distriktshøgskole i Volda

Ved distriktshøgskolen i Volda er forskningsvirksomheten i hovedsak organisert gjennom Møreforskning (avdeling Volda). For å få mest mulig legitimitet utad sender Volda-DH og Møreforskning felles prosjektsøknader. Høgskolens forskningsmidler kobles til Møreforskningens forskningsprosjekter slik at prosjektene skal få større omfang. Forskningsprosjektene er ofte organisert slik at Møreforskning holder forskningsassistentene, mens distriktshøgskolens dosenter og førsteamanuenser har prosjektlederansvaret.

Fra lærerpersonalets side ble det gitt uttrykk for at et dilemma med denne typen forskningsorganisering, er at Møreforskningens kulturer er markeds-/oppdragsorientert. De mer disiplinorienterte humanistiske forskningsområdene har dermed ikke så mye å hente gjennom samarbeidet med Møreforskning, og har derfor langt mindre forskningsmidler å rutte med enn de øvrige fagområdene.

For de som ikke er tilknyttet forskningsprosjekter gjennom Møreforskning, foregår forskningen for det meste på privat initiativ. Ved de ulike seksjonene ved distriktshøgskolen er det som regel en ad-hoc-preget organisering av forskningen. Det er opp til den enkelte selv hvor mye forskning som drives, og graden av forskningsdeltakelse varierer.

Vikarstipend brukes relativt hyppig for å fremme forskningsaktiviteten ved høgskolen. Den blir i økende grad styrt fra ledelsens side. Målsettingen er at stipendene ikke klattes ut til mange, men forsøkes å tilgodese personer som ønsker å få doktorgradskompetanse og til å bygge opp fagkompetanse innen de enkelte studieområder. Den vanlige prosedyren er at rektor sammen med et arbeidsutvalg sender en prioritert liste over hvem de mener bør få stipend til det regionale høgskolestyret. Sistnevnte organ foretar den endelige fordelingen.

Distriktshøgskolen i Volda har bl.a. på grunn av sin geografiske beliggenhet visse problemer med å rekruttere personer med førstestillingskompetanse. For å bøte på dette problemet oppfordres ansatte til å utvikle denne kompetansen ved å ta doktorgraden. Høsten 1993 holdt 7 personer ved distriktshøgskolen på med doktorgraden. 5 av disse er tilknyttet doktorgradsprogram ved universitetet i Trondheim. I tilknytning til doktorgradssamarbeidet med universitetet i Trondheim er det tilsatt en egen leder (professor Urban Dalløf fra universitetet i Uppsala) som har ansvaret for å organisere og administrere en tverrfaglig gruppe eller "forskerforum" fra alle tre forskningsinstitusjoner i Volda (lærerhøgskolen, distriktshøgskolen og Møreforskning). Doktorgradsprogrammet finansieres av midler

fra både departementet (KUF), universitetet i Trondheim (Pedagogisk institutt og Institutt for sosiologi og samfunnskunnskap) og institusjonene i Volda.

Møre- og Romsdal distriktshøgskole i Molde

Som ved distriktshøgskolen i Volda er mesteparten av forskningsaktiviteten ved distriktshøgskolen i Molde organisert gjennom Møreforskning (avdeling Molde). De forskningsprosjektene som ikke er organisert gjennom Møreforskning er enten doktorgradsprosjekter eller prosjekter som enkeltpersoner har tatt på seg og lagt inn under høgskolen.

Møreforskning kalles ofte for forskningssenteret eller forskningsavdelingen ved distriktshøgskolen, noe som symboliserer det symbiotiske forholdet mellom Møreforskning og distriktshøgskolen i Molde.

Den faglige profilen ved Møreforskning i Molde (faggruppe for logistikk, faggruppe for transportøkonomi og faggruppe for organisasjon og ledelse) er nærmest identisk med fagprofilen ved distriktshøgskolen. I de siste årene har forskningslederne vært ansatt ved distriktshøgskolen med stillingen i Møreforskning som bistilling. For mange prosjekter er også prosjektlederne ansatt ved distriktshøgskolen. Det er også vanlig at distriktshøgskolen kjøper undervisningstjenester fra Møreforskning samtidig som distriktshøgskolen selger forskerkompetanse til Møreforskning.

De to institusjonene har et felles forskningsutvalg som ledes av rektor ved distriktshøgskolen.

Distriktshøgskolen i Molde har samme avtale om arbeidstid for lærerpersonalet som ved universitetene, dvs. halvparten av tiden til undervisning og halvparten av tiden til forskning. Rektor understreket at det ikke bare er en forskningsrett for lærerpersonalet, det er en forskningsplikt!

For å heve kompetansenivået på undervisningspersonalet, har distriktshøgskolen i Molde som mål at det til enhver tid er minst to ansatte som er i gang med et doktorgradsstudium. Til nå er det to blant lærerpersonalet som har gjennomført et slikt doktorgradsstudium, mens 3 av de ansatte var i gang med doktorgradsstudier (høsten 1993).

Videre har skolen fått tildelt to regionale stipendiatstillinger ved Norges handelshøgskole og universitetet i Bergen. Målet med slike stillinger er å gi personer som enten er ved institusjonen eller som kan bli knyttet til skolen senere, mulighet til å fullføre et doktorgradsstudium i løpet av stipendperioden.

Ansatte som mottar utdanningsstipend, beholder sin vanlige lønn. Distriktshøgskolen/-Møreforskning betaler mellomlegget mellom stipendiatlønn og tidligere lønn.

Vikarstipendene brukes relativt hyppig ved høgskolen, og de blir i stadig større utstrekning styrt fra ledelsens side. De benyttes bl.a. til at ansatte skal få anledning til å lage doktorgradssøknader, ta lengre faglige utenlandsopphold o.l.

For å effektivisere sin forskningsvirksomhet, organiseres ofte undervisningsvirksomheten slik at den intensiveres i kortere perioder. En slik periodisert undervisning er positiv for forskningen, men det ble hevdet at dette ikke er populært sett fra studentenes side. Modning og tid er viktige elementer i undervisningen.

Telemark distriktshøgskole i Bø

For å organisere og koordinere FoU-virksomhet sentralt har

Telemark distriktshøgskole (TDH) opprettet et eget forskningsutvalg. Utvalget har som målsetting å stimulere og fremme interessen for forskning, og har dessuten det rådgivende og strategiske ansvaret for FoU-virksomheten ved høgskolen. Utvalget er sammensatt av 5 medlemmer valgt av høgskoletinget, og i tillegg er rektor fast medlem.

Som en del av forskningsformidlingen utgis bladet TDH-nytt og en årlig rapport om forskningsprosjekter og publikasjoner. TDH har også en egen skriftserie hvor lærerpersonalet kan publisere sine forskningsresultater (ca. 5-6 rapporter pr. år). Forskningsutvalget vurderer det som skal publiseres i høgskolens skriftserie.

Lokalt ved TDH skal hver av de 8 fagseksjonene årlig lage sin egen forskningsplan. Hver seksjon ledes av en valgt seksjonsleder.

Lærerpersonalet ved Telemark distriktshøgskole har i følge retningslinjene for FoU-virksomheten både rett og plikt til å bruke en del av normalarbeidstiden til FoU-virksomhet og til egen faglig utvikling og fornying. Målet er at lærerpersonalet skal bruke like mye tid til FoU som til undervisning. Hver enkelt ansatt må dokumentere sin totale tidsbruk på alle faglige aktiviteter.

Foruten egne FoU-midler til faglige reiser benyttes vikarstipendmidler fra det regionale høgskolestyret hyppig. Forskningsutvalget legger fram forslag til høgskoletinget som innstiller til det regionale høgskolestyret. Stipendene gis vanligvis for ett semester av gangen, og det vanlige er at 4 til 5 personer har permisjon til enhver tid. Vikarstipendene er individuelle, noe som innebærer at den enkelte selv må skaffe vikar.

TDH synes ikke å ha fullt så tette relasjoner til den regionale forskningsstiftelsen i Bø (Telemarksforskning) som tilfellene er ved distriktshøgskolene i Volda og spesielt i Molde. Det er likevel et nært faglig samarbeid mellom TDH og Telemarksforskning. De to institusjonene har jevnlig kontaktmøter med hensyn til forskningssamarbeid, og både direktør og rektor ved TDH sitter i styret til Telemarksforskning. Det er ikke uvanlig at distriktshøgskolen kjøper undervisnings-

tjenester fra Telemarksforskning samtidig som distriktshøgskolen selger forskerkompetanse til Telemarksforskning.

TDH tilbyr (høsten 1993) hovedfagsundervisning i norsk, historie og idrett. De to førstnevnte er i samarbeid med universitetet i Oslo, mens hovedfag idrett er i samarbeid med Norges Idrettshøgskole.

TDH har fått tildelt et 4-årig regionalt utdanningsstipend innen historie. Vedkommende har arbeidsplass ved TDH og utfører pliktarbeidet ved høgskolen, men må ta doktorgradskursene ved universitetet i Oslo.

Sosialhøgskoler

Som eksempel på hvordan man organiserer FoU-virksomheten ved en sosialhøgskole, vil vi se nærmere på Norges kommunal- og sosialhøgskole (NKSH).

NKSH

NKSH, som er den klart mest FoU-tunge av sosialhøgskolene, har tre grunnutdanninger, en avdeling for etter- og videreutdanning og en FoU-avdeling.

Det vanlige er at ca. 10 personer er knyttet til *FoU-avdelingen*. Av disse er 2,5 stillinger faste, finansiert over grunnbudsjettet, mens de øvrige er eksternt finansiert. Formålet med opprettingen av en egen FoU-avdeling var å samle alle de eksternt finansierte i en egen avdeling, slik at noen kan drive med FoU-arbeid på heltid. Det blir lagt vekt på å skape bånd mellom FoU-avdelingen og undervisningen. De 2,5 faste stillingene har sin undervisningsplikt - som er mindre enn for høgskolens øvrige personale - knyttet til hovedfagsundervisningen. De prosjektfinansierte forskerne har en symbols undervisningsplikt. Til gjengjeld får de del i høgskolens reisebudsjett og midler til kompetanseheving. En av de faste stillingene er et høgskoledosentur, med ansvar for forskningsveiledning og kvalitetskontroll.

For de øvrige ansatte er det satt av ca. 30 prosent av årsverkene til FOU, 50 prosent til undervisning og 20 prosent til administrasjon og annet. Avdelingslederne har den faglige kontrollen av hva som faktisk kommer ut av de ansattes FoU-arbeid. Avdelingslederne kan sies å fungere som lokale FoU-ledere. FoU-virksomheten til den enkelte må dokumenteres i et eget skjema. I dette skjemaet, som leveres til avdelingslederen, må den enkelte komme med mål for FoU-arbeidet for neste år, samt vise til resultater fra FoU-virksomheten foregående år.

Videre definerer de ulike avdelingene ved NKSH sine mål for FoU, mens den sentrale ledelsen gjør dette for høgskolen.

FoU-avdelingen kjøper fri personer fra grunnutdanningen med eksterne midler. En viktig strategi ved høgskolen er å forsøke å koble den FoU-innsatsen den enkelte lærer skal ha i årsverket sitt sammen med de som driver eksternt finansierte prosjekter. Lærerne kan da få delta i prosjektgrupper med avgrensede oppgaver,

analyser o.l. Formålet er å tilføre prosjektene mer ressurser og samtidig behøver den enkelte lærer ikke starte med FoU-arbeid fra bunnen av.

For de ansatte som ikke er tilknyttet FoU-avdelingen, finansieres FoU-virksomheten av høgskolens egne midler og vikarstipendmidler.

Gjennom en samarbeidsavtale med Institutt for sosialt arbeid ved universitetet i Trondheim, startet NKSH med hovedfagsundervisning i sosialt arbeid, (cand.polit) i januar 1992. For FoU-virksomhetens del ved NKSH, ble dette sett på som nesten like viktig som opprettelsen av FoU-avdelingen. Undervisning og veiledning på hovedfagsnivå stimulerer de ansatte til selv å videreutvikle seg. Det er et mål å koble studentenes arbeid med hovedoppgaver til enten lærernes FoU-arbeid og de eksternt finansierte prosjektene.

Ingeniørhøgskoler

Som eksempler på ulike organiseringsmodeller ved ingeniørhøgskolene vil vi se nærmere på Telemark ingeniørhøgskole og Oslo ingeniørhøgskole. Den førstnevnte institusjonen har i tillegg til vanlig ingeniørutdanning også sivilingeniørutdanning og dr.ing.utdanning.

Telemark ingeniørhøgskole

Telemark ingeniørhøgskole i Telemark tilbyr både vanlig ingeniørutdanning, sivilingeniørutdanning og doktorgradsutdanning med felles referanse i satsingsområdene: Miljøteknologi, Prosessteknologi og prosessautomatisering.

På grunn av sivilingeniør- og doktorgradsutdanningen er det et helt annet omfang på forskningsaktiviteten ved Telemark ingeniørhøgskole enn ved vanlige ingeniørhøgskoler. Også her er mye av forskningen kanalisert gjennom en forskningsstiftelse (Tel-Tek).

Mesteparten av forskningen foregår blant de vitenskapelige ansatte (amanuenser, førsteamanuenser og professorer) ved sivilingeniørutdanningen, mens det foregår noe utviklingsarbeid blant lærerpersonalet (høgskolelektorer og førsteamanuenser) ved ingeniørutdanningsdelen.

Ved ingeniørutdanningen er målsettingen at 25 prosent av arbeidstiden brukes til FoU. Det er imidlertid få som benytter seg av FoU-retten. Høsten 1993 var det ingen organisert FoU-virksomhet. Det som er, er basert på privat initiativ. Ledelsen så det som en hovedmålsetting å styrke FoU-virksomheten i ingeniørutdanningen.

Ved sivilingeniørutdanningen har man opprettet et eget forsknings-, utviklings-, og doktorgradsutvalg til å organisere og koordinere denne virksomhet. Målsettingen for tidsbruken blant de vitenskapelige ansatte er den samme som for NTH, nemlig å bruke halvparten av tiden til undervisning og halvparten av tiden til forskning.

Mye av forskningen innen sivilingeniørutdanningen er organisert/kanalisert igjennom den regionale forskningsstiftelsen Tel-Tek. Tel-Tek har de samme

satsingsområdene som Telemark ingeniørhøgskole, og det er et nært samarbeid mellom de to institusjonene både på det formelle og uformelle plan. Forskere ved Tel-Tek har II-stillinger ved ingeniørhøgskolen og omvendt har flere av de vitenskapelige ansatte II-stillinger i forskningsstiftelsen. Det er etablert flere felles forskningsgrupper som både er bemannet med personer fra Telemark ingeniørhøgskole og Tel-Tek. Videre sitter direktøren i Tel-Tek som observatør i høgskoletinget for ingeniørhøgskolen og rektor sitter i styret til Tel-Tek.

Dr.ing.utdanningen i Porsgrunn er underlagt NTH. Dette betyr at NTH's sentrale doktorgradsutvalg overvåker dr.ing.utdanningen. I tillegg har Telemark ingeniørhøgskole etablert et lokalt doktorgradsutvalg som skal ha tilsyn med doktorgradstudiet. (Tilsvarende ordning som NTH's fakulteter praktiserer).

I 1993 hadde Telemark ingeniørhøgskole 17 dr.ing.studenter. Med unntak av doktordisputasen, som skjer i Oslo, foregår alt i Porsgrunn. Av stipendiatene er 6 finansiert over høgskolens eget budsjett mens de øvrige 11 er eksternt finansiert (og da hovedsaklig av Tel-Tek). I tillegg er 3 stipendiat koblet opp mot engelske universiteter med sikte på å ta Ph.D.-graden. (University of Greenwich, University of Southampton og Loughborough University).

Oslo ingeniørhøgskole

Fram til idag har det ikke vært noen bevisst strategi for å legge forholdene til rette for FoU-virksomhet ved Oslo ingeniørhøgskole. Det ble uttrykt at både FoU-ambisjonene og forskningskompetansen ved ingeniørhøgskolen har vært relativt svak. Mesteparten har foregått på privat initiativ fra et fåtall av de ansatte.

Det er ikke satt av noen fast FoU-andel av arbeidstiden til de ansatte. Derimot kan det søkes om tid til FoU-prosjekter. Internt er det satt av en egen "FoU-pott" (ca. 400 000 tusen i 1993). En egen komite ved ingeniørhøgskolen vurderer de interne FoU-søknadene. De siste årene har det stort sett vært de samme som har søkt og delt på den interne "FoU-potten", det vil i hovedsak si førsteamanuensene (12-13 personer).

I tillegg til interne midler finansieres høgskolens FoU-virksomhet i hovedsak av vikarstipendmidler fra det regionale høgskolestyret i Oslo og Akershus.

Det er imidlertid i ferd med å skje visse endringer med hensyn til organiseringen av FoU-virksomheten ved høgskolen. Det er etablert et tidsskrift (FoU-nytt), der "FoU-personalet" ved ingeniørhøgskolen kan legge fram sine FoU-arbeider i form av populærartikler. Videre er det nedsatt et eget FoU-utvalg på 4 personer ved høgskolen. Primæroppgaven for dette utvalget er å drive en viss opplysningsvirksomhet for å redusere skepsisen og "FoU-vegringen" blant lærerpersonalet (dvs. høgskolelektorene). Som et ledd i dette arbeidet er det bl.a. iverksatt en FoU-foredragsserie, hvor "FoU-personalet" oppfordres til å holde foredrag om sin FoU-virksomhet.

Vedlegg 4

Samarbeidsavtaler med hensyn til FoU-virksomhet, hovedfags- utdanning og doktorgradsutdanning

I eksemplene fra FoU-virksomheten ved ulike høgskoler kom det fram at flere hadde samarbeidsavtaler med universiteter og vitenskapelige høgskoler med hensyn til både hovedfagsutdanning og doktorgradsutdanning. Begge disse utdanningene ble sett på som svært viktig for FoU-virksomheten ved regionale høgskoler. Bl.a. stimuleres de ansatte til å videreutvikle sin egen forskerkompetanse. Her vil vi gi en oversikt over de ulike samarbeidsavtalene mellom regionale høgskoler og grunnforskningsinstitusjonene i Norgesnett. Oversikten er fra 1993, og den er basert på materiale (arbeidsdokument) fra Det Norske universitetsråd.

I en tid hvor det stadig blir fokusert på studiekvalitet og gjennomføringsprosenter er det interessant å merke seg at noen av avtalene gjør det mulig for studenter og ansatte å gjennomføre hovedfagsstudier og forskerutdanning der de bor og arbeider. Uten dette tilbudet ville mange ikke kunne realisere sine studiemål på grunn av f.eks. dårlig økonomi eller personlige forhold. Det er også åpnet for at studenter og ansatte kan ta deler av hhv. hovedfagsarbeidet/forskerutdanningen ved andre institusjoner slik at undervisningskompetansen som finnes i Norgesnett utnyttes og forskningssamarbeidet mellom institusjonene kan styrkes.

Universitetet i Oslo (UiO); samarbeid om hovedfagsutdanning med regionale høgskoler

UiO har et utstrakt samarbeid om hovedfagsutdanning med regionale høgskoler i Østlandsområdet, hvor deler av undervisningen og veiledningen gis desentralisert med egne og/eller tilreisende lærere, men hvor eksamen blir avlagt ved UiO. Nedenfor følger en oversikt over hvilke institusjoner UiO har samarbeid med:

- 1) Agder distriktshøgskole og Kristiansand lærerhøgskole. Avtale inngått i 1993 når det gjelder samarbeid om nordisk hovedfag for et kull studenter i fire semestre.
- 2) Telemark distriktshøgskole. Avtale om samarbeid om historie hovedfag.
- 3) Bislet høgskolesenter, Institutt for fysioterapi. Avtale om samarbeid om hovedfag i helsefag.
- 4) Østfold distriktshøgskole. Avtale om samarbeid innen fagområdene translatologi og anvendt kontrastiv språkvitenskap. Avtalen gjelder bl.a. undervisning, utvikling av hovedfag i translatologi og forskningssamarbeid. I tillegg arbeides det med å etablere hovedfagsundervisning i informatikk.

- 5) Oppland distriktshøgskole. Samarbeidsavtale (1990) om desentralisert undervisning innen pedagogikk hovedfag.
- 6) Bodø lærerhøgskole. Samarbeidsavtale (1991) om hovedfag i spesialpedagogikk.

I tillegg har UiO planer om nye tilbud av hovedfag i helsefag/helsekunnskap med sikte på å utdanne lektorer til helsefaghøgskolene. Det arbeides også for å opprette et hovedfag i diakoni i samarbeid med Diakonhjemmets høgskolesenter og Det teologiske fakultetet ved UiO.

Samarbeid om forskerutdanning

UiO og de regionale høgskolene deltar i et gjensidig forpliktende samarbeid om forskerutdanning for stipendiater tilsatt i rekrutteringsstillingene som er plassert i regional sektor. Det er opprettet 14 stipendiatstillinger hvor UiO har det formelle og faglige ansvaret i forbindelse med opptak, veiledning, faglig opplegg og bedømmelse.

Universitetet i Tromsø (UiTø); samarbeid om hovedfagsutdanning med regionale høgskoler

Etter initiativ fra UiTø ble Råd for høgre utdanning i Nord-Norge (RHU) opprettet. Dette organet tar opp spørsmål som er av felles interesse for høyere utdanningen i landsdelen.

På vårmøtet i RHU i april 1993 ble det undertegnet likelydende samarbeidsavtaler mellom UiTø og følgende høgskoler: Høgskolesenteret i Nordland, Narvik ingeniørhøgskole/Sivilingeniørutdanningen, Høgskolen i Harstad, Finnmark distrikthøgskole, Alta lærerhøgskole og Samisk høgskole. Etter reorganiseringen av høgskolene vil flere høgskoleenheter i regionen tilsluttes denne avtalen.

Avtalen er viktig for å styrke og videreutvikle samarbeid som alt eksisterer, samt at den har som målsetting å bygge opp et nordnorsk nettverk av forskning og høyere utdanning.

UiTø har tidligere inngått avtale med Høgskolesenteret i Nordland om samarbeid om hovedfagsutdanning i sosialpolitikk, og med Bodø lærerhøgskole om hovedfag i skoleforskning/pedagogikk.

Samarbeid om forskerutdanning og forskning

Åtte stipendiater tilsatt i den regionale høgskolesektoren i Nord-Norge er knyttet til doktorgradsprogram ved universitetet i Tromsø.

I januar 1994 etablerte UiTø senteret UNIKOM som bl.a. skal ha til oppgave å formidle forskningsresultater mellom Universitetet og de regionale høgskolene i landsdelen.

Universitetet i Trondheim/NTH; samarbeidsavtaler med regionale høyskoler

Universitetet i Trondheim har utviklet et nettverk når det gjelder spesialpedagogikk hovedfag som omfatter Trondheim lærerhøgskole (1984), Oppland distriktshøgskole (1989), Alta lærerhøgskole og Volda lærerhøgskole (1989/90). Innenfor rammen av dette nettverket er det kapasitet til å ta opp 30 studenter pr. år. Samarbeidet gjør det mulig for studentene å gjennomføre 3/4 av hovedfaget ved sine respektive læresteder.

I tillegg har universitetet i Trondheim samarbeidsavtale (1989) med Dronning Mauds Minne om førskolepedagogikk hovedfag og Norges kommunal- og sosialhøgskole (1991) om hovedfag i sosialt arbeid.

Samarbeid om forskerutdanning og forskning

I 1989 ble det inngått en samarbeidsavtale om utdanningsforskning mellom universitetet i Trondheim og 8 andre utdannings- og forskningsinstitusjoner. De regionale høyskolene i dette samarbeidet er Levanger lærerhøgskole, Trondheim lærerhøgskole, Volda lærerhøgskole og Dronning Mauds Minne - Høgskole for førskoleutdanning.

Det er også inngått samarbeidsavtale om forskerutdanning med Møre- og Romsdal distriktshøgskole i Volda (1991 og 1992) og Bislet høyskolesenter (1993).

NTH har et formelt samarbeid (1990) om dr.ing.utdanning med sivilingeniørutdanningene i Narvik og Telemark (Porsgrunn).

Universitetet i Bergen (UiB); samarbeid om hovedutdanning med regionale høyskoler

UiB har et omfattende samarbeid om hovedfagsutdanning med regionale høyskoler i Sør og Vestlandet, hvor deler av undervisningen og veiledningen gis desentralisert med egne og/eller tilreisende lærere, men hvor eksamen blir avlagt ved UiB.

Nedenfor følger en oversikt over hvilke institusjoner UiB har samarbeid med:

- 1) Agder distriktshøgskole. Avtale om desentralisert hovedfagsundervisning for to kull studenter i nordisk, samt avtale om samarbeid om engelsk hovedfag.
- 2) Møre og Romsdal distriktshøgskole i Molde. Avtale om samarbeid om informatikk hovedfag (1992).
- 3) Møre og Romsdal distriktshøgskole i Volda. Avtale om samarbeid om nordisk hovedfag for ett kull studenter.
- 4) Sogn og Fjordane Distriktshøgskole.
- 5) Stord lærerhøgskole. Avtale i 1991 om samarbeid om pedagogikk informasjonsvitenskap innenfor en prøveperiode på 4 år.

I tillegg har UiB tilrettelagt et utdanningstilbud på hovedfagsnivå i helsefag/-helsekunnskap for å utdanne lektorer til helsefaghøgskolene.

Samarbeid om forskerutdanning

UiB og de regionale høgskolene deltar i et gjensidig forpliktende samarbeid om forskerutdanning for stipendiater tilsatt i rekrutteringstillingene som er plassert i regional sektor. Det er opprettet 13 stipendiatstillinger hvor UiB har det formelle og faglige ansvaret i forbindelse med opptak, veiledning, faglig opplegg og bedømmelse. Disse er bl.a. plassert ved Agder DH, Møre og Romsdal DH i Molde og Møre og Romsdal DH i Volda.

Høsten 1993 ble det igangsatt et pilotprosjekt om desentralisert forskerutdanning i Sogndal for personalet knyttet til Sogn og Fjordane distriktshøgskole og Vestlandsforskning. Det er videre inngått samarbeidsavtale med Stavanger lærerhøgskole (Senter for leseforskning) om forskerutdanning og forskning.

UiB har også et doktorgradstilbud i helsefag for undervisningspersonell ved helsefaghøgskolene. (Våren 1993 avla de første kandidatene doktorgrad i faget).

Norges Handelshøyskole; samarbeidsavtaler med regionale høgskoler

Norges Handelshøyskole (NHH) har i hovedsak realisert sine samarbeidsforhold med andre institusjoner gjennom strukturelle tilpasninger av sitt undervisningstilbud gjennom formalisert samarbeid innen *forskerutdanning*.

For å etablere et nasjonalt doktorgradsprogram har NHH opprettet et særskilt forskerakademi, som tildeler stipendiatstillinger til regionale- og private høgskoler som tilbyr siviløkonomutdanning. Dessuten disponerer NHH selv åtte stipendiatstillinger som er øremerket samarbeidet med regional sektor (Norgesnettstipendiater).

Norges Idrettshøgskole har samarbeid med Telemark distriktshøgskole om hovedfagsundervisning.

Arkitekthøgskolen i Oslo har samarbeid med Telemark lærerhøgskole om hovedfagsutdanning.

Vedlegg 5

Personalet ved de regionale høgskolene

Vedleggstabell 3.1 Personalet ved de regionale høgskolene. Fordelt etter høgskoletype og stillingskategori.

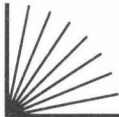
Stillingsstruktur	DH	PH	SH	HH	IH	Tot.
Professor/dosent	49	15	1	0	14	79
Førstemanuensis	226	164	17	2	75	484
Amanuensis	338	0	0	0	6	344
Høgskolelektor	23	768	71	147	568	1577
Høgskolelærer	11	209	4	528	94	846
Stipendiater	15	5	0	0	0	20
Sum faglig personale	662	1161	93	677	757	3350
Adm./biblio./annet	196	209	18	177	87	687
Sum personale	853	1370	111	854	844	4037

Kilde: Norges Statskalender 1993.

Merknad:

- 1) II-stillinger er ikke inkludert.
- 2) Høgskolesenteret i Rogaland er inkludert i tallene for distriktshøgskolene. Det er umulig å skille det faglige personalet ved DH-utdanningen fra de øvrige høgskoleutdanningene ved senteret (siv.ing og ing.utdanningen).
- 3) Avdelingsledere, undervisningsledere og tilsvarende er plassert i kategorien annet personale.

NAVF's utredningsinstitutt
Norges forskningsråd
Munthes gate 29, 0260 Oslo
Telefon: 22 92 51 00
Telefax: 22 43 89 70

Konfidensielt

Oslo, mai 1993

Utredning om den faglige aktiviteten ved de pedagogiske høgskolene

NAVF's utredningsinstitutt skal på oppdrag fra Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet (KUF) gjennomføre en undersøkelse for å få en oversikt over den faglige virksomheten i den regionale høgskolesektoren (dvs. pedagogiske høgskoler, ingeniørhøgskoler, helse- og sosialhøgskoler og distriktshøgskoler). Spørsmål som står i fokus er blant annet relatert til omfanget av forskning, utviklingsarbeid, annet faglig arbeid og publiseringsvirksomhet. Som et ledd i dette arbeidet har instituttet funnet det nødvendig å sende et spørreskjema til det vitenskapelige personalet ved de pedagogiske høgskolene.

Skjemaet er utformet slik at det er enkelt å fylle ut. For at undersøkelsen skal gi et pålitelig bilde, er det viktig at flest mulig besvarer spørreskjemaet og samtidig svarer grundig på alle spørsmålene. Vi anslår at du vil trenge en 1/2-time på utfyllingen.

Spørreskjemaet vil bare bli sett av medarbeidere ved NAVF's utredningsinstitutt. Oppbevaring og analyse av data vil skje ved NAVF's utredningsinstitutt hvor alle medarbeidere har taushetsplikt. Vi vil bruke EDB ved bearbeiding av materialet. Data vil kun bli brukt i statistiske analyser av større grupper og publisert i form av tabeller. Spørreskjemaundersøkelsen er godkjent av Datatilsynet.

Løpenummeret på forsiden av skjemaet skal kun brukes til å holde oversikt over hvem som har svart med tanke på eventuell puring. Navn vil ikke bli knyttet til skjemaene. Ingen personopplysninger vil bli utlevert fra NAVF's utredningsinstitutt. Du er sikret full anonymitet.

Vi vil være takknemlig dersom spørreskjemaet fylles ut og returneres NAVF's utredningsinstitutt i vedlagte frankerte svarkonvolutt i løpet av 10 dager etter mottakelsen.

Eventuelle spørsmål kan rettes til utredningskonsulent Ole-Jacob Skodvin eller utredningsleder Svein Kyvik ved NAVF's utredningsinstitutt, tf. 22 92 51 38 eller 22 92 51 74.

På forhånd mange takk for hjelpen!

Med vennlig hilsen
for NAVF's utredningsinstitutt

Svein Kyvik
Svein Kyvik

Ole-Jacob Skodvin
Ole-Jacob Skodvin

Kartlegging av den faglige aktiviteten ved de pedagogiske høgskolene

A BAKGRUNNsspørsmål

1. Er du: (sett kryss)

5

- 1 Mann
2 Kvinne

2. Geografisk bakgrunn:

	Eget	Ev. ektefellers/samboers
Fødested (oppgi fylke)	6-7	8-9
Gymnassted (oppgi fylke)	10-11	12-13

3. Hva var din hovedstilling pr. 31.12.92: (sett kryss i den aktuelle ruten).

14

- 1 Dosent
2 Førsteamanuensis
3 Høgskolelektor
4 Annen type stilling, spesifiser: .....

4. Høgskolens navn: 15

5. Hvilken fagsøksjon er du i hovedsak tilknyttet? (Sett kryss i den aktuelle ruten).

16

- 1 Norsk
2 Samfunnsfag (inkl. mediefag og kristendoms-kunnskap)
3 Pedagogikk
4 Fremmedspråk
5 Realfag (informatikk, naturfag, matematikk og ernæring, helse og miljø)
6 Praktisk-estetiske fag (forming, kroppsøving, musikk, drama og dans)
7 Annet, spesifiser: .....

6. Vennligst oppgi ditt høyeste utdanningsnivå pr. 31.12.92?

17

- 1 Doktorgrad
2 Høyere grads eksamen fra universitet/vitenskapelig høgskole
3 Cand.mag./høgskoleutdannet (Cand.mag.utd., utd. ved pedagogiske høgskoler e.l.)

7. Har du etter endt utdanning vært ansatt ved noen av følgende steder i ett år eller mer?

	I Norge	I utlandet
Annen regional høgskole:.....	18 ☐	19 ☐
Universitet/vit.høgskole:.....	20 ☐	21 ☐
Forskningsinstitutt/forskningsstiftelse:.....	22 ☐	23 ☐
Forsker i industri/næringsliv:.....	24 ☐	25 ☐
Annen stilling i industri/næringsliv:.....	26 ☐	27 ☐
Offentlig forvaltning:.....	28 ☐	29 ☐
Annet:.....	30 ☐	31 ☐

8. Hadde du vikarstipend (forskningstermin) i hele eller deler av 1992?

32 Ja 1   Nei 2

B FAGLIG KONTAKT

9. Har du i 1990, 1991 eller 1992 hatt forskningssamarbeid med andre forskere innenfor følgende grupper?

- 33 Ved egen seksjon/avdeling
 34 Ved andre seksjoner/avdelinger ved egen høgskole
 35 Ved andre pedagogiske høgskoler
 36 Ved regionale høgskoler ellers
 37 Ved universitet/vitenskapelige høgskoler
 38 Ved forskningsinstitutter/stiftelser
 39 I industri/næringsliv
 40 I andre land

10. Dersom du i 1992 foretok reiser i utlandet i faglig øyemed - oppgi hvilke(n) region(er):

	Norden	Vest-Europa ellers	Øst-Europa	Nord-Amerika	Verden ellers
Konferanser, seminarer e.l	41 ☐	42 ☐	43 ☐	44 ☐	45 ☐
Gjesteforelesninger	46 ☐	47 ☐	48 ☐	49 ☐	50 ☐
Opphold i studie- eller forskningsøyemed	51 ☐	52 ☐	53 ☐	54 ☐	55 ☐
Bedømmelsesarbeid	56 ☐	57 ☐	58 ☐	59 ☐	60 ☐
Forskningssamarbeid	61 ☐	62 ☐	63 ☐	64 ☐	65 ☐

11. Dersom du i 1992 deltok på konferanser, seminarer e.l. i utlandet, la du fram faglige arbeider?

66 Ja 1   Nei 2

12. Hvis ja, var noen bestilt av arrangøren?

67 Ja 1   Nei 2

13. Har du noen gang etter endt utdanning hatt utenlandsopphold med faglig tilknytning av varighet ett semester eller lenger?

68 Ja 1   Nei 2

C ARBEIDSTIDENS FORDELING I TIDSROMMET 1.1.1992 - 31.12.1992

14. Du bes nedenfor anslå en prosentvis fordeling av din arbeidstid i dette tidsrommet. Anslaget skal bare gjelde den del av året du har innehatt stilling ved den pedagogiske høgskolen. Dersom du i 1992 eller deler av året hadde vikarstipend, skal dette likevel inngå i anslaget. Inkluder den totale tid du har benyttet i forbindelse med din stilling og yrkesutøvelse forøvrig, selv om noe av tiden falt utenfor normal arbeidstid. Vær oppmerksom på at vi her ber om et anslag for hele arbeidsåret, ikke bare for undervisningsterminene. Den tid som anvendes til FoU-arbeid, vil f.eks. for manges vedkommende være knappere innenfor undervisningsterminene enn ellers. Slike forhold ber vi deg ta hensyn til ved utfyllingen.

Prosent

Undervisning ved egen pedagogiske høgskole.....

69-70 Omfatter formell undervisningstid og medgått tid til gjennomføring av undervisningen, inkl. forberedelser, retting m.v., annen undervisning som inngår i høgskolens utdannings-tilbud, f.eks. etterutdanningskurser e.l., annet arbeid med høgskoleundervisningen, herunder arbeid med utvikling av studieplaner, læreplan, studieveiledning, konferansetimer, ekskursjoner, lærebøker, eksamensarbeid, bedømmelse av doktorgradsarbeider m.v.

Faglig veiledning av hovedfags- og doktorgradsstudenter.....

71-72

Forskning, utviklingsarbeid, utredning, og/eller forsøksvirksomhet

Angi både arbeid med egne prosjekter, ledelse eller assistanse ved andres prosjekter, som f.eks. teknisk assistanse, hjelp med planlegging og faglig kontakt for øvrig. Arbeid som er direkte knyttet til denne virksomheten, som f.eks. litteraturstudier, publisering av resultater, reiser og planlegging av prosjekter, deltaking på konferanser og utdanningsaktiviteter knyttet til denne virksomheten medregnes også. Inkluder både slik virksomhet som er utført i tilknytning til din høgskolestilling, og prosjektarbeid innenfor rammen av en annen stilling (f.eks. forsker ved en forskningsstiftelse). (Jfr. spm.17 for definisjon av de fire begrepene nedenfor).

73-74 **Forskning**.....

75-76 **Utviklingsarbeid**.....

77-78 **Utredning**.....

79-80 **Forsøksvirksomhet**.....

Administrasjon.....

81-82 Omfatter administrativt arbeid, møter m.v. ved høgskolen. Angi all administrativ virksomhet som vedrører høgskolevirksomheten og som ikke naturlig inngår i noen av funksjonene ovenfor. F.eks. inkluderes tid medgått til bedømmelse av søkere til stillinger ved egen høgskole, arbeid med faglige vurderinger av studenter ved opptak, besvarelser av mindre henvendelser m.v.

Utadvendte oppgaver.....

83-84 Omfatter undervisning ved andre høgskoler og universiteter, som gjesteforeleser, timelærer e.l. Undervisning og arbeid med lærebøker, studieplaner m.v. for andre institusjoner, organisasjoner, foreninger e.l. Eksamensarbeid ved andre høgskoler og universiteter. Populærvitenskapelig medvirkning som redaktør, medarbeider e.l., i tidsskrift, presse, kringkasting, leksika m.v. og ved foredragsvirksomhet. Oppgaver og oppdrag for eksterne institusjoner og organisasjoner, f.eks. ved medlemskap i styrer, komiteer, forskningsråd e.l., redaktørmedarbeider i vitenskapelige tidsskrifter e.l.

Profesjonell yrkesutøvelse.....

85-86 Her medregnes all yrkesaktivitet som ikke er medregnet foran. F.eks. kan dette være konsulent-tjeneste e.l. Hvis du utfører forskning innenfor rammen av en stilling utenfor høgskolen, bes du likevel medregne denne tiden under punktet om forskning og ikke her.

Totalt 100%

15. Hvor mange timer i gjennomsnitt pr. uke vil du anslå at du i arbeidsåret 1992 til sammen arbeidet med de ovenfor nevnte oppgaver? ..... timer 87-88

D PROSJEKTARBEID

16. Hvor mange prosjekter (forskning, utvikling, utredning, og/eller forsøk) har du arbeidet med i løpet av de siste 3 årene?

Antall:..... 89-90

17. Hvordan vil du hovedsaklig karakterisere dine eventuelle prosjekter i denne perioden? (Dersom prosjektene kan klassifiseres på flere måter, sett tall istedenfor kryss, avhengig av hva som er det mest dekkende. 1 er mest dekkende).

- 91 **Grunnforskning.** Virksomhet som primært utføres for å erverve ny viten om grunnlaget for fenomener og observasjoner - uten sikte på særskilte praktiske mål eller anvendelser.
- 92 **Anvendt forskning.** Virksomhet av original karakter for å erverve ny viten, først og fremst rettet mot bestemte praktiske mål eller anvendelser.
- 93 **Utviklingsarbeid.** Systematisk arbeid som anvender eksisterende kunnskap rettet mot å framstille nye materialer og produkter, å innføre nye prosesser, metoder, systemer eller tjenester, eller å forbedre dem som eksisterer.
- 94 **Utredningsvirksomhet.** Det som skiller utredningsvirksomhet fra anvendt forskning, er bl.a. at utredninger er mer deskriptive og mindre teoribaserte enn hva anvendt forskning er.
- 95 **Forsøksvirksomhet.** Utprøving av reform/endringsalternativer o.l. i mindre skala.

18. Hvor stor andel (%) av din eventuelle forsknings-, utviklings-, utrednings-, og/eller forsøksvirksomhet i 1992 utførte du ved henholdsvis høgskolen og annet sted?

Prosent

Høgskolen:..... 96-97 .....

Forskningsstiftelse, spesifiser:..... 98-99 .....

Annet, spesifiser:..... 100-101 .....

Totalt 100%

19. Hvordan vurderer du totalt sett dine muligheter til å drive forsknings- og utviklings-, utrednings-, og/eller forsøksvirksomhet ved høgskolen?

102

- 1 Gode
- 2 Relativt gode
- 3 Tilfredsstillende
- 4 Relativt dårlige
- 5 Dårlige

20. Vennligst oppgi om du har mottatt prosjektmidler fra noen av følgende kilder i løpet de siste 5 år:

Regionalt

- 103 Egen institusjon
104 Vikarstipend
105 Offentlig forvaltning i regionen (Kommune, fylkeskommune etc.)
106 Industri/næringsliv i regionen
107 Private fond/organisasjoner o.l. i regionen

Nasjonalt

- 108 Forskningsråd
109 Off.forvaltning
110 Industri/næringsliv
111 Private fond/organisasjoner

112 Utlandet

E PUBLISERING

21. Har du i 1990, 1991 eller 1992 **publisert faglige/vitenskapelige arbeider?** (Rapporter som ikke inngår i egen rapportserie, abstracts, bokanmeldelser, avisartikler og leksikonartikler skal ikke inkluderes)

- 113 Ja 1 Nei 2

22. Dersom ja, vennligst oppgi antall arbeider i nedenstående tabell eller legg ved publikasjonsliste.

	På nordiske språk	På ikke-nordiske språk
Artikler i faglige/vitenskapelige tidsskrifter	114-115	116-117
Artikler i fagbøker, lærebøker og konferanserapporter	118-119	120-121
Fagbøker og lærebøker på forlag	122	123
Rapporter i rapportserie	124	125

23. Har du i 1990, 1991 eller 1992 publisert artikler e.l. du vil karakterisere som:

Populærvitenskapelige:

- 1 2
126 Ja Nei Hvis ja, hvor mange?..... 127-128

Bidrag til allmenn samfunnsdebatt:

- 1 2
129 Ja Nei Hvis ja, hvor mange?..... 130-131

MERKNADER:

Sist utgitte publikasjoner fra Utredningsinstituttet for forskning og høyere utdanning

Rapporter:

- 1/93 **Ole-Jacob Skodvin:**
Forskerutdanning i landbruksforskning. En evaluering. Kr 90,-
- 2/93 **Kandidatundersøkelsen 1991.** Universitetskandidater, ingeniører, førskolelærere, barnevernpedagoger og sosionomer. Kr 80,-
- 3/93 **Bjørn Wisted & Werner Christie Mathisen:**
Organisasjonsevaluering av Miljø- og utviklingsprogrammet i NAVF (SMU). Kr 60,-
- 4/93 **Karl Erik Brofoss:**
Innsatsområdene som forskningspolitisk virkemiddel. Kr 80,-
- 5/93 **Hans Skoie & Helge Strand Østtveiten:**
EFs forsknings- og teknologisamarbeid - en generell oversikt og noen erfaringer fra tre små medlemsland. Kr 70,-
- 6/93 **Mari Teigen & Olaf Tvede:**
Framtid i forskningen? En undersøkelse av kvinnelige og mannlige forskerrekruiters situasjon og karriereveier. Kr 80,-
- 7/93 **Jens-Christian Smeby:**
Undervisning ved universitetene. Kr 70,-
- 8/93 **Svein Kyvik & Ingvild Marheim Larsen:**
Nye styringsformer på instituttnivå. Universitetspersonalets vurderinger av reformer og endringsforslag. Kr 70,-
- 9/93 **Rita Karlsen & Bjørn Stensaker:**
Å organisere kvalitet? En studie av selvevalueringsprosessen i økonomisk-administrativ utdanning. Kr 70,-
- 10/93 **Clara Åse Arnesen & Jane Bækken:**
Yrkeskarriere og mobilitet blant sosionomer og barnevernpedagoger. Kr 70,-
- 11/93 **Karl Erik Brofoss:**
Kommunenes sentralforbund som forskningspolitisk aktør. En devaluering. Kr 60,-
- 12/93 **Statsbudsjettet 1994.** En oversikt over bevilgningsforslag, nye stillinger og prioriteringer som berører universiteter, høyskoler, forskningsråd og institusjoner med forskning. Kr 70,-
- 13/93 **Rolf Edvardsen:**
Ungdoms utdannings- og yrkesplaner. Noen sentrale resultater fra en undersøkelse om 16- og 18-åringers utdannings- og yrkesplaner i 1991. Kr 80,-

- 14/93 **Terje Næss:**
Sosionomer og barnevernpedagoger: arbeidsoppgaver og kompetansebehov. Kr 80,-
- 15/93 **Birgit Nedland & Håkon Bach: Instituttsektoren.** Katalog over forskningsenhetene. Kr 110,-
- 16/93 **FoU-ressurser i høyere utdanning.** Utviklingen 1981-1991. Utgifter og personale. Kr 70,-
- 1/94 **Svein Kyvik & Mari Teigen: Likestilling på universitetet.** En undersøkelse av kvinnelige og mannlige forskere. Kr 70,-
- 2/94 **Evaluering av Norsk institutt for naturforskning.** Kr 100,-
- 3/94 **Hans Skoie:**
Science Policy Studies in Norway. Kr 60,-

Annet:

Nordisk Industrifond: Vitenskaps- og teknologi-indikatorer for Norden. En artikkelsamling. Inf. nr. 3/1992. Kr 80,-

Nordisk Industrifond: Nordisk FoU-statistik för 1991 och statsbudgetanalys 1993. NI rapport 7: 1993. Gratis

Forskningsrådenes statistikkutvalg: FoU-statistikk 1991. 1) Tabellsamling. 2) Informasjonsblad. Gratis.

Forskningsrådenes statistikkutvalg: R&D Statistics 1991-93. Informasjonsblad. Gratis

Nordisk Industrifond: Gratis

- FoU-TRENDER NR. 1: 1989. FoU-anslag for statsbudsjetter i de nordiske land 1979-89.
- FoU-TRENDER NR. 1: 1990. FoU-virksomheten i de nordiske landene 1981-87.
- R&D-TRENDS NR. 2: 1992. Science and Technology Indicators for the Nordic Countries.

Utredningsinstituttet for forskning og høyere utdanning: Utdanning og arbeidsmarked 1993. Redaktør Ellen Brandt. Kr 80,-

Oversikt over samtlige publikasjoner fås ved henvendelse til instituttet.
Abonnement på rapporter gir 25 % rabatt.

Navn: .....
 Adresse: .....
 .....
 .....

Bestillingen sendes:

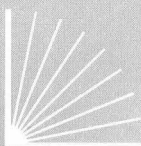
Utredningsinstituttet for forskning og høyere utdanning
 Munthes gate 29
 0260 Oslo

Forskning og annen faglig aktivitet i den regionale høgskolesektoren

Rapporten gir en oversikt over hva som foregår av forskning og andre faglige aktiviteter blant lærerpersonalet i den regionale høgskolesektoren. Spørsmål som står i fokus er i hovedsak relatert til *omfanget* av forskning, utviklingsarbeid, annet faglig arbeid, tidsbruk på ulike faglige aktiviteter, faglig kontakt, prosjektarbeid og publiseringsevne blant lærerpersonalet.

Den regionale høgskolesektoren omfatter i rapporten distriktshøgskoler, pedagogiske høgskoler, kommunal- og sosialhøgskoler, ingeniørhøgskoler (inklusive maritime høgskoler) og helsefaghøgskoler.

Utredningsinstituttet

FOR FORSKNING OG HØYERE UTDANNING

Munthes gate 29, N-0260 Oslo. Tlf.: 22 92 51 00. Faks: 22 43 89 70

Institute for Studies
in Research and
Higher Education